

Sisukord

I Seadusandlikud aktid

MÄÄRUSED

- ★ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2018/841, 30. mai 2018, millega lisatakse maakasutusest, maakasutuse muutusest ja metsandusest tulenev kasvuhoonegaaside heide ja sellest tulenevate kasvuhoonegaaside sidumine 2030. aasta kliima- ja energiapoliitika raamistikku ning millega muudetakse määrust (EL) nr 525/2013 ja otsust nr 529/2013/EL ⁽¹⁾ 1
- ★ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2018/842, 30. mai 2018, milles käsitletakse liikmesriikide kohustust vähendada kasvuhoonegaaside heidet aastatel 2021–2030, millega panustatakse kliimameetmetesse, et täita Pariisi kokkuleppega võetud kohustused, ning millega muudetakse määrust (EL) nr 525/2013 ⁽¹⁾ 26

DIREKTIIVID

- ★ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2018/843, 30. mai 2018, millega muudetakse direktiivi (EL) 2015/849, mis käsitleb finantssüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist, ning millega muudetakse direktiive 2009/138/EÜ ja 2013/36/EL ⁽¹⁾ 43
- ★ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2018/844, 30. mai 2018, millega muudetakse direktiivi 2010/31/EL hoonete energiatõhususe kohta ja direktiivi 2012/27/EL energiatõhususe kohta ⁽¹⁾ 75

⁽¹⁾ EMPs kohaldatav tekst

Aktid, mille pealkiri on trükitud harilikus trükikirjas, käsitlevad põllumajandusküsimuste igapäevast korraldust ning nende kehtivusaeg on üldjuhul piiratud.

Kõigi ülejäänud aktide pealkirjad on trükitud poolpaksus kirjas ja nende ette on märgitud tärn.

I

(Seadusandlikud aktid)

MÄÄRUSED

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2018/841,

30. mai 2018,

millega lisatakse maakasutusest, maakasutuse muutusest ja metsandusest tulenev kasvuhoonegaaside heide ja sellest tulenevate kasvuhoonegaaside sidumine 2030. aasta kliima- ja energiapoliitika raamistikku ning millega muudetakse määrust (EL) nr 525/2013 ja otsust nr 529/2013/EL

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 192 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ⁽¹⁾,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust ⁽²⁾,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽³⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Ülemkogu kiitis oma 23.–24. oktoobri 2014. aasta järeldustes 2030. aasta kliima- ja energiapoliitika raamistiku kohta heaks siduva eesmärgi vähendada liidu kõikides majandusharudes kasvuhoonegaaside heidet 2030. aastaks võrreldes 1990. aastaga vähemalt 40 % ja seda eesmärki kinnitati Euroopa Ülemkogu 17.–18. märtsi 2016. aasta järeldustes.
- (2) Euroopa Ülemkogu 23.–24. oktoobri 2014. aasta järeldustes on märgitud, et liit peaks täitma eesmärgi vähendada heidet vähemalt 40 % võrra ühiselt võimalikult kulutasuval moel, vähendades 2030. aastaks heitkoguseid võrreldes 2005. aastaga 43 % sektorites, mis kuuluvad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2003/87/EÜ ⁽⁴⁾ sätestatud Euroopa Liidu heitkogustega kauplemise süsteemi (ELi HKS), ning 30 % sektorites, mis sellesse ei kuulu, ning jõupingutuste jaotus põhineb suhtelisel SKP-l elaniku kohta.

⁽¹⁾ ELT C 75, 10.3.2017, lk 103.

⁽²⁾ ELT C 272, 17.8.2017, lk 36.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi 17. aprilli 2018. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 14. mai 2018. aasta otsus.

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/87/EÜ, millega luuakse ühenduses kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ (ELT L 275, 25.10.2003, lk 32).

- (3) Käesolev määrus aitab ellu viia ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni alusel sõlmitud Pariisi kokkuleppega⁽¹⁾ võetud liidu kohustusi. Pariisi kokkulepe sõlmiti liidu nimel 5. oktoobril 2016 nõukogu otsusega (EL) 2016/1841⁽²⁾. Liidu kohustus vähendada kasvuhooonegaaside heidet kõigis majandusharudes sisaldub liidu ja selle liikmesriikide kavatsetavas riiklikult kindlaks määratud panuses, mis esitati Pariisi kokkulepet silmas pidades ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni sekretariaadile 6. märtsil 2015. Pariisi kokkulepe jõustus 4. novembril 2016. Liit peaks jätkama oma kasvuhooonegaaside heitkoguste vähendamist ja tõhustama sidumist kooskõlas Pariisi kokkuleppega.
- (4) Pariisi kokkuleppes püstitatakse muu hulgas pikaajaline eesmärk, mis on kooskõlas eesmärgiga hoida üleilmne temperatuuri tõus tunduvalt alla 2 °C võrreldes industriaalühiskonna eelse tasemega ning jätkata jõupingutusi temperatuuri tõusu hoidmiseks alla 1,5 °C võrreldes industriaalühiskonna eelse tasemega. Metsadel, põllumajandusmaal ja märgaladel on selle eesmärgi saavutamisel keskne roll. Pariisi kokkuleppes tunnistavad osalised toiduga kindlustatuse tagamise ja nälja kõrvaldamise esmatahtsust jätkusuutliku arengu ja vaesuse likvideerimise püüdluste kontekstis, ning toidu tootmissüsteemide erilist haavatavust kliimamuutuste ebasoodsa mõju suhtes, parandades seeläbi vastupanuvõimet kliima muutumisele ning edendades vähese kasvuhooonegaaside heitega arengut viisil, mis ei ohusta toidutootmist. Pariisi kokkuleppe eesmärkide saavutamiseks peaksid kokkuleppe osalised suurendama oma ühiseid jõupingutusi. Kokkuleppe osalised peaksid koostama järjestikused riiklikult kindlaks määratud panused, neist teatama ja need ellu viima. Pariisi kokkulepe asendab lähenemisviisi, mis võeti kasutusele 1997. aastal Kyoto protokolliga, mis pärast 2020. aastat enam ei kehti. Samuti kutsutakse Pariisi kokkuleppes üles leidma käesoleva sajandi teisel poolel tasakaalu inimtekkeliste kasvuhooonegaaside allikatest pärit heite ja sidujates seotud kasvuhooonegaaside vahel ning nõutakse, et kokkuleppeosalised võtaksid meetmeid kasvuhooonegaaside sidujate ja reservuaaride, sealhulgas metsade kaitsmiseks ja vajaduse korral nende tõhustamiseks.
- (5) Maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse (edaspidi „maakasutus ja metsandus“) sektor on võimeline pakkuma pikaajalist kliimaalast kasu ja aitama tänu sellele saavutada liidu kasvuhooonegaaside heitkoguste vähendamise eesmärki ja Pariisi kokkuleppe pikaajalisi kliimaeesmärke. Maakasutuse ja metsanduse sektor annab ka biomaterjale, millega saab asendada fossiil- või CO₂-mahukaid materjale ning seetõttu on sellel oluline roll üleminekul vähese kasvuhooonegaaside heitega majandusele. Kuna maakasutuse ja metsanduse sektorist pärinevate kasvuhooonegaaside sidumist on võimalik tagasi pöörata, tuleks neid käsitleda liidu kliimapoliitika raamistiku eraldiseisva sambana.
- (6) Euroopa Ülemkogu sedastas 23.–24. oktoobri 2014. aasta järeldustes, et tuleks tunnustada mitmeid põllumajandus- ja maakasutussektori eesmärke, millel on väiksem leevenduspotentsiaal, ning samuti vajadust tagada liidu toiduga kindlustatuse ja kliimamuutustega seotud eesmärkide vaheline kooskõla. Euroopa Ülemkogu palus komisjonil uurida, millised oleksid parimad võimalused ergutada toiduainete tootmise säästvat intensiivistamist, optimeerides samas selle sektori panust kasvuhooonegaaside mõju leevendamisse ja nende sidumisse, sealhulgas metsastamise kaudu, ning töötada välja poliitikasuunad, mille abil lisada maakasutus ja metsandus 2030. aastani ulatuvasse kasvuhooonegaaside heitkoguste vähendamise raamistikku niipea, kui see on tehniliselt võimalik, kuid igal juhul enne 2020. aastat.
- (7) Säästvad majandamistavad maakasutuse ja metsanduse sektoris võivad aidata leevendada kliimamuutuste mõju mitmel viisil, eelkõige vähendades heidet ning säilitades ja tõhustades neeldajaid ja süsinikuvarusid. Selleks et eelkõige CO₂ sidumise eesmärgil võetavad meetmed oleksid tõhusad, on oluline süsiniku talletajate pikaajaline stabiilsus ja kohandatavus. Lisaks võimaldavad säästvad majandamistavad säilitada maakasutuse ja metsanduse sektori tootlikkust, uuenedamisvõimet ja elujõulisust ning sellega edendada majanduslikku ja sotsiaalset arengut, vähendades samal ajal selle sektori CO₂- ja ökoloogilist jalajälge.
- (8) Säästvate ja uuenduslike tavade ja tehnoloogiate, sealhulgas agroökoloogia ja agrometsanduse arendamisega saab suurendada maakasutuse ja metsanduse sektori rolli kliimamuutuste leevendamisel ja nendega kohanemisel ning tugevdada kõnealuse sektori tootlikkust ja vastupanuvõimet. Kuna maakasutuse ja metsanduse sektorit iseloomustab tulemuste avaldumine pika aja möödudes, on vaja pikaajalisi strateegiaid, et suurendada säästvate ja uuenduslike tavade ja tehnoloogiate arendamise alaste teadusuuringute rahastamist ning sellealaseid investeeringuid. Ennetavatesse meetmetesse, näiteks säästvatesse majandamistavadesse investeerimisega on võimalik vähendada looduslike häiringutega seotud ohte.

⁽¹⁾ ELT L 282, 19.10.2016, lk 4.

⁽²⁾ Nõukogu 5. oktoobri 2016. aasta otsus (EL) 2016/1841 Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni alusel vastu võetud Pariisi kokkuleppe Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta (ELT L 282, 19.10.2016, lk 1).

- (9) Oma 22.–23. juuni 2017. aasta järeldustes kinnitas Euroopa Ülemkogu liidu ja selle liikmesriikide täielikku pühendumist kestliku arengu tegevuskavale aastani 2030, mille eesmärk on muu hulgas tagada metsa säästev majandamine.
- (10) Olulised on arenguriikides võetavad meetmed metsade hävitamise ja nende seisundi halvenemise vähendamiseks ning säästva metsamajandamise edendamiseks. Sellega seoses tuletas nõukogu oma 21. oktoobri 2009. aasta ja 14. oktoobri 2010. aasta järeldustes meelde liidu eesmärke vähendada 2020. aastaks troopiliste metsade raadamise koguulatust vähemalt 50 % võrreldes praeguse tasemega ja peatada hiljemalt 2030. aastaks metsapindala vähenemine maailmas.
- (11) Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuses nr 529/2013/EL⁽¹⁾ on sätestatud maakasutuse ja metsanduse sektorist tuleneva heite ja selle sidumise suhtes kohaldatavad arvestuseeskirjad ning sellega toetatakse liidu poliitikasuundade kujundamist selliselt, et liidu heitkoguste vähendamise kohustuse puhul arvestatakse maakasutuse ja metsanduse sektorit. Käesolevas määruses tuleks lähtuda kehtivatest arvestuseeskirjadest, ajakohastades ja parandades neid ajavahemikuks 2021–2030. Selles tuleks sätestada liikmesriikide kohustused kõnealuste arvestuseeskirjade rakendamisel ning tuleks liikmesriikidelt nõuda selle tagamist, et kogu maakasutuse ja metsanduse sektor ei tekitaks netoheidet ja aitaks saavutada eesmärki tõhustada pikaajalisi neeldajaid. Käesolevas määruses ei tuleks kehtestada arvestus- ega aruandluskohustust eraõiguslikele isikutele, sealhulgas põllumajandustootjatele ja metsakasvatajatele.
- (12) Maakasutuse ja metsanduse sektoril, sealhulgas põllumajandusmaal on otsene ja ulatuslik mõju bioloogilisele mitmekesisusele ja ökosüsteemi teenustele. Sel põhjusel on neid sektoreid mõjutavate poliitikasuundade tähts eesmärk tagada sidusus liidu bioloogilise mitmekesisuse strateegia eesmärkidega. Kõnealuses sektoris tuleks rakendada ja toetada nii leevendus- kui ka kohanemismeetmeid. Samuti tuleks tagada kooskõla ühise põllumajandus- poliitika ja käesoleva määruse vahel. Kõik sektorid peaksid andma oma õiglase panuse kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamisse.
- (13) Märjalad on tõhusad ökosüsteemid süsiniku sidumiseks. Seetõttu saaks märjalade kaitse ja taastamisega vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid maakasutuse ja metsanduse sektoris. Sellega seoses tuleks arvesse võtta valitsus- tevahelise kliimamuutuste rühma poolt 2006. aastal kasvuhoonegaaside riiklike inventuuride kohta avaldatud suuniste täpsustamist märjalade osas.
- (14) Et tagada maakasutuse ja metsanduse sektori panus liidu heite vähemalt 40 % võrra vähendamise eesmärgi ja Pariisi kokkuleppe pikaajalise eesmärgi saavutamisse, on vaja tugevat arvestamissüsteemi. Selleks et saavutada heitkoguste ja sidumise täpne arvestus kooskõlas valitsustevahelise kliimamuutuste rühma 2006. aasta suunistega kasvuhoone- gaaside riiklike inventuuride kohta (edaspidi „valitsustevahelise kliimamuutuste rühma suunised“), tuleks kasutada igal aastal Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 525/2013⁽²⁾ kohaselt esitatud maakasutuskategooriate ja maakasutuskategooriate muutmise väärtusi, ühtlustades seega ÜRO kliimamuutuste raamkonventsioonist ja Kyoto protokollist tulenevalt kasutatud lähenemisviise. Muuks maakasutuskategooriaks muudetud maad tuleks valitsustevahelise kliimamuutuste rühma suuniste kohaselt vaikimisi käsitada sellele kategooriale ülemineku staa- diumis olevana 20 aasta jooksul. Liikmesriikidel peaks olema võimalik sellest vaikeväärtusest kõrvale kalduda ainult metsastatud maa puhul ja üksnes valitsustevahelise kliimamuutuste rühma suunistes täpsustatud piiratud juhtudel. Vajaduse korral tuleks käesoleva määruse aruandlusnõuetes arvesse võtta valitsustevahelise kliimamuutuste rühma suuniste muudatusi, mis on vastu võetud ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi poolt või Pariisi kokkuleppe osaliste koosolekuna toimiva konventsiooniosaliste konverentsi poolt.
- (15) Rahvusvaheliselt kokku lepitud valitsustevahelise kliimamuutuste rühma suuniste kohaselt võib biomassi põleta- misel tekkiva heite väärtuseks energeetikasektoris arvestada nulli, tingimusel et kõnealune heide arvestatakse maakasutuse ja metsanduse sektoris. Komisjoni määruse (EL) nr 601/2012⁽³⁾ artikli 38 ja määruse (EL) nr 525/2013 sätete kohaselt arvestatakse biomassi põletamisel tekkivat heidet praegu liidus nullväärtusega, seega saaks kooskõla valitsustevahelise kliimamuutuste rühma suunistega tagada ainult siis, kui seda heidet kajastatakse korrektselt käesoleva määruse alusel.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta otsus nr 529/2013/EL maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsandusega seotud tegevustest tuleneva kasvuhoonegaaside heite ja sidumise arvestuseeskirjade ning nimetatud tegevustest tulenevate meetmetega seotud teabe kohta (ELT L 165, 18.6.2013, lk 80).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta määrus (EL) nr 525/2013 kasvuhoonegaaside heite seire- ja aruandlusmehha- nismi ning kliimamuutusi käsitleva muu olulise siseriikliku ja liidu teabe esitamise kohta ning otsuse nr 280/2004/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 165, 18.6.2013, lk 13).

⁽³⁾ Komisjoni 21. juuni 2012. aasta määrus (EL) nr 601/2012 Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ kohase kasvuhoone- gaaside heite seire ja aruandluse kohta (ELT L 181, 12.7.2012, lk 30).

- (16) Metsamaast tulenev heide ja selle sidumine sõltub ka mitmetest looduslikest asjaoludest, metsade vanusega seotud dünaamilistest karakteristikutest ning samuti varasematest ja praegustest majandamistavade, mis liikmesriigiti oluliselt erinevad. Baasaasta kasutamine ei suudaks kajastada neid tegureid, nendest tulenevat tsüklilist mõju heitele ja sidumisele ega nende varieerumist aastate lõikes. Selle asemel tuleks asjaomastes arvestuseeskirjades sätestada võrdlustasemete kasutamine, et välistada loodusliku ja riigiomase eripära mõju. Metsa heitkoguse võrdlustasemed peaksid võtma arvesse metsade igasugust tasakaalustamata vanuselist struktuuri ega tohiks asjatult piirata tulevase metsamajandamise intensiivsust, nii et pikaajalisi süsinikdioksiidi neeldajaid saaks säilitada või tugevdada. Horvaatia metsa heitkoguse võrdlustaseme puhul tuleks erilise ajaloolise olukorra tõttu võtta arvesse ka riigi territooriumi okupeerimist, sõjaaegseid ja -järgseid olusid, mis on mõjutanud metsamajandamist võrdlusperioodil. Asjaomased arvestuseeskirjad võtavad arvesse Euroopa metsade kaitset käsitleva ministrite konverentsi (Forest Europe) vastu võetud metsa säästva majandamise põhimõtteid.
- (17) Liikmesriigid peaksid esitama komisjonile riiklikud metsanduse arvestuskavad, sealhulgas metsa heitkoguse võrdlustasemed. Kuna ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooniga ega Kyoto protokolliga ei ole rahvusvahelist läbivaatamist ette nähtud, tuleks kehtestada läbivaatamismenetlus, mis tagaks läbipaistvuse ja parandaks majandatava metsamaa kategooria arvestuskvaliteeti.
- (18) Kui komisjon hindab riiklike metsanduse arvestuskavasid, sealhulgas nendes kavandatud metsa heitkoguse võrdlustasemeid, peaks ta toetuma headele tavadele ning ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni raames tehtud eksperdiläbivaatuste kogemustele, sealhulgas liikmesriikide ekspertide osalemise osas. Komisjon peaks tagama, et tehnilistesse hindamistesse, mis käsitlevad kavandatud metsa heitkoguse võrdlustasemete määramist käesolevas määruses sätestatud kriteeriumide ja nõuete kohaselt, kaasatakse liikmesriikide eksperte. Tehnilise hindamise tulemused tuleks teavitamise eesmärgil edastada nõukogu otsusega 89/367/EMÜ ⁽¹⁾ loodud alalisele metsakomiteele. Komisjon peaks konsulteerima ka sidusrühmade ja kodanikuühiskonnaga. Riiklikud metsanduse arvestuskavad tuleks avaldada kooskõlas asjakohaste õigusaktidega.
- (19) Puittoodete säästva kasutamise suurenemine võib tänu asendusmõjule oluliselt piirata atmosfääri paiskuvat heidet ja tõhustada kasvuhoonegaaside sidumist atmosfäärist. Selleks et tunnustada ja suurendada pika olelusringiga puittoodete ulatuslikumat kasutamist, tuleks arvestuseeskirjadega tagada, et liikmesriigid kajastaksid oma maakasutuse ja metsanduse arvestuses täpselt ja läbipaistvalt muudatusi puittoodete süsiniku talletajates selliste muudatuste toimumise ajal. Komisjon peaks andma suuniseid puittoodete puhul kasutatava arvestusmetoodikaga seotud küsimustes.
- (20) Looduslikud häiringud, nagu metsatulekahjud, kahjuritite või haiguste levik, äärmuslikud ilmastikunähtused või geoloogilised häiringud, mille üle liikmesriigil puudub kontroll ja mida liikmesriik oluliselt ei mõjuta, võivad põhjustada ajutist kasvuhoonegaaside heidet maakasutuse ja metsanduse sektoris või varasema sidumise tagasipööramist. Kuna selline tagasipööramine võib olla tingitud ka majandamisotsustest näiteks puude raiumise või istutamise kohta, tuleks käesoleva määrusega tagada, et sidumise tagasipööramine inimegevuse tõttu oleks alati maakasutuse ja metsanduse arvestuses täpselt kajastatud. Lisaks tuleks käesoleva määrusega liikmesriikidele ette näha piiratud võimalus jätta neist sõltumata tekkinud häiringute põhjustatud heitkogused oma maakasutuse ja metsanduse arvestusest välja. Siiski ei tohiks see, mil viisil liikmesriigid kõnealuseid sätteid kohaldavad, kaasa tuua põhjendamatu arvestamata jätmist.
- (21) Sõltuvalt oma riiklike eelistustest peaksid liikmesriigid saama valida asjakohased riiklikud poliitikasuunad maakasutuse ja metsanduse sektoris võetud kohustuste täitmiseks, sealhulgas võimaluse tasakaalustada ühe maakasutuskategooria heitkogused teise maakasutuskategooria heite sidumistega. Nad peaksid saama ka kumuleerida netosidumisi ajavahemikul 2021–2030. Täiendava võimalusena tuleks jätkata liikmesriikidevahelist loovutamist ja liikmesriikidel peaks olema võimalus kasutada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/842 ⁽²⁾ kohaselt aastaks eraldatud heitkoguseid käesoleva määruse nõuetele vastavuse saavutamiseks. Käesolevas määruses sätestatud paindlikkusmeetmete kasutamine ei vähenda liidu kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise eesmärkide üldist ambitsioonikust.

⁽¹⁾ Nõukogu 29. mai 1989. aasta otsus 89/367/EMÜ, millega luuakse alaline metsakomitee (EÜT L 165, 15.6.1989, lk 14).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määrus (EL) 2018/842, milles käsitletakse liikmesriikide kohustust vähendada kasvuhoonegaaside heidet aastatel 2021–2030, millega panustatakse kliimameetmesse, et täita Pariisi kokkuleppega võetud kohustused, ning millega muudetakse määrust (EL) nr 525/2013 (vt käesoleva Euroopa Liidu Teataja lk 26).

- (22) Säästvalt majandatud metsad on neeldajad ja aitavad kliimamuutusi leevendada. Võrdlusperioodil 2000–2009 oli teatatud keskmine neeldajate sidumine metsamaal liidus tervikuna 372 miljonit CO₂-ekvivalenttonni aastas. Liikmesriigid peaksid tagama, et asjakohasel juhul säilitatakse või tõhustatakse metsade neeldajaid ja talletajaid, et saavutada Pariisi kokkuleppe eesmärk ja liidu kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise ambitsioonikad eesmärgid 2050. aastaks.
- (23) Majandatavast metsamaast tulenevat sidumist tuleks arvestada võrreldes metsade prognoosvõrdlustasemega. Tulevase neeldajates sidumise kavandamisel tuleks lähtuda seaduspärasustest võrdlusperioodi metsamajandamise tavades ja intensiivsuses. Neeldaja vähenemist võrreldes võrdlustasemega tuleks arvestada heitena. Arvesse tuleks võtta riikide konkreetseid olusid ja tavasid, näiteks metsaraie tavalisest väiksemat intensiivsust või metsade vananemist võrdlusperioodil.
- (24) Liikmesriikidele peaks olema lubatud teatud paindlikkus, et suurendada ajutiselt oma metsaraie intensiivsust kooskõlas metsa säästva majandamise tavadega, mis on kooskõlas Pariisi kokkuleppe eesmärgiga, tingimusel et liidu koguheit ei ületa kogu sidumist maakasutuse ja metsanduse sektoris. Sellise paindlikkuse raames tuleks näha kõigile liikmesriikidele ette kompensatsiooni põhikogus, mis arvutatakse teguri alusel, mida väljendatakse protsendina nende ajavahemiku 2000–2009 kohta teatatud neeldajast ning mis kompenseerib majandatavalt metsamaalt arvestatud heite. Tuleks tagada, et liikmesriikidele kompenseeritakse heite ainult tasemeni, kus nende metsad ei ole enam neeldajad.
- (25) Liidu keskmisega võrreldes väga suure metsapindalaga liikmesriigid ja eelkõige väiksemad suure metsapindalaga liikmesriigid sõltuvad rohkem kui teised liikmesriigid metsamaa majandamisest oma muude maa-arvestuskategooriate heidete tasakaalustamiseks ning seetõttu mõjutab see neid rohkem, samas neil ei ole nii palju võimalusi suurendada metsaga kaetud ala suurust. Seetõttu tuleks kompensatsioonitegurit metsapindala ja riigi pindala alusel suurendada, et anda väga väikese pindalaga, kuid liidu keskmisega võrreldes väga suure metsapindalaga liikmesriikidele võrdlusperioodil kasutada kõrgeim kompensatsioonitegur.
- (26) Nõukogu tunnistas oma 9. märtsi 2012. aasta järeldustes metsarikkaste riikide eripärasid. Need puudutavad eelkõige piiratud võimalusi tasakaalustada heidet sidumisega. Kõige metsarikkama liikmesriigina ja võttes arvesse erilisi geograafilisi omadusi, on eriti keerulises olukorras Soome. Seetõttu tuleks Soomele anda piiratud ulatuses lisakompensatsiooni.
- (27) Et jälgida liikmesriikide edusamme oma käesoleva määruse alusel võetud kohustuste täitmisel ning tagada heidet ja sidumist käsitleva teabe läbipaistvus, täpsus, järjepidevus, terviklikkus ja võrreldavus, peaksid liikmesriigid esitama komisjonile asjakohased kasvuhoonegaaside inventuuriandmed kooskõlas määrusega (EL) nr 525/2013 ning käesoleva määruse alusel tehtav vastavuskontroll peaks neid andmeid arvesse võtma. Kui liikmesriik kavatab rakendada käesolevas määruses sätestatud majandatava metsamaa paindlikkusmeetmeid, peaks ta vastavusaruandele lisama kompenseeritava koguse, mida ta kavatab kasutada.
- (28) Euroopa Keskkonnaamet peaks vajaduse korral kooskõlas ameti iga-aastase tööprogrammiga aitama komisjoni seoses järgmisega: kasvuhoonegaaside heite ja sidumise iga-aastase aruandluse süsteem, poliitikasuundi ja meetmeid ning riiklikke prognoose käsitleva teabe ning kavandatavate täiendavate poliitikasuundade ja meetmete hindamine ning komisjoni poolt kooskõlas käesoleva määrusega tehtud vastavuskontrollid.
- (29) Selleks et tagada tehingute asjakohane arvestus vastavalt käesolevale määrusele, sealhulgas paindlikkusmeetme kasutamine ja nõuetele vastavuse jälgimine, ja suurendada pika olelusringiga puittoodete ulatuslikumat kasutamist, tuleks komisjonile anda õigus võtta Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 290 kohaselt vastu õigusakte seoses mõistete, sealhulgas metsade määratluse miinimumväärtuste ning kasvuhoonegaaside ja süsiniku talletajate loetelude tehnilise kohandamisega, liikmesriikide metsa heitkoguse võrdlustasemete kehtestamisega ajavahemikeks 2021–2025 ja 2026–2030, puittoodete uute kategooriate lisamisega, looduslikke häiringuid käsitleva meetodika ja teabenõuete läbivaatamisega, et kajastada muudatusi valitsustevahelise kliimamuutuste rühma suunistes, ja tehingute arvestusega liidu registri kaudu. Tehingute arvestust käsitlevad vajalikud sätted tuleks koondada ühte õigusakti, mis ühendaks määruse (EL) nr 525/2013, määruse (EL) 2018/842, käesoleva määruse ja direktiivi 2003/87/EÜ arvestussätteid. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid

konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega ⁽¹⁾. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.

- (30) Komisjon peaks määruse (EL) nr 525/2013 kohaste korrapärase aruannete esitamise käigus hindama ka ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni alusel toimuva 2018. aasta hõlbustava dialoogi (Talanoa dialoog) tulemust. Käesolev määrus tuleks läbi vaadata 2024. aastal ja seejärel iga viie aasta tagant, et hinnata selle üldist toimimist. Läbivaatamisel tuleks arvesse võtta Talanoa dialoogi ja Pariisi kokkuleppe kohase ülemaailmse kokkuvõtte tulemusi. 2030. aasta järgse perioodi raamistik peaks olema kooskõlas pikaajaliste eesmärkidega ja Pariisi kokkuleppe alusel võetud kohustustega.
- (31) Selleks et tagada tõhus, läbipaistev ja kulutõhus aruandlus ja kontroll kasvuhoonegaaside heite ja sidumise ning muu liikmesriikide kohustuste täitmise hindamiseks vajaliku teabe üle, tuleks lisada määrusesse (EL) nr 525/2013 aruandlusnõuded.
- (32) Andmete kogumise ja meetodika parandamise lihtsustamiseks tuleks teha geograafilise jälgimise abil ning kooskõlas riigisiseste ja liidu andmekogumissüsteemidega maakasutuse inventuur ja saadud andmetest teatada. Andmete kogumiseks tuleks parimal viisil ära kasutada olemasolevaid liidu ja liikmesriikide programme ja uuringuid, sealhulgas maakasutuse raamuuringut (LUCAS – *Land Use/Cover Area frame Survey*), maa seire Euroopa programmi Copernicus ja Euroopa satelliitnavigatsioonisüsteemi Galileo. Andmehaldus, sealhulgas andmete jagamine edasiseks aruandluses kasutamiseks ja levitamiseks, peaks vastama Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2007/2/EÜ ⁽²⁾ sätestatud nõuetele.
- (33) Määrust (EL) nr 525/2013 tuleks vastavalt muuta.
- (34) Arvestusperioodil 1. jaanuarist 2013 kuni 31. detsembrini 2020 tuleks arvestus- ja aruandluskohustuse suhtes jätkata otsuse nr 529/2013/EL kohaldamist. 1. jaanuaril 2021 algava arvestusperioodi suhtes tuleks kohaldada käesolevat määrust.
- (35) Otsust nr 529/2013/EL tuleks vastavalt muuta.
- (36) Kuna käesoleva määruse eesmärke, eelkõige eesmärki sätestada liikmesriikide kohustused maakasutuse ja metsanduse sektoris, millega aidatakse saavutada Pariisi kokkuleppe eesmärke ja täita liidu kasvuhoonegaaside heite vähendamise eesmärki ajavahemikus 2021–2030, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid selle ulatuse ja toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesolevas määruses sätestatakse liikmesriikide kohustused maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse (edaspidi „maakasutus ja metsandus“) sektoris, millega aidatakse saavutada Pariisi kokkuleppe eesmärke ja täita liidu kasvuhoonegaaside heite vähendamise eesmärki ajavahemikus 2021–2030. Samuti kehtestatakse käesoleva määrusega eeskirjad, mille alusel arvestatakse maakasutuse ja metsanduse sektoris tekkivat heidet ja selle sidumist ning kontrollitakse kõnealuste kohustuste täitmist liikmesriikide poolt.

⁽¹⁾ ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. märtsi 2007. aasta direktiiv 2007/2/EÜ, millega rajatakse Euroopa Ühenduse ruumiandmete infrastruktuur (INSPIRE) (ELT L 108, 25.4.2007, lk 1).

*Artikkel 2***Kohaldamisala**

1. Käesolevat määrust kohaldatakse I lisa A osas loetletud kasvuhoonegaaside heite ja sidumise suhtes, millest on teatatud vastavalt määruse (EL) nr 525/2013 artiklile 7 ja mis on toimunud liikmesriikide territooriumil järgmistes maa-arvestuskategooriates:

a) ajavahemikel 2021–2025 ja 2026–2030:

i) metsastatud maa – metsamaaks muudetud maa, mille maakasutuseks on märgitud põllumaa, rohumaa, märgala, asulad või muu maa;

ii) raadatud maa – maakasutuseks on märgitud metsamaa, mis on muudetud põllumaaks, rohumaa, märgalaks, asulateks või muuks maaks;

iii) majandatav põllumaa – maakasutuseks on märgitud:

— põllumaaks jääv põllumaa,

— põllumaaks muudetud rohumaa, märgala, asulad või muu maa või

— märgalaks, asulateks või muuks maaks muudetud põllumaa;

iv) majandatav rohumaa – maakasutuseks on märgitud:

— rohumaa jääv rohumaa,

— rohumaa muudetud põllumaa, märgala, asulad või muu maa või

— märgalaks, asulateks või muuks maaks muudetud rohumaa;

v) majandatav metsamaa – maakasutuseks on märgitud metsamaaks jääv metsamaa;

b) alates 2026. aastast: majandatav märgala – maa, mille kasutuseks on märgitud:

— märgalaks jääv märgala,

— märgalaks muudetud asulad või muu maa või

— asulateks või muuks maaks muudetud märgala.

2. Ajavahemikul 2021–2025 võib liikmesriik käesoleva määruse artikli 4 kohase kohustuse raames võtta arvesse käesoleva määruse I lisa A osas loetletud kasvuhoonegaaside heidet ja sidumist, millest on teatatud vastavalt määruse (EL) nr 525/2013 artiklile 7 ja mis on toimunud tema territooriumil maa-arvestuskategoorias „majandatav märgala“. Käesolevat määrust kohaldatakse ka heite ja sidumise suhtes, mis on liikmesriigis arvesse võetud.

3. Kui liikmesriik kavatses majandatavat märgala vastavalt lõikele 2 oma kohustuse raames arvesse võtta, teatab ta sellest komisjonile 31. detsembriks 2020.

4. Komisjon võib teha ettepanekuid majandatava märgala kohustusliku arvestamise edasilükkamiseks täiendava viie aasta võrra, kui seda peetakse vajalikuks valitsustevahelise kliimamuutuste rühma suunistes valitsustevahelise kliimamuutuste rühma poolt tehtud täienduste kohaldamisel saadud kogemuste alusel.

*Artikkel 3***Mõisted**

1. Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

1) „neeldaja“ – protsess, tegevus või mehhanism, mis seob atmosfäärist kasvuhoonegaasi, aerosooli või kasvuhoonegaasi lähteainet;

- 2) „allikas“ – protsess, tegevus või mehhanism, mis eraldab atmosfääri kasvuhoonegaasi, aerosooli või kasvuhoonegaasi lähteainet;
- 3) „süsiniku talletaja“ – liikmesriigi territooriumil asuv biogeokeemiline üksus või süsteem osaliselt või tervikuna, millesse on talletatud süsinikku, süsinikku sisaldava kasvuhoonegaasi lähteainet või süsinikku sisaldavat kasvuhoonegaasi;
- 4) „süsinikuvaru“ – süsiniku talletajasse seotud süsiniku kogus;
- 5) „puittoode“ – puidust toode, mis on tehtud kasvukohast raie järel eemaldatud puust;
- 6) „mets“ – maa-ala, mis on määratletud minimaalse väärtusega pindala, võrastiku liituse või sellele vastava tiheduse kohta ning puude potentsiaalse kõrguse kaudu nende küpsuseas puude kasvukohas vastavalt II lisas iga liikmesriigi kohta sätestatule. See hõlmab puude, sealhulgas noorte kasvavate puude rühmadega alasid ja istutatud metsa, mis ei ole veel saavutanud II lisas sätestatud võrastiku liituse või sellele vastava tiheduse minimaalseid väärtusi või puude minimaalset kõrgust, sealhulgas maa-ala, mis on tavaliselt osa metsast ja ajutiselt puudest lage inimtegevuse, näiteks raie tõttu või looduslikel põhjustel, kuid mille puhul võib eeldada metsa taastumist;
- 7) „metsa heitkoguse võrdlustase“ – liikmesriigi territooriumil majandatavast metsamaast tuleneva aastase keskmise netoheite või selle netosidumise prognoos ajavahemikeks 2021–2025 ja 2026–2030, väljendatud CO₂-ekvivalenttonnidena aastas, vastavalt käesolevas määruses sätestatud kriteeriumidele;
- 8) „poollaguaeg“ – aastate arv, mis kulub ühes puittoodete kategoorias talletatud süsiniku koguse vähenemiseks pooleni selle esialgsest väärtusest;
- 9) „looduslikud häiringud“ – mitte-inimtekkelised sündmused või asjaolud, mis põhjustavad metsas märkimisväärset heidet ja mille esinemine ei ole asjaomase liikmesriigi kontrolli all ning mille mõju liikmesriik on objektiivselt võimetu oluliselt piirama isegi pärast nende asetleidmist;
- 10) „kohene oksüdeerumine“ – arvestusmeetod, mille kohaselt loetakse kogu puittootes sisalduv süsinik vabanenuks atmosfääri vahetult selle raiumise järel.

2. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 16 vastu delegeeritud õigusakte, et muuta või jätta välja käesoleva artikli lõikes 1 esitatud mõisteid või lisada sinna uusi mõisteid, et kohendada nimetatud lõiget teaduse ja tehnika arenguga ning tagada kooskõla nende mõistete ja valitsustevahelise kliimamuutuste rühma suunistes esitatud asjaomaste mõistete kõigi muudatuste vahel, mis on vastu võetud ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi poolt või Pariisi kokkuleppe osaliste koosolekuna toimiva konventsiooniosaliste konverentsi poolt.

Artikkel 4

Kohustused

Ajavahemikel 2021–2025 ja 2026–2030 tagab liikmesriik artiklites 12 ja 13 sätestatud paindlikkusmeetmeid silmas pidades, et heide ei ületa sidumist, arvatuna tema territooriumil asuvate ja artiklis 2 osutatud maa-arvestuskategooriate koguheitte ja -sidumise summana ning arvestatuna kooskõlas käesoleva määrusega.

Artikkel 5

Üldised arvestuseeskirjad

1. Liikmesriik koostab arvestuse, milles on täpselt kajastatud artiklis 2 osutatud maa-arvestuskategooriatest pärit heide ja selle sidumine, ja peab seda arvestust. Liikmesriigid tagavad, et arvestus ja muud käesoleva määrusega ette nähtud andmed on täpsed, täielikud, järjepidevad, võrreldavad ja läbipaistvad. Liikmesriigid tähistavad heite plussmärgiga (+) ja sidumise miinusmärgiga (-).

2. Liikmesriigid hoiduvad heite ja sidumise topeltarvestusest, eelkõige tagades, et heidet ja sidumist ei arvestata rohkem kui ühe maa-arvestuskategooria all.
3. Maakasutuse muutmisel muudavad liikmesriigid 20 aastat pärast muutmiskuupäeva metsamaa, põllumaa, rohumaa, märgalade, asulate ja muu maa maakasutuse „muud tüüpi maaks muudetud maa“ asemel maakasutuseks „maa, mille tüüp jääb muutmata“.
4. Liikmesriigid lisavad iga maa-arvestuskategooria kohta peetavasse arvestusse kõik muudatused I lisa B osas loetletud süsiniku talletajate süsinikuvarudes. Liikmesriigid võivad otsustada jätta arvestusse lisamata muudatused süsiniku talletajate süsinikuvarudes, kui asjaomane süsiniku talletaja ei ole allikas. Süsinikuvarudes toimunud muudatuste arvestusse lisamata jätmise otsust ei kohaldata majandatava metsamaa maa-arvestuskategoorias maapealse biomassi, lagupuidu ja puittoodete süsiniku talletaja puhul.
5. Liikmesriigid peavad täielikku ja täpset arvet kõikide arvestuse koostamisel kasutatud andmete kohta.
6. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 16 vastu delegeeritud õigusakte I lisa muutmiseks, et kajastada valitsustevahelise kliimamuutuste rühma suuniste muudatusi, mis on vastu võetud ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi poolt või Pariisi kokkuleppe osaliste koosolekuna toimiva konventsiooniosaliste konverentsi poolt.

Artikkel 6

Metsastatud maa ja raadatud maa arvestus

1. Liikmesriigid peavad arvestust metsastatud maast ja raadatud maast tuleneva heite ja selle sidumise üle, kajastades ajavahemike 2021–2025 ja 2026–2030 iga aasta koguheitte ja kogusidumise.
2. Erandina artikli 5 lõikest 3 võib liikmesriik juhul, kui metsamaaks on muudetud põllumaa, rohumaa, märgalad, asulad või muu maa, muuta kõnealuse maa maakasutuskategooriast „metsamaaks muudetud maa“ maakasutuskategooriasse „metsamaaks jääv metsamaa“ 30 aastat pärast muutmiskuupäeva, kui see on valitsustevahelise kliimamuutuste rühma suuniste alusel nõuetekohaselt põhjendatud.
3. Metsastatud maast ja raadatud maast tuleneva heite ja selle sidumise arvestamisel kasutab liikmesriik metsa kindlaksmääramiseks II lisa sätestatud parameetreid.

Artikkel 7

Majandatava põllumaa, majandatava rohumaa ja majandatava märgala arvestus

1. Liikmesriik arvestab majandatavast põllumaast tuleneva heite ja selle sidumise, lahutades ajavahemike 2021–2025 ja 2026–2030 heitest ja sidumisest väärtuse, mis on saadud, korrutades viiega liikmesriigi majandatavast põllumaast tuleneva keskmise aastase heite ja selle sidumise baasajavahemikul 2005–2009.
2. Liikmesriik arvestab majandatavast rohumast tuleneva heite ja selle sidumise, lahutades ajavahemike 2021–2025 ja 2026–2030 heitest ja sidumisest väärtuse, mis on saadud, korrutades viiega liikmesriigi majandatavast rohumast tuleneva keskmise aastase heite ja selle sidumise baasajavahemikul 2005–2009.
3. Ajavahemikul 2021–2025 arvestab iga liikmesriik, kes vastavalt artikli 2 lõikele 2 võtab majandatavat märgala oma kohustuste täitmisel arvesse, ja ajavahemikul 2026–2030 arvestavad kõik liikmesriigid majandatavast märgalast tulenevat heidet ja selle sidumist järgmiselt: vastavate ajavahemike heitest ja sidumisest lahutatakse väärtus, mis on saadud, korrutades viiega liikmesriigi majandatavast märgalast tuleneva keskmise aastase heite ja selle sidumise baasajavahemikul 2005–2009.

4. Liikmesriigid, kes on kohustuste täitmisel otsustanud vastavalt artikli 2 lõikele 2 mitte arvesse võtta majandatavat märgala ajavahemikul 2021–2025, annavad sellele vaatamata komisjonile aru heite ja sidumise kohta, mis tuleneb maast, mille maakasutuseks on märgitud:

- a) märgalaks jääv märgala,
- b) märgalaks muudetud asulad või muu maa või
- c) asulateks või muuks maaks muudetud märgala.

Artikkel 8

Majandatava metsamaa arvestus

1. Liikmesriik arvestab majandatavast metsamaast tuleneva heite ja selle sidumise, lahutades ajavahemike 2021–2025 ja 2026–2030 heitest ja sidumisest väärtuse, mis on saadud, korrutades viiega asjaomase liikmesriigi metsa heitkoguse võrdlustaseme.

2. Kui käesoleva artikli lõikes 1 osutatud arvutuse tulemus on liikmesriigi metsa heitkoguse võrdlustaseme suhtes negatiivne, lisab asjaomane liikmesriik oma majandatava metsamaa arvestusse kogu netosidumise, mis ei ole suurem väärtusest, mis saadakse 3,5 % III lisas sätestatud selle liikmesriigi baasaasta või ajavahemiku heite korrutamisel viiega. Kõnealust piirangut ei kohaldata netosidumise suhtes, mis tuleneb majandatava metsamaa maa-arvestuskategoorias lagupuidu ja puittoodete süsiniku talletajatest, välja arvatud artikli 9 lõike 1 punktis a osutatud kategooria „paber“.

3. Liikmesriigid esitavad komisjonile riikliku metsanduse arvestuskava, sealhulgas kavandatud metsa heitkoguse võrdlustaseme, 31. detsembriks 2018 ajavahemiku 2021–2025 kohta ja 30. juuniks 2023 ajavahemiku 2026–2030 kohta. Riiklik metsanduse arvestuskava sisaldab kõiki IV lisa B osas loetletud elemente ja see avalikustatakse, muu hulgas internetis.

4. Liikmesriigid määravad IV lisa A osas sätestatud kriteeriumide alusel oma metsa heitkoguse võrdlustaseme. Horvaatia metsa heitkoguse võrdlustasemes võib lisaks IV lisa A osas sätestatud kriteeriumidele võtta arvesse ka riigi territooriumi okupeerimist ning sõjaaegset ja -järgset olukorda, mis on mõjutanud metsa majandamist võrdlusperioodil.

5. Metsa heitkoguse võrdlustase põhineb ajavahemikul 2000–2009 dokumenteeritud säästva metsamajandamise tava jätkumisel, võttes riigi metsade puhul arvesse metsade vanusega seotud dünaamilisi karakteristikuid, kasutades parimaid kättesaadavaid andmeid.

Esimese lõigu kohaselt kindlaks määratud metsa heitkoguse võrdlustasemetes võetakse arvesse metsade vanusega seotud dünaamiliste karakteristikute tulevast mõju, et mitte asjatult piirata metsamajandamise intensiivsust, mis on säästva metsamajandamise tava põhielement, eesmärgiga säilitada või tugevdada pikaajalisi süsinikdioksiidi neeldajaid.

Liikmesriigid näitlikustavad riiklikus metsanduse arvestuskavas kavandatud metsa heitkoguse võrdlustaseme kindlaks määramiseks kasutatud meetodite ja andmete ning majandatavat metsamaad käsitlevas aruandluses kasutatud meetodite ja andmete vahelist vastavust.

6. Komisjon hindab tehniliselt liikmesriikide nimetatud ekspertidega konsulteerides käesoleva artikli lõike 3 kohaselt liikmesriikide esitatud riiklikke metsanduse arvestuskavu, et hinnata, kui suures ulatuses on kavandatud metsa heitkoguse võrdlustasemete kindlaks määramisel arvestatud käesoleva artikli lõigetes 4 ja 5 ning artikli 5 lõikes 1 sätestatud põhimõtete ja nõuetega. Lisaks konsulteerib komisjon sidusrühmade ja kodanikuühiskonnaga. Komisjon avaldab kokkuvõtte tehtud tööst, sealhulgas liikmesriikide määratud ekspertide esitatud arvamused ja nende põhjal tehtud järeldused.

Komisjon annab vajaduse korral liikmesriikidele tehnilisi soovitusi, milles kajastatakse tehnilise hindamise järeldusi, et hõlbustada kavandatud metsa heitkoguse võrdlustasemete tehnilist läbivaatamist. Komisjon avaldab kõnealused tehnilised soovitusused.

7. Vajaduse korral, tuginedes tehnilistele hindamistele ja asjakohasel juhul tehnilistele soovitudele, edastavad liikmesriigid oma läbivaadatud kavandatud metsa heitkoguse võrdlustasemed komisjonile 31. detsembriks 2019 ajavahemiku 2021–2025 kohta ja 30. juuniks 2024 ajavahemiku 2026–2030 kohta. Komisjon avaldab liikmesriikide edastatud kavandatud metsa heitkoguse võrdlustasemed.

8. Liikmesriikide esitatud kavandatud metsa heitkoguse võrdlustasemete, käesoleva artikli lõike 6 kohase tehnilise hindamise ja asjakohasel juhul käesoleva artikli lõike 7 kohaselt esitatud läbivaadatud kavandatud metsa heitkoguse võrdlustaseme alusel võtab komisjon kooskõlas artikliga 16 vastu delegeeritud õigusaktid, millega muudetakse IV lisa, et kehtestada metsa heitkoguse võrdlustasemed, mida liikmesriigid peavad kohaldama ajavahemikel 2021–2025 ja 2026–2030.

9. Kui liikmesriik ei esita oma metsa heitkoguse võrdlustasemeid komisjonile käesoleva artikli lõikes 3 ja asjakohasel juhul käesoleva artikli lõikes 7 sätestatud kuupäevadeks, võtab komisjon kooskõlas artikliga 16 vastu delegeeritud õigusaktid, millega muudetakse IV lisa, et kehtestada metsa heitkoguse võrdlustasemed, mida asjaomane liikmesriik peab kohaldama ajavahemikul 2021–2025 või 2026–2030, võttes aluseks kõik käesoleva artikli lõike 6 kohased tehnilised hindamised.

10. Lõigetes 8 ja 9 osutatud delegeeritud õigusaktid võetakse vastu hiljemalt 31. oktoobril 2020 ajavahemiku 2021–2025 kohta ja hiljemalt 30. aprillil 2025 ajavahemiku 2026–2030 kohta.

11. Et tagada käesoleva artikli lõikes 5 osutatud vastavus, esitavad liikmesriigid vajaduse korral artikli 14 lõikes 1 osutatud kuupäevadeks komisjonile tehnilised parandused, mis ei nõua käesoleva artikli lõike 8 või 9 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktide muutmist.

Artikkel 9

Puittoodete arvestus

1. Artikli 6 lõikes 1 ja artikli 8 lõikes 1 sätestatud puittoodetega seotud arvestuses kajastavad liikmesriigid heidet ja sidumist, mis tuleneb V lisas sätestatud esimese astme lagunemise funktsiooni, meetodikate ja vaikimisi määratud poollaguaja alusel arvutatud muutustest puittoodete süsiniku talletajas seoses toodetega, mis kuuluvad järgmistesse kategooriatesse:

- a) paber,
- b) puitplaadid,
- c) saetud puit.

2. Komisjon võtab kooskõlas artikliga 16 vastu delegeeritud õigusaktid, et muuta käesoleva artikli lõiget 1 ja V lisa, lisades uusi puittoodete kategooriaid, millel on CO₂ sidumise võime, võttes aluseks valitsustevahelise kliimamuutuste rühma suunised, mis on vastu võetud ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi poolt või Pariisi kokkuleppe osaliste koosolekuna toimiva konventsiooniosaliste konverentsi poolt, ning tagades keskkonnavalase terviklikkuse.

3. Liikmesriigid võivad liigitada puidupõhiseid materjale, sealhulgas puukoort, vastavalt lõigetes 1 ja 2 osutatud olemasolevatesse või uutesse kategooriatesse, võttes aluseks valitsustevahelise kliimamuutuste rühma suunised, mis on vastu võetud ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi poolt või Pariisi kokkuleppe osaliste koosolekuna toimiva konventsiooniosaliste konverentsi poolt, ning tingimusel, et olemasolevad andmed on läbipaistvad ja kontrollitavad.

Artikkel 10

Looduslike häiringute arvestus

1. Ajavahemike 2021–2025 ja 2026–2030 lõpus võivad liikmesriigid jätta oma metsastatud maa ja majandatava metsamaa arvestusest välja kasvuhoonegaaside heitkogused, mille allikaks on looduslikud häiringud ja mis ületavad ajavahemikul 2001–2020 looduslike häiringute poolt põhjustatud heitkoguste keskmise taseme, jättes välja statistilised võõrväärtused (edaspidi „taustatase“). Taustataset arvutatakse kooskõlas käesoleva artikli ja VI lisaga.

2. Kui liikmesriik kohaldab lõiget 1,
 - a) esitab ta komisjonile teabe kõikide lõikes 1 osutatud maa-arvestuskategooriate taustatasemetega ja VI lisa alusel kasutatud andmetega ja meetodite kohta ning
 - b) ei võta kuni 2030. aastani enam arvesse sidumisi looduslikest häiringutest mõjutatud aladel.
3. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 16 vastu delegeeritud õigusakte VI lisa muutmiseks, et vaadata läbi nimetatud lisas sätestatud meetodika- ja teabenõuded, et kajastada valitsustevahelise kliimamuutuste rühma suuniste muudatusi, mis on vastu võetud ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi poolt või Pariisi kokkuleppe osaliste koosolekuna toimiva konventsiooniosaliste konverentsi poolt.

Artikkel 11

Paindlikkusmeetmed

1. Liikmesriik võib kasutada
 - a) artiklis 12 sätestatud üldisi paindlikkusmeetmeid ning
 - b) artiklis 13 sätestatud majandatava metsamaa paindlikkusmeetmeid, et täita artiklis 4 sätestatud kohustust.
2. Kui liikmesriik ei täida määruse (EL) nr 525/2013 artikli 7 lõike 1 punktis da sätestatud seirekohustusi, keelab direktiivi 2003/87/EÜ artikli 20 kohaselt määratud põhihaldaja (edaspidi „põhialdaja“) kõnealusel liikmesriigil ajutiselt teha käesoleva määruse artikli 12 lõigete 2 ja 3 kohaseid loovutusi või kasutada käesoleva määruse artikli 13 kohast majandatava metsamaa paindlikkusmeetmeid.

Artikkel 12

Üldised paindlikkusmeetmed

1. Kui liikmesriigis ületab koguheide kogusidumist ja kõnealune liikmesriik on otsustanud kasutada oma paindlikkusmeetmeid ja palunud määruse (EL) 2018/842 alusel aastaks eraldatud heitkogused kustutada, võetakse kustutatud heitkoguseid arvesse käesoleva määruse artikli 4 kohase kohustuse täitmisel liikmesriigi poolt.
2. Liikmesriik võib ulatuses, milles kogusidumine ületab koguheidet, ja olles sellest lahutanud määruse (EL) 2018/842 artikli 7 alusel arvesse võetud koguse, loovutada ülejäänud sidumiskoguse mõnele teisele liikmesriigile. Loovutatud kogust võetakse arvesse käesoleva määruse artikli 4 kohase kohustuse täitmise hindamisel sidumiskoguse saanud liikmesriigi poolt.
3. Liikmesriik võib ulatuses, milles ajavahemikul 2021–2025 ületab kogusidumine liikmesriigis koguheidet, ja olles sellest lahutanud määruse (EL) 2018/842 artikli 7 alusel arvesse võetud koguse või käesoleva artikli lõike 2 kohaselt teisele liikmesriigile loovutatud koguse, ülejäänud sidumiskoguse ajavahemikku 2026–2030 üle kanda.
4. Topeltarvestuse vältimiseks lahutatakse määruse (EL) 2018/842 artikli 7 alusel arvesse võetud netosidumiste kogus maha kõnealuse liikmesriigi kogusest, mida tal on võimalik loovutada mõnele teisele liikmesriigile või kanda üle järgmisse ajavahemikku vastavalt käesoleva artikli lõigetele 2 ja 3.

Artikkel 13

Majandatava metsamaa paindlikkusmeetmed

1. Kui käesoleva määruse kohaselt arvestatud koguheide ületab artiklis 2 osutatud maa-arvestuskategooriates liikmesriigis kogusidumist, võib liikmesriik kasutada artiklis 4 sätestatud nõude täitmiseks käesolevas artiklis sätestatud majandatava metsamaa paindlikkusmeetmeid.

2. Kui artikli 8 lõikes 1 osutatud arvutuse tulemus on positiivne, võib liikmesriik kõnealuse heite kompenseerida tingimusel, et:

- a) määruse (EL) nr 525/2013 artikli 4 kohaselt esitatud strateegias esitab liikmesriik käimasolevad või kavandatavad spetsiifilised meetmed, et tagada metsade neeldajate ja talletajate säilimine või tõhustamine, ning
- b) ajavahemikul, mil liikmesriik kavatseb kasutada kompenseerimist, ei ületa liidu koguheide kogusidumist käesoleva määruse artiklis 2 osutatud maa-arvestuskategooriates. Hinnates, kas koguheide liidus ületab kogusidumist, tagab komisjon liikmesriikide topeltarvestuse vältimise, eelkõige käesolevas määruses ja määruses (EL) 2018/842 sätestatud paindlikkusmeetmete rakendamisel.

3. Kompenseeritava koguse osas võib asjaomane liikmesriik kompenseerida ainult järgnevalt:

- a) neeldajate eest, mis on arvestatud heitena võrreldes metsa heitkoguse võrdlustasemega, ning
- b) kuni selle liikmesriigi jaoks VII lisas sätestatud kompensatsiooni maksimaalse suuruseni ajavahemikul 2021–2030.

4. Soome võib kompenseerida kuni 10 miljonit CO₂-ekvivalenttonni, tingimusel et lõike 2 punktide a ja b tingimused on täidetud.

Artikkel 14

Õigusaktide täitmise kontroll

1. Liikmesriigid esitavad komisjonile õigusaktide täitmise aruande 15. märtsiks 2027 ajavahemiku 2021–2025 kohta ja 15. märtsiks 2032 ajavahemiku 2026–2030 kohta, mis sisaldab koguheite ja kogusidumise saldot iga artiklis 2 sätestatud maa-arvestuskategooria kohta asjaomasel ajavahemikul, kasutades käesolevas määruses sätestatud arvestuseeskirju, ning

Kui see on kohaldatav, antakse aruandes üksikasjalikku teavet artiklis 11 osutatud paindlikkusmeetmete ja seotud koguste kasutamise kavatsuse või kasutamise kohta.

2. Komisjon vaatab käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud õigusaktide täitmise aruanded põhjalikult läbi, et hinnata artiklis 4 sätestatud nõuete täitmist.

3. Komisjon koostab 2027. aastal aruande ajavahemiku 2021–2025 kohta ja 2032. aastal ajavahemiku 2026–2030 kohta, käsitledes selles liidu kasvuhoonegaaside koguheitest ja kogusidumist kõikides artiklis 2 osutatud maa-arvestuskategooriates, lahutades ajavahemiku kohta teatatud koguheitest ja teatatud kogusidumisest väärtuse, mis on saadud, korrutades viiega liidu keskmise teatatud aastase heite ja sidumise ajavahemikul 2000–2009.

4. Euroopa Keskkonnaamet aitab kooskõlas oma iga-aastase tööprogrammiga komisjoni käesolevas artiklis ettenähtud seire- ja nõuetele vastavuse raamistiku rakendamisel.

Artikkel 15

Register

1. Komisjon võtab vastavalt käesoleva määruse artiklile 16 vastu delegeeritud õigusakte käesoleva määruse täiendamiseks, et kehtestada iga liikmesriigi iga maa-arvestuskategooria heite ja sidumise koguste registreerimise normid ning et tagada, et käesoleva määruse artiklite 12 ja 13 kohaste paindlikkusmeetmete rakendamise arvestus on määruse (EL) nr 525/2013 artikli 10 kohaselt loodud liidu registris täpne.

2. Põhihaldaja kontrollib automaatselt igat käesoleva määruse kohast tehingut ja blokeerib vajaduse korral tehingud, et vältida rikkumisi.
3. Lõigetes 1 ja 2 osutatud teave peab olema üldsusele kättesaadav.

Artikkel 16

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artikli 3 lõikes 2, artikli 5 lõikes 6, artikli 8 lõigetes 8 ja 9, artikli 9 lõikes 2, artikli 10 lõikes 3 ning artikli 15 lõikes 1 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates 9. juulist 2018. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 3 lõikes 2, artikli 5 lõikes 6, artikli 8 lõigetes 8 ja 9, artikli 9 lõikes 2, artikli 10 lõikes 3 ning artikli 15 lõikes 1 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.
5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
6. Artikli 3 lõike 2, artikli 5 lõike 6, artikli 8 lõigete 8 ja 9, artikli 9 lõike 2, artikli 10 lõike 3 ning artikli 15 lõike 1 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavastegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 17

Läbivaatamine

1. Käesolevat määrust vaadatakse regulaarselt läbi, võttes muu hulgas arvesse rahvusvahelisi arenguid ja Pariisi kokkuleppe pikaajaliste eesmärkide saavutamiseks tehtud jõupingutusi.

Artikli 14 lõike 3 kohaselt koostatud aruande järelduste ja artikli 13 lõike 2 punkti b kohaselt läbiviidud hindamise tulemuste põhjal esitab komisjon asjakohasel juhul ettepanekud, mille eesmärk on tagada 2030. aastaks seatud liidu kasvuhoonegaaside heite vähendamise üldeesmärgi terviklik täitmine ja liidu panus Pariisi kokkuleppe eesmärkide saavutamisse.

2. Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule kuue kuu jooksul pärast igat Pariisi kokkuleppe artikli 14 alusel tehtud ülemaailmset kokkuvõtet aruande käesoleva määruse toimimise kohta, sealhulgas, kui see on asjakohane, annab hinnangu artiklis 11 osutatud paindlikkusmeetmete mõjule, ning käesoleva määruse panuse kohta 2030. aastaks seatud liidu kasvuhoonegaaside heite vähendamise üldeesmärgi täitmisel ning panuse kohta Pariisi kokkuleppe eesmärkide saavutamisel, eelkõige seoses vajadusega täiendavate liidu poliitikasuundade ja meetmete, sealhulgas 2030. aasta järgse raamistiku järele, pidades silmas vajalikku suuremat kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamist ja sidumist liidus, ning teeb asjakohasel juhul ettepaneku.

Artikkel 18

Määruse (EL) nr 525/2013 muutmine

Määrust (EL) nr 525/2013 muudetakse järgmiselt.

1) Artikli 7 lõiget 1 muudetakse järgmiselt:

a) lisatakse järgmine punkt:

„da) alates 2023. aastast kooskõlas käesoleva määruse IIIa lisas kindlaks määratud meetoditega oma heitkogused ja sidumised, mis on hõlmatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/841 (*) artikliga 2;

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määrus (EL) 2018/841, millega lisatakse maakasutusest, maakasutuse muutusest ja metsandusest tulenev kasvuhoonegaaside heide ja sellest tulenevate kasvuhoonegaaside sidumine 2030. aasta kliima- ja energiapoliitika raamistikku ning millega muudetakse määrust (EL) nr 525/2013 ja otsust nr 529/2013/EL (ELT L 156, 19.6.2018, lk 1).“;

b) lisatakse järgmine lõik:

„Liikmesriik võib komisjonilt taotleda erandit esimese lõigu punktist da, et kohaldada IIIa lisas sätestatud meetodist erinevat meetodit, kui nõutavat meetodi parandamist ei suudetud saavutada õigeaegselt, et seda ajavahemiku 2021–2030 kasvuhoonegaaside inventuurides arvesse võtta, või kui meetodi parandamisega seotud kulud oleksid asjaomaste süsiniku talletajatega seotud heite ja sidumise ebaolulisuse tõttu sellise heite ja sidumise arvestuse parandatud meetodi kohaldamisest saadud kasuga võrreldes ebaproportsionaalselt suured. Liikmesriigid, kes soovivad seda erandit kasutada, esitavad komisjonile 2020. aasta 31. detsembriks oma põhjendatud taotluse, kuhu on märgitud tähtaeg, millest alates võib parandatud meetodeid rakendada hakata, kavandatud alternatiivne meetod või mõlemad ning hinnangu, kus on ära näidatud võimalik mõju arvestuse täpsusele. Komisjon võib taotleda täiendava teabe esitamist konkreetse, mõistliku ajavahemiku jooksul. Kui komisjon teeb erandi, kui ta leiab, et taotlus on õigustatud. Kui komisjon jätab taotluse rahuldamata, põhjendab ta oma otsust.“

2) Artikli 13 lõike 1 punkti c lisatakse järgmine alapunkt:

„viii) alates 2023. aastast teave nende poolt määruse (EL) 2018/841 kohaselt kehtestatud kohustuste täitmiseks rakendatud poliitikasuundade ja meetmete kohta ning teave täiendavate poliitikasuundade ja meetmete kohta, mis on kavandatud kasvuhoonegaaside heite vähendamiseks või neeldajate tõhustamiseks käesoleva määruse kohastest kohustustest suuremas ulatuses;“.

3) Artikli 14 lõikesse 1 lisatakse järgmine punkt:

„ba) alates 2023. aastast kasvuhoonegaaside heite prognoosid kokku ning eraldi prognoosid määrusega (EL) 2018/841 hõlmatud kasvuhoonegaaside heite ja sidumise kohta;“.

4) Lisatakse järgmine lisa:

„IIIa LISA

Artikli 7 lõike 1 punktis da osutatud seire- ja aruandlusmeetodid

Läheneemisviis 3: geograafiliselt täpsed andmed maakasutuse muutmise kohta kooskõlas valitsustevahelise kliimamuutuste rühma 2006. aasta suunistega kasvuhoonegaaside riiklike inventuuride kohta.

1. määramistasandi meetod kooskõlas valitsustevahelise kliimamuutuste rühma 2006. aasta suunistega kasvuhoonegaaside riiklike inventuuride kohta.

Heite ja sidumise jaoks sellise süsiniku talletaja puhul, mille arvele langeb vähemalt 25–30 % heitest või sidumisest allika või neeldaja kategoorias, mis on liikmesriigi riiklikus inventuurisüsteemis prioriteediks seatud, sest selle kohta esitatud hinnangul on märkimisväärne mõju riigi kasvuhoonegaaside heite summaarsetele inventuuriandmetele seoses heite ja sidumise absoluuttasemega, heite ja sidumise suundumustega või maakasutuskategooriate heite ja sidumise määramatusega, vähemalt 2. määramistasandi meetod kooskõlas valitsustevahelise kliimamuutuste rühma 2006. aasta suunistega kasvuhoonegaaside riiklike inventuuride kohta.

Liikmesriike julgustatakse kasutama 3. määramistasandi meetodit kooskõlas valitsustevahelise kliimamuutuste rühma 2006. aasta suunistega kasvuhoonegaaside riiklike inventuuride kohta.“

Artikkel 19

Otsuse nr 529/2013/EL muutmine

Otsust nr 529/2013/EL muudetakse järgmiselt.

- 1) Artikli 3 lõike 2 esimene lõik jäetakse välja.
- 2) Artikli 6 lõige 4 jäetakse välja.

Artikkel 20

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Strasbourg, 30. mai 2018

Euroopa Parlamendi nimel
president
A. TAJANI

Nõukogu nimel
eesistuja
L. PAVLOVA

I LISA

KASVUHOONEGAASID JA SÜSINIKU TALLETAJAD

A. Artiklis 2 osutatud kasvuhoonegaasid:

- a) süsinikdioksiid (CO_2);
- b) metaan (CH_4);
- c) diämmastikoksiid (N_2O)

Need kasvuhoonegaasid on väljendatud CO_2 -ekvivalenttonnidena ja määratletud vastavalt määrusele (EL) nr 525/2013.

B. Artikli 5 lõikes 4 osutatud süsiniku talletajad:

- a) maapealne biomass,
 - b) maa-alune biomass,
 - c) metsavaris,
 - d) lagupuit,
 - e) mulla orgaaniline süsinik,
 - f) puittooted metsastatud maa ja majandatava metsamaa maa-arvestuskategooriates.
-

II LISA

PINDALA, VÖRASTIKU LIITUSE JA PUUDE KÕRGUSE PARAMEETRITE MINIMAALSED VÄÄRTUSED

Liikmesriik	Pindala (ha)	Vörastiku liitus (%)	Puude kõrgus (m)
Belgia	0,5	20	5
Bulgaaria	0,1	10	5
Tšehhi Vabariik	0,05	30	2
Taani	0,5	10	5
Saksamaa	0,1	10	5
Eesti	0,5	30	2
Iirimaa	0,1	20	5
Kreeka	0,3	25	2
Hispaania	1,0	20	3
Prantsusmaa	0,5	10	5
Horvaatia	0,1	10	2
Itaalia	0,5	10	5
Küpros	0,3	10	5
Läti	0,1	20	5
Leedu	0,1	30	5
Luksemburg	0,5	10	5
Ungari	0,5	30	5
Malta	1,0	30	5
Madalmaad	0,5	20	5
Austria	0,05	30	2
Poola	0,1	10	2
Portugal	1,0	10	5
Rumeenia	0,25	10	5
Sloveenia	0,25	30	2
Slovakkia	0,3	20	5
Soome	0,5	10	5
Rootsi	0,5	10	5
Ühendkuningriik	0,1	20	2

III LISA

BAASAASTA VÕI AJAVAHEMIK ÜLEMPIIRI ARVUTAMISEKS ARTIKLI 8 LÕIKE 2 KOHASELT

Liikmesriik	Baasaasta/ajavahemik
Belgia	1990
Bulgaaria	1988
Tšehhi Vabariik	1990
Taani	1990
Saksamaa	1990
Eesti	1990
Iirimaa	1990
Kreeka	1990
Hispaania	1990
Prantsusmaa	1990
Horvaatia	1990
Itaalia	1990
Küpros	1990
Läti	1990
Leedu	1990
Luksemburg	1990
Ungari	1985-87
Malta	1990
Madalmaad	1990
Austria	1990
Poola	1988
Portugal	1990
Rumeenia	1989
Sloveenia	1986
Slovakkia	1990
Soome	1990
Rootsi	1990
Ühendkuningriik	1990

IV LISA

RIIKLIK METSANDUSE ARVESTUSKAVA, MIS SISALDAB LIIKMESRIIGI METSA HEITKOGUSE VÕRDLUSTASET

A. Metsa heitkoguse võrdlustasemete määramise kriteeriumid ja suunised

Liikmesriikide metsa heitkoguse võrdlustasemed määratakse kindlaks järgmiste kriteeriumide põhjal:

- a) võrdlustasemed on kooskõlas eesmärgiga saavutada käesoleva sajandi teisel poolel tasakaal inimtekkeliste kasvuhoo-
negaaside allikatest pärit heite ja neeldajates sidumise vahel, sealhulgas võimaliku sidumise suurendamise kaudu
vananeva metsa süsinikuvarudes, mis võib vastasel juhul tuua kaasa hoopis neeldajate vähenemise;
- b) võrdlustasemed tagavad, et süsinikuvarusid ei kanta arvestusse üksnes nende olemasolu tõttu;
- c) võrdlustasemed peaksid tagama tõhusa ja usaldusväärse arvestuse, mis kindlustab, et biomassi kasutamisest tule-
nevat heidet ja sidumist võetakse nõuetekohaselt arvesse;
- d) võrdlustasemed hõlmavad puittoodete süsiniku talletajat, mis võimaldab võrrelda kohese oksüdeerumise eeldust
ning esimese astme lagunemise funktsiooni ja poollaguaegade kohaldamist;
- e) eeldatakse, et ajavahemikus 2000–2009 energia eesmärkidel kasutatava metsabiomassi ja tahke metsabiomassi
omavaheline suhe ei muutu;
- f) võrdlustasemed peaksid olema kooskõlas bioloogilise mitmekesisuse kaitselise kaasaaitamise ja loodusressursside
säästva kasutamise eesmärkidega, nagu on sätestatud ELi metsastrateegias, liikmesriikide riiklikus metsapoliitikas
ja ELi bioloogilise mitmekesisuse strateegias;
- g) võrdlustasemed on kooskõlas määruse (EL) nr 525/2013 kohaselt esitatud riiklike prognoosidega inimtekkeliste
kasvuhoo-
negaaside allikatest pärit heite ja neeldajates sidumise kohta;
- h) võrdlustasemed on kooskõlas kasvuhoo-
negaaside inventuuride ja asjakohaste varasemate andmetega ning põhi-
nevad läbipaistval, täielikul, järjepideval, võrreldaval ja täpsel teabel. Eelkõige peab võrdlustaseme kujundamiseks
kasutatud mudel suutma edasi anda riikliku kasvuhoo-
negaaside inventuuri varasemaid andmeid.

B. Riikliku metsanduse arvestuskava elemendid

Artikli 8 kohaselt esitatud riiklik metsanduse arvestuskava sisaldab järgmisi elemente:

- a) üldine kirjeldus selle kohta, kuidas metsa heitkoguse võrdlustase määratleti ja kuidas käesoleva määruse kriteeriume
arvesse võeti;
- b) metsa heitkoguse võrdlustasemes arvesse võetud süsiniku talletajad ja kasvuhoo-
negaasid, põhjused, miks teatavat
süsiniku talletajat ei ole metsa heitkoguse võrdlustaseme määramisel arvesse võetud ning tõendus metsa heitko-
guse võrdlustasemes arvesse võetud süsiniku talletajate omavahelise seotuse kohta;
- c) kirjeldus metsa heitkoguse võrdlustaseme määramisel kasutatud lähenemisviisidest, meetoditest ja mudelitest
(sealhulgas kvantitatiivne teave), mis on kooskõlas viimati esitatud riikliku inventuuriaruandega ning dokumentee-
ritud teabe kirjeldusega säästva metsamajandamise tavade ja intensiivsuse ning samuti vastuvõetud riiklike poli-
tikasuundade kohta;
- d) teave selle kohta, kuidas prognoositakse raiemäärade kujunemist eri poliitikasuundade stsenaariumide korral;

- e) kirjeldus selle kohta, kuidas iga järgmist elementi metsa heitkoguse võrdlustaseme määratlemisel silmas peeti:
- i) metsa majandamise pindala;
 - ii) metsadest ja puittoodetest tulenev heide ja sidumine, nagu on näidatud kasvuhoonegaaside inventuurides ja asjakohastes varasemates andmetes;
 - iii) metsi iseloomustavad näitajad, sealhulgas metsade vanusega seotud dünaamilised karakteristikud, juurdekasv, raiering ja muu metsamajandamisalane teave praeguse olukorra jätkumise korral;
 - iv) varasemad ja tulevased raiemäärad, jaotatuna energeetiliste ja mitteenergeetiliste kasutusala vahel.
-

V LISA

PUITTOODETE ESIMESE ASTME LAGUNEMISE FUNKTSIOON, METOODIKA JA VAIKIMISI MÄÄRATUD POOLLAGUAJAD

Metoodikaga seotud probleemid

- Kui ei ole võimalik eristada metsastatud maa ja majandatava metsamaa maa-arvestuskategooriatest pärinevaid puittooteid, võib liikmesriik puittoodete arvestuse korral lähtuda eeldusest, et kogu heide ja sidumine toimus majandataval metsamaal.
- Tahkete jäätmete kõrvaldamise kohtades olevate puittoodete ja energia saamiseks raiutud puittoodete korral võetakse arvestuse tegemise aluseks kohene oksüdeerumine.
- Importiv liikmesriik ei esita oma arvestuses imporditud puittooteid, olenemata nende päritolust („tootmisõhine lähenemisviis“).
- Eksporditud puittoodete puhul tähendavad riigipõhised andmed importivas riigis kasutatavaid riigipõhiseid poollaguaegu ja puittoodete kasutamise viise.
- Liidus turule viidud puittoodete riigipõhised poollagujad ei tohiks erineda importivas liikmesriigis kasutatutest.
- Liikmesriigid võivad üksnes teavitamise eesmärgil lisada esitatavate andmete hulka andmed energia saamiseks kasutatud, väljastpoolt liitu imporditud puidu osakaalu ning selle puidu päritoluriikide kohta.

Käesolevas lisas kindlaks määratud metoodikate ja vaikimisi kasutatavate poollaguaegade asemel võivad liikmesriigid kasutada riigipõhiseid metoodikaid ja poollaguaegu, tingimusel et need metoodikad ja poollagujad on määratud kindlaks läbipaistvate ja kontrollitavate andmete alusel ning et kasutatavad meetodid on vähemalt sama üksikasjalikud ja täpsed kui käesolevas lisas sätestatud meetodid.

Vaikimisi määratud poollaguaeg:

„poollaguaeg“ – aastate arv, mis kulub ühes puittoodete kategoorias talletatud süsiniku koguse vähenemiseks pooleni selle esialgsest väärtusest.

Vaikimisi määratud poollaguaeg on järgmine:

- a) 2 aastat paberil,
- b) 25 aastat puitplaatidel,
- c) 35 aastat saetud puidul.

Liikmesriigid võivad liigitada puidupõhiseid materjale, sealhulgas puukoort, mis jäävad punktides a, b ja c osutatud kategooriatesse, võttes aluseks valitsustevahelise kliimamuutuste rühma suunised, mis on vastu võetud ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi poolt või Pariisi kokkuleppe osaliste koosolekuna toimiva konventsiooniosaliste konverentsi poolt, tingimusel et olemasolevad andmed on läbipaistvad ja kontrollitavad. Samuti võivad liikmesriigid kasutada nimetatud kategooriate riigipõhiseid alamkategooriaid.

VI LISA

LOODUSLIKEST HÄIRINGUTEST TINGITUD HEITE TAUSTATASEME ARVUTAMINE

1. Taustataseme arvutamiseks tuleb esitada järgmine teave:
 - a) looduslikest häiringutest tingitud heite varasemad tasemed;
 - b) prognoosimisel arvesse võetavate looduslike häiringute tüübid;
 - c) kõnealuste looduslike häiringute tüüpidega seotud hinnanguline aastane heite üldkogus ajavahemikul 2001–2020 maa-arvestuskategooriate kaupa;
 - d) tõendus aegrea järjepidevuse kohta kõikide asjaomaste parameetrite, sealhulgas minimaalse pindala, heitkoguste prognoosimise meetodite ning süsiniku talletajate ja gaaside hõlmatuses osas.
2. Taustataset arvutatakse ajavahemiku 2001–2020 aegrea keskmisena, jättes välja kõik aastad, mil registreeriti anomaalsed heitkoguste tasemed, st jättes välja kõik statistilised väärtused. Statistiliste väärtuste kindlaksmääramine toimub järgmiselt:
 - a) arvutatakse aastate 2001–2020 kogu aegrea aritmeetiline keskmine ja standardhälve;
 - b) aegreast jäetakse välja need aastad, mil aastane heitkogus erineb keskmisest rohkem kui kahekordse standardhälbe võrra;
 - c) arvutatakse uuesti aastate 2001–2020 aegrea aritmeetiline keskmine ja standardhälve ning lahutatakse punkti b kohaselt välja jäetud aastad;
 - d) korratakse punktides b ja c kehtestatud seni, kuni väärtusi pole enam võimalik kindlaks määrata.
3. Pärast taustataseme arvutamist käesoleva lisa punkti 2 kohaselt võib juhul, kui ajavahemiku 2021–2025 ja 2026–2030 konkreetse aasta heide on ületanud taustataseme, millele on liidetud marginaal, jätta taustataset ületavad heitkogused artikli 10 kohaselt arvestusest välja. Marginaal võrdub 95 %-lise tõenäosuse tasemega.
4. Arvestusest ei jäeta välja:
 - a) heidet raiest ja sanitaarraiest, mis toimus maal pärast looduslike häiringute toimumist;
 - b) heidet tahtlikust põletamisest, mis toimus maal ühel ajavahemiku 2021–2025 või 2026–2030 konkreetsetel aastal;
 - c) looduslike häiringute esinemise järel raadamisele kuulunud maadel tekkinud heidet.
5. Artikli 10 lõike 2 kohased teabenõuded hõlmavad järgmist:
 - a) kõik asjaomasel aastal looduslikest häiringutest mõjutatud maa-alad, sealhulgas nende geograafiline asukoht, ning loodusliku häiringu periood ja liik;
 - b) tõendid selle kohta, et ajavahemiku 2021–2025 või 2026–2030 ülejäänud osa jooksul ei ole maadel, mis olid mõjutatud looduslikest häiringutest ja millega seotud heide on arvestusest välja jäetud, toimunud raadamist;

- c) selliste kontrollitavate meetodite ja kriteeriumide kirjeldus, mida tuleb kasutada kõnealustel maadel toimuva raadamise kindlakstegemiseks ajavahemiku 2021–2025 või 2026–2030 ülejäänud aastatel;
 - d) võimaluse korral selliste meetmete kirjeldus, mida liikmesriik on võtnud kõnealuste looduslike häiringute mõju ennetamiseks või piiramiseks;
 - e) võimaluse korral meetmed, mida liikmesriik on võtnud kõnealustest looduslikest häiringutest mõjutatud maade taastamiseks.
-

VII LISA

ARTIKLI 13 LÕIKE 3 PUNKTIS B OSUTATUD KOMPENSATSIOONI MAKSIMAALNE SUURUS, MIDA ANTAKSE MAJANDATAVA METSAMAA PAINDLIKKUSMEETME ALUSEL

Liikmesriik	Teatud keskmine neeldajate sidumine metsamaal ajavahemikus 2000–2009, miljonit CO ₂ -ekvivalenttonni aastas	Kompensatsioonimäär väljendatuna miljonites CO ₂ -ekvivalenttonnides ajavahemikus 2021–2030
Belgia	– 3,61	– 2,2
Bulgaaria	– 9,31	– 5,6
Tšehhi Vabariik	– 5,14	– 3,1
Taani	– 0,56	– 0,1
Saksamaa	– 45,94	– 27,6
Eesti	– 3,07	– 9,8
Läti	– 0,85	– 0,2
Kreeka	– 1,75	– 1,0
Hispaania	– 26,51	– 15,9
Prantsusmaa	– 51,23	– 61,5
Horvaatia	– 8,04	– 9,6
Itaalia	– 24,17	– 14,5
Küpros	– 0,15	– 0,03
Läti	– 8,01	– 25,6
Leedu	– 5,71	– 3,4
Luksemburg	– 0,49	– 0,3
Ungari	– 1,58	– 0,9
Malta	0,00	0,0
Madalmaad	– 1,72	– 0,3
Austria	– 5,34	– 17,1
Poola	– 37,50	– 22,5
Portugal	– 5,13	– 6,2
Rumeenia	– 22,34	– 13,4
Sloveenia	– 5,38	– 17,2
Slovakkia	– 5,42	– 6,5
Soome	– 36,79	– 44,1
Rootsi	– 39,55	– 47,5
Ühendkuningriik	– 16,37	– 3,3

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2018/842,

30. mai 2018,

milles käsitletakse liikmesriikide kohustust vähendada kasvuhoonegaaside heidet aastatel 2021–2030, millega panustatakse kliimameetmesse, et täita Pariisi kokkuleppega võetud kohustused, ning millega muudetakse määrust (EL) nr 525/2013

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 192 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ⁽¹⁾,võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust ⁽²⁾,toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽³⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Ülemkogu kiitis oma 23.–24. oktoobri 2014. aasta järeldustes 2030. aasta kliima- ja energiapoliitika raamistiku kohta heaks siduva eesmärgi vähendada liidu kõikides majandusharudes kasvuhoonegaaside heidet 2030. aastaks võrreldes 1990. aastaga vähemalt 40 % ja seda eesmärki kinnitati Euroopa Ülemkogu 17.–18. märtsi 2016. aasta järeldustes.
- (2) Euroopa Ülemkogu 23.–24. oktoobri 2014. aasta järeldustes märgiti, et liit peaks täitma eesmärgi vähendada heidet vähemalt 40 % võrra ühiselt võimalikult kulutasuval moel, vähendades 2030. aastaks heitkoguseid võrreldes 2005. aastaga 43 % sektorites, mis kuuluvad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2003/87/EÜ ⁽⁴⁾ sätestatud Euroopa Liidu heitkogustega kauplemise süsteemi („Eli HKS“), ning 30 % sektorites, mis sellesse ei kuulu. Kasvuhoonegaaside heite vähendamisse peaksid oma panuse andma kõik majandussektorid ja selles peaksid osalema kõik liikmesriigid, pidades silmas tasakaalu õiglus- ja solidaarsuskaalutluste vahel. Liidu heitkogustega kauplemise süsteemi mittekuuluvates sektorites riiklike vähendamiseesmärkide kehtestamiseks kasutatavat meetodikat tuleks koos kõigi elementidega, mida kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuses nr 406/2009/EÜ, ⁽⁵⁾ jätkata kuni 2030. aastani, kusjuures jõupingutuste jaotus põhineb suhtelisel sisemajanduse koguproduktil (SKP) elaniku kohta. Kõik liikmesriigid peaksid andma oma panuse liidu üldisesse heitkoguste vähendamisse 2030. aastaks, kusjuures eesmärgid võrreldes 2005. aastaga varieeruvad 0 % st kuni – 40 %ni. Nende liikmesriikide riiklikke eesmäärke, mille SKP elaniku kohta on liidu keskmisest suurem, tuleks kohandada suhteliselt nii palju, et need kajastaksid kulutasuvust õiglaselt ja tasakaalustatult. Kasvuhoonegaaside heite vähendamise eesmärkide saavutamise peaks tõhustama liidu majandust ja soodustama innovatsiooni ning eelkõige edendama selliste käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvate sektorite arengut nagu hoonehaldus, põllumajandus, jäätmekäitlus ja transport.

⁽¹⁾ ELT C 75, 10.3.2017, lk 103.

⁽²⁾ ELT C 272, 17.8.2017, lk 36.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi 17. aprilli 2018. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 14. mai 2018. aasta otsus.

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/87/EÜ, millega luuakse ühenduses kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ (ELT L 275, 25.10.2003, lk 32).

⁽⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta otsus nr 406/2009/EÜ, milles käsitletakse liikmesriikide jõupingutusi kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks, et täita ühenduse kohustust vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid aastaks 2020 (ELT L 140, 5.6.2009, lk 136).

- (3) Käesolev määrus aitab ellu viia ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni alusel sõlmitud Pariisi kokkuleppega⁽¹⁾ võetud liidu kohustusi. Pariisi kokkulepe sõlmiti liidu nimel 5. oktoobril 2016 nõukogu otsusega (EL) 2016/1841⁽²⁾. Liidu kohustus vähendada kasvuhoonegaaside heidet kõigis majandusharudes sisaldub liidu ja selle liikmesriikide kavatsetavas riiklikult kindlaksmääratud panuses, mis esitati Pariisi kokkulepet silmas pidades ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni sekretariaadile 6. märtsil 2015. Pariisi kokkulepe jõustus 4. novembril 2016 ja sellega asendatakse lähenemisviisi, mis võeti kasutusele 1997. aastal Kyoto protokolliga, mis kehtib kuni 2020. aasta lõpuni.
- (4) Pariisi kokkuleppes püstitatakse muu hulgas pikaajaline eesmärk, mis on kooskõlas eesmärgiga hoida üleilmne temperatuuri tõus tunduvalt alla 2 °C võrreldes tööstusajastu eelse tasemega ning jätkata jõupingutusi temperatuuri tõusu hoidmiseks alla 1,5 °C võrreldes tööstusajastu eelse tasemega. Pariisi kokkuleppes rõhutatakse samuti, kui tähtis on kohaneda kliimamuutuste kahjuliku mõjuga ning viia rahastamisvood vastavusse vähese kasvuhoonegaaside heite ja kliimamuutustele vastupanuvõimelise arengu suunas liikumisega. Samuti kutsutakse Pariisi kokkuleppega üles leidma käesoleva sajandi teisel poolel tasakaalu inimtekkeliste kasvuhoonegaaside allikatest pärit heite ja sidujates seotud kasvuhoonegaaside vahel ning nõutakse, et kokkuleppeosalised võtaksid meetmeid kasvuhoonegaaside sidujate ja reservuaaride, sealhulgas metsade kaitsmiseks ja vajaduse korral nende tõhustamiseks.
- (5) Euroopa Ülemkogu toetas oma 29.–30. oktoobri 2009. aasta järeldustes liidu eesmärki – valitsustevahelise kliimamuutuste rühma teatel kõigi arenenud riikide poolse vajaliku vähendamise raames – vähendada kasvuhoonegaaside heidet 2050. aastaks 80–95 % võrreldes 1990. aasta tasemega.
- (6) Pariisi kokkuleppe osaliste riiklikult kindlaks määratud panused peavad kajastama nende kõrgeimat võimalikku eesmärki ja kujutama endast edasiminekut aja jooksul. Pariisi kokkuleppe osalised peaksid lisaks püüdma koostada vähese kasvuhoonegaaside heitega arengu pikaajalised strateegiad ning nendest teada andma, silmas pidades Pariisi kokkuleppe eesmärke. Nõukogu 13. oktoobri 2017. aasta järeldustes tunnistatakse pikaajaliste eesmärkide ja viieaastaste läbivaatamistsükklite olulisust Pariisi kokkuleppe rakendamisel ning rõhutatakse pikaajaliste vähese kasvuhoonegaaside heite arengustrateegiade olulisust poliitikavahendina, mille abil töötada välja usaldusväärne viis ja pikaajalised poliitilised muudatused, mida on vaja Pariisi kokkuleppe eesmärkide saavutamiseks.
- (7) Puhtale energeetikale üleminekuks on vaja muuta investeerimiskäitumist ja -stiimuleid kõigis poliitikavaldkondades. Liidu tähtsaim ülesanne on luua elujõuline energialiit, et tagada kodanikele turvaline, säästev, konkurentsivõimeline ja taskukohane energia. Selle saavutamiseks on vaja jätkata laiahaardeliste kliimameetmete võtmist käesoleva määrusega ning edendada kõiki teisi energialiidu aspekte, nagu on ette nähtud komisjoni 25. veebruari 2015. aasta teatises „Vastupidava energialiidu ja tulevikku suunatud kliimamuutuste poliitika raamstrateegia“.
- (8) Valik liidu võetavaid meetmeid aitab suurendada liikmesriikide suutlikkust täita kliimakohustusi ning need meetmed on ülimalt olulised, et saavutada vajalik kasvuhoonegaaside heite vähendamine käesoleva määrusega hõlmatud sektorites. Kõnealused meetmed hõlmavad fluoritud kasvuhoonegaase käsitlevaid õigusakte, maantee-sõidukite CO₂-heite vähendamist, hoonete energiatõhusust, taastuvaid energiaallikaid, energiatõhusust ja ringmajandust ning liidu vahendeid kliimainvesteeringute rahastamiseks.
- (9) Euroopa Ülemkogu 19.–20. märtsi 2015. aasta järeldustes märgiti, et liit on pühendunud sellele, et luua komisjoni raamstrateegiale tuginedes tulevikku vaatava kliimapolitikaga energialiit, mille viis mõõdet on omavahel tihedalt seotud ning üksteist vastastikku tugevdavad. Energianõudluse vähendamine on üks energialiidu strateegia viiest mõõtmest. Energiatõhususe parandamine võib vähendada märkimisväärselt kasvuhoonegaaside heitkoguseid. Lisaks võib see tuua kasu keskkonnale ja rahvatervisele, parandada energiavarustuskindlust, vähendada kodumajapidamiste ja ettevõtjate energiakulu, aidata leevendada raskusi energia eest tasumisel ning suurendada tööhõivet ja elavdada kogu majandustegevust. Meetmed, mis aitavad energiasäästutehnoloogiate hoonetes, tööstuses ja transpordis suuremas ulatuses kasutusele võtta, võiksid olla kulutõhus viis aidata liikmesriikidel saavutada käesolevas määruses sätestatud eesmärgid.

⁽¹⁾ Pariisi kokkulepe (ELT L 282, 19.10.2016, lk 4).

⁽²⁾ Nõukogu 5. oktoobri 2016. aasta otsus (EL) 2016/1841 Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni alusel vastu võetud Pariisi kokkuleppe Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta (ELT L 282, 19.10.2016, lk 1).

- (10) Säästvate ja innovatiivsete tavade ja tehnoloogiate kasutuselevõtmise ja arendamisega saab suurendada põllumajandussektori rolli kliimamuutuste leevendamisel ja nendega kohanemisel, eelkõige vähendades kasvuhoonegaaside heidet ning säilitades ja suurendades sidumist ja süsinikuvarusid. Põllumajandussektori CO₂- ja ökoloogilise jalajälje vähendamiseks, säilitades samas selle tootlikkuse, uuenemisvõime ja elujõulisuse, on oluline edendada kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise meetmeid ning suurendada säästvate ja innovatiivsete tavade ja tehnoloogiate arendamise alaste teadusuuringute rahastamist ja sellealaseid investeeringuid.
- (11) Põllumajandussektoril on otsene ja ulatuslik mõju bioloogilisele mitmekesisusele ja ökosüsteemidele. Seetõttu on oluline tagada kooskõla käesoleva määruse eesmärgi ning muude liidu tegevuspõhimõtete ja eesmärkide, näiteks ühise põllumajanduspoliitika ning bioloogilise mitmekesisuse strateegia, metsastrateegia ja ringmajanduse strateegiaga seotud eesmärkide vahel.
- (12) Transpordisektor moodustab peaaegu ühe veerandi liidu kasvuhoonegaaside heitest. Seetõttu on oluline vähendada kasvuhoonegaaside heiteid ja fossiilkütustest sõltumisega seotud ohtusid transpordisektoris, rakendades terviklikku lähenemisviisi, mis on mõeldud transpordis kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise ja energiatõhususe edendamiseks, elektritranspordiks, üleminekuks ühelt transpordiliigilt teisele valdkonnades, kus see on kõige kestlikum, ning kestlike taastuvate energiaallikate kasutamiseks transpordis ka pärast 2020. aastat. Üleminekut vähese heitega liikuvusele, mis on osa laiemast üleminekust ohutu, säästva ja vähese CO₂-heitega majanduse suunas, on võimalik hõlbustada soodustavate tingimuste ja tugevate stiimulite kehtestamisega ning pikaajaliste strateegiatega, mis võivad edendada investeeringuid.
- (13) Liidu ja liikmesriikide poliitikameetmete ning käesoleva määruse rakendamiseks võetud meetmete mõju tuleks hinnata vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 525/2013⁽¹⁾ sätestatud seire- ja aruandluskoostustele.
- (14) Ilma et see piiraks eelarvepädeva institutsiooni volitusi, tuleks mitmeaastases finantsraamistikus 2014–2020 kasutatud integreerimismetoodikat vajaduse korral jätkata ja parandada, et reageerida kliimameetmetega seotud probleemidele ja investeerimisvajadustele pärast 2021. aastat. Et tagada avaliku sektori kulutõhusus, peaks liidupoolne rahastamine olema kooskõlas liidu kliima- ja energiapoliitika raamistiku 2030 eesmärkidega ning Pariisi kokkuleppe pikaajaliste eesmärkidega. Komisjon peaks valmistama ette aruande selle kohta, kuidas on liidu eelarvest või liidu õiguse kohaselt muul viisil eraldatud liidu vahendid mõjutanud kasvuhoonegaaside heidet käesoleva määrusega või direktiiviga 2003/87/EÜ hõlmatud sektorites.
- (15) Käesolev määrus peaks hõlmama valitsustevahelise kliimamuutuste rühma kindlaksmääratud kategooriasse kuuluvaid kasvuhoonegaaside heiteid energeetika, tööstusprotsesside ja toote kasutamise ning põllumajanduse ja jäätmekäitluse valdkonnas, nagu on kindlaks määratud määruses (EL) nr 525/2013, ning mitte hõlmama direktiivi 2003/87/EÜ I lisas loetud tegevusaladest tulenevat kasvuhoonegaaside heidet.
- (16) Andmed, mis on kajastatud kasvuhoonegaaside riiklikes inventuurides ning riiklikes ja liidu registrites, ei ole piisavad, et määrata liikmesriigi tasandil kindlaks tsiviillennunduse CO₂-heide, mida direktiiv 2003/87/EÜ ei hõlma. Kui liit kehtestab aruandekohustused, ei tohiks see panna liikmesriikidele ega väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele (VKEd) taotletavate eesmärkide suhtes ebaproportsionaalset halduskoormust. Direktiiviga 2003/87/EÜ hõlmamata lendude tekitatud CO₂-heide moodustab kasvuhoonegaaside koguheitest väga väikese osa ning selle heite jaoks aruandlussüsteemi kehtestamine tekitaks põhjendamatu halduskoormuse, pidades silmas direktiiviga 2003/87/EÜ selle sektori suhtes laiemalt kehtestatud nõudeid. Seepärast tuleks valitsustevahelise kliimamuutuste rühma kindlaksmääratud allikakategooria „1.A.3.A. Tsiviillennundus“ CO₂-heite väärtust käesoleva määruse kohaldamisel käsitada võrdsena nulliga.
- (17) Iga liikmesriigi kasvuhoonegaaside heite vähendamise 2030. aasta eesmärgi kindlaksmääramisel tuleks lähtuda käesoleva määrusega hõlmatud kasvuhoonegaaside heite läbivaadatud tasemest 2005. aastal, võtmata arvesse selliste käitiste tõendatud kasvuhoonegaaside heidet, mis tegutsesid 2005. aastal ja mis liideti ELi HKSiga alles pärast 2005. aastat. Aastateks 2021–2030 eraldatud heitkoguste kindlaksmääramisel tuleks lähtuda liikmesriikide esitatud ja komisjoni poolt vaadatud andmetest.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta määrus (EL) nr 525/2013 kasvuhoonegaaside heite seire- ja aruandlusmehhanismi ning kliimamuutusi käsitleva muu olulise siseriikliku ja liidu teabe esitamise kohta ning otsuse nr 280/2004/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 165, 18.6.2013, lk 13).

- (18) Otsusega nr 406/2009/EÜ iga-aastaste riiklike kohustuslike piirmäärade suhtes kehtestatud lähenemisviisi kohaldamist tuleks jätkata aastatel 2021–2030. Käesolevas määruses sätestatud normides, mida kohaldatakse liikmesriigile aastaks eraldatud heitkoguste kindlaksmääramisel, tuleks järgida sama meetodit nagu selliste liikmesriikide puhul, kellel on osutatud otsuse kohaselt kehtestatud negatiivne piirmäär, ent alustades trajektoori arvestust siis, kui on kulunud viis kaheteistkümnendikku ajavahemikul 2019–2020 või 2020. aastal, ning võttes trajektoori lähtepunktiks kasvuhoonegaaside heite keskmise väärtuse igas liikmesriigis aastatel 2016–2018 ja trajektoori lõpp-punktiks liikmesriigis 2030. aastaks kehtestatud piirmäär. Et tagada asjakohane panus liidu kasvuhoonegaaside heite vähendamise eesmärgi saavutamiseks ajavahemikul 2021–2030, tuleks iga liikmesriigi jaoks trajektoori lähtekuupäev kindlaks määrata, olenevalt sellest, milline kuupäev tähendab väiksemat kvooti. 2021. aastal peaksid saama oma aastaks eraldatud heitkoguseid kohandada need liikmesriigid, kelle heite piirmäär on vastavalt otsusele nr 406/2009/EÜ positiivne ja kelle puhul on komisjoni otsusega 2013/162/EL⁽¹⁾ ja komisjoni rakendusotsusega 2013/634/EL⁽²⁾ ette nähtud aastaks eraldatud heitkoguse suurenemine aastatel 2017–2020, et võtta arvesse kasvuhoonegaaside heite suurenemist nendel aastatel.

Täiendav kohandamine tuleks ette näha teatavatele liikmesriikidele, et võtta arvesse nende erandlikke asjaolusid, milleks on nii positiivne heite piirmäär vastavalt otsusele nr 406/2009/EÜ kui ka kas kõnealuse otsuse kohaselt väiksem kasvuhoonegaaside heite elaniku kohta või kõnealuse otsusega mittehõlmatud sektoritest pärit kasvuhoonegaaside heite väiksem osakaal võrreldes nende riikide kasvuhoonegaaside koguheitega. Täiendav kohandamine peaks hõlmama üksnes osa ajavahemikul 2021–2029 vajalikust kasvuhoonegaaside heite vähendamisest, et säilitada stiimulid täiendavaks heite vähendamiseks, ja see ei tohiks mõjutada 2030. aastaks seatud eesmärgi saavutamist, võttes arvesse käesolevas määruses sätestatud muude kohandamiste ja paindlikkusmeetmete kasutamist.

- (19) Selleks et tagada käesoleva määruse nende sätete ühetaolised rakendamistingimused, millega kehtestatakse liikmesriikidele aastaks eraldatud heitkogused, tuleks komisjonile anda rakendamisolulised. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011⁽³⁾.
- (20) Euroopa Ülemkogu märkis oma 23.–24. oktoobri 2014. aasta järeldustes, et heitkogustega kauplemise süsteemi mittekuluvates sektorites tuleks oluliselt parandada olemasolevate paindlikkusinstrumentide kättesaadavust ja kasutamist, et tagada liidu ühiste jõupingutuste kulutasuvus ning ühe elaniku kohta arvestatud kasvuhoonegaaside heitkoguste ühtlustumine 2030. aastaks. Selleks et parandada kogu vähendamise üldist kulutasuvust, peaks liikmesriikidel olema võimalik osa neile aastaks eraldatud heitkogustest järgmistesse aastatesse üle kanda või laenata. Liikmesriikidel peaks samuti olema võimalik loovutada osa neile aastaks eraldatud heitkogustest teistele liikmesriikidele. Tuleks tagada loovutamiste läbipaistvus ja loovutamised tuleks teha vastastikku sobival viisil, sealhulgas enampakkumisel, agendilepingu alusel tegutsevate turuvahendajate kaudu või kahepoolsel kokkuleppel. Loovutamine võib tuleneda kasvuhoonegaaside heite vähendamise projektist või programmist, mis viiakse läbi müüjaks olevas liikmesriigis ja mida rahastab vastuvõttev liikmesriik. Lisaks peaks liikmesriikidel olema võimalik ergutada avaliku ja erasektori partnerlussuhete loomist direktiivi 2003/87/EÜ artikli 24a lõikes 1 osutatud projektide jaoks.
- (21) Tuleks võtta kasutusele ühekordne paindlikkusmeede, et hõlbustada eesmärkide täitmist nendes liikmesriikides, kelle riiklikud vähendamiseesmärgid ületavad oluliselt liidu keskmist eesmärki ja heite kulutasuva vähendamise potentsiaali, ning nendes liikmesriikides, kus 2013. aastal tööstuskäitistele ELi HKS-i lubatud heitkoguse ühikuid tasuta ei eraldatud. Et säilitada Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusega (EL) 2015/1814⁽⁴⁾ loodud turustabiilsusreservi eesmärk tegeleda pakkumise ja nõudluse vahelise struktuurse tasakaalustamatusega ELi HKS-i, tuleks asjaomasel aastal ringluses olevate ELi HKS-i lubatud heitkoguse ühikute koguarvu kindlaksmääramisel arvestada ühekordse paindlikkusmeetme alusel kasutatud ELi HKS-i lubatud heitkoguse ühikuid ringluses olevate ELi HKS-i lubatud heitkoguse ühikutena. Komisjon peaks esimesel kõnealuse otsuse kohasel läbivaatamisel kaaluma, kas jätkata sellist ringluses olevate ELi HKS-i lubatud heitkoguse ühikute arvestust.

⁽¹⁾ Komisjoni 26. märtsi 2013. aasta otsus 2013/162/EL, milles määratakse kindlaks liikmesriikide aastased saastekvoodid ajavahemikuks 2013–2020 vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusele nr 406/2009/EÜ (ELT L 90, 28.3.2013, lk 106).

⁽²⁾ Komisjoni 31. oktoobri 2013. aasta rakendusotsus 2013/634/EL liikmesriikide aastaste saastekvootide kohanduste kohta ajavahemikuks 2013–2020 vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusele nr 406/2009/EÜ (ELT L 292, 1.11.2013, lk 19).

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisoluliste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. oktoobri 2015. aasta otsus (EL) 2015/1814, mis käsitleb ELi kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemi turustabiilsusreservi loomist ja toimimist ning millega muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ (ELT L 264, 9.10.2015, lk 1).

- (22) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2018/841⁽¹⁾ on sätestatud maakasutusest, maakasutuse muutusest ja metsandusest (maakasutus ja metsandus) tuleneva kasvuhoonegaaside heite ja sellest tulenevate kasvuhoonegaaside sidumise arvestuseeskirjad. Kõnealuse määrusega hõlmatud tegevusalad ei peaks olema hõlmatud käesoleva määrusega. Kuna käesoleva määruse keskkonnatoimet heite vähendamise saavutatud taseme osas mõjutab asjaolu, et arvesse võetakse kasvuhoonegaaside heite kogust, mis on vähemalt võrdne metsastatud maast, raadatud maast, majandatavast põllumaast, majandatavast rohumaast ja, teatud tingimustel, majandatavast metsamaast ning kui see on määruse (EL) 2018/841 alusel muudetud kohustuslikuks, majandatavast märgalast tulenevate kõikide netosidumiste ja kõikide netoheitkoguste summaga, nagu on kindlaks määratud osutatud määruses, tuleks maakasutuse ja metsanduse paindlikkusmeede, mis hõlmab kuni 280 miljonit CO₂-ekvivalenttonni kõnealuseid sidumisi, mis jagatakse liikmesriikide vahel, lisada käesolevasse määrusesse täiendava võimalusena liikmesriikidele nende kohustuste täitmisel. Osutatud kogumahu ja selle liikmesriikidevahelise jaotuse puhul tuleks võtta arvesse põllumajanduse ja maakasutuse sektori väiksemat potentsiaali kliimamuutuste leevendamise osas ning sektori asjakohast panust kasvuhoonegaaside heite vähendamisse ja nende sidumisse. Lisaks tuleks käesolevas määruses ette näha võimalus vabatahtlikult kustutada aastaks eraldatud heitkoguste ühikuid, et neid koguseid saaks arvesse võtta selle hindamisel, kuidas asjaomane liikmesriik on määruse (EL) 2018/841 nõudeid täitnud.
- (23) Komisjon esitas 30. novembril 2016 energialiidu juhtimist käsitleva Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse ettepaneku („juhtimist käsitlev ettepanek“), milles nõutakse, et strateegilise energia- ja kliimapolitiika kujundamise raames koostaksid liikmesriigid lõimitud riiklikud energia- ja kliimakavad, milles käsitletakse energialiidu kõiki viit tähtsat mõõdet. Juhtimist käsitleva ettepaneku kohaselt on ajavahemikku 2021–2030 hõlmavatel riiklikel kavadel põhiroll käesoleva määruse ja määruse (EL) 2018/841 järgimise kavandamisel liikmesriikides. Sellel eesmärgil peavad liikmesriigid kavandama poliitikad ja meetmed, mille abil täidetakse käesolevast määrusest ja määrusest (EL) 2018/841 tulenevad kohustused, pidades silmas pikaajalist eesmärki saavutada tasakaal kasvuhoonegaaside heite ja sidumise vahel kooskõlas Pariisi kokkuleppega. Kavades esitatakse ka hinnang eesmärkide saavutamiseks kavandatud poliitikate ja meetmete mõju kohta. Juhtimist käsitleva ettepaneku kohaselt peaks komisjon oma soovitusel riiklike kavade projektide kohta märkima, kui asjakohane on poliitikate ja meetmete eesmärkide tase ning nende edaspidine rakendamine. Nende kavade koostamisel tuleks arvesse võtta seda, et käesoleva määruse järgimiseks võidakse kasutada maakasutuse ja metsanduse paindlikkusmeedet.
- (24) Euroopa Keskkonnaameti eesmärk on toetada säästvat arengut ning aidata keskkonnaseisundit oluliselt ja mõõdetavalt parandada, pakkudes poliitiliste otsuste tegijatele, riigiasutustele ja üldsusele õigel ajal otstarbe- ja asjakohast ning usaldusväärset teavet. Euroopa Keskkonnaamet peaks komisjoni vastavalt ameti iga-aastasele tööprogrammile nõuetekohaselt abistama.
- (25) Direktiivi 2003/87/EÜ artiklite 11, 24, 24a ja 27 kohaldamisala muutmise korral tuleks vastavalt muuta käesoleva määrusega hõlmatud kasvuhoonegaaside heite maksimumkogust. Sellest tulenevalt peaksid liikmesriigid, kes lisavad täiendavaid kasvuhoonegaaside heitkoguseid, mis pärinevad varem direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse kuulunud kütistest, rakendama täiendavaid poliitikasuundasid ja meetmeid, et vähendada kasvuhoonegaaside heidet käesoleva määrusega hõlmatud sektorites.
- (26) Et võtta arvesse eelnevalt alates 2013. aastast tehtud jõupingutusi nende liikmesriikide poolt, kelle SKP elaniku kohta oli 2013. aastal liidu keskmisest väiksem, on asjakohane kehtestada piiratud eriotstarbeline tagavarareserv, mis ei ületa 105 miljonit CO₂-ekvivalenttonni, säilitades samal ajal käesoleva määruse vastavuse keskkonnanäesmärkidele ning stiimulid liikmesriikidele võtmaks meetmeid, et täita käesoleva määruse kohastest miinimumeesmärkidest suuremaid kohustusi. Kõnealusest tagavarareservist peaksid abi saama liikmesriigid, kelle SKP elaniku kohta oli 2013. aastal liidu keskmisest väiksem ja kelle kasvuhoonegaaside heitkogused on aastatel 2013–2020 väiksemad kui neile aastaks eraldatud heitkogused ning kellel on raskusi 2030. aastaks seatud kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise eesmärgi saavutamise vaatamata sellele, et nad kasutavad muid käesolevas määruses ette nähtud paindlikkusmeetmeid. Sellise suurusega tagavarareserv kataks märkimisväärse osa nõuetele vastavate liikmesriikide prognoositavast kollektiivsest puudujäägist aastatel 2021–2030 ilma täiendavate poliitikameetmeteta, säilitades

(¹) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määrus (EL) 2018/841, millega lisatakse maakasutusest, maakasutuse muutusest ja metsandusest tulenev kasvuhoonegaaside heite ja sellest tulenevate kasvuhoonegaaside sidumine 2030. aasta kliima- ja energiapolitiika raamistikku ning millega muudetakse määrust (EL) nr 525/2013 ja otsust nr 529/2013/EL (vt käesoleva Euroopa Liidu Teataja lk 1).

samal ajal stiimulid täiendavate meetmete võtmiseks. Kõnealune tagavarareserv peaks olema nimetatud liikmesriikidele 2032. aastal teatavatel tingimustel kättesaadav, tingimusel et selle kasutamine ei takista liidu eesmärgi saavutamist vähendada kasvuhoonegaaside heidet 2030. aastaks 30 % käesoleva määrusega hõlmatud sektorites.

- (27) Selleks et kajastada arengut määruse (EL) 2018/841 raames ning et tagada käesoleva määruse kohane nõuetekohane arvestus määruse (EL) nr 525/2013 artikli 10 kohaselt loodud registri („liidu register“) kaudu, peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 290 vastu õigusakte seoses majandatava metsamaa ja majandatava märgala maa-arvestuskategooriate kasutamise lubamisega maakasutuse ja metsanduse paindlikkusmeetme raames ning seoses arvestuse pidamisega käesoleva määruse alusel tehtud toimingute üle, sealhulgas paindlikkusmeetme kasutamise, vastavuskontrollide tegemise ja reservi laitmatu toimimise üle. Käesoleva määruse alusel peetavat arvestust puudutav teave peaks olema avalikkusele kättesaadav. Toimingute üle arvestuse pidamiseks vajalikud sätted tuleks koondada ühte õigusakti, mis ühendaks määruse (EL) nr 525/2013, määruse (EL) 2018/841 ja käesoleva määruse ning direktiivi 2003/87/EÜ arvestussätteid. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppe⁽¹⁾ sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.
- (28) Käesolev määrus tuleks läbi vaadata 2024. aastal ja seejärel iga viie aasta tagant, et hinnata selle üldist toimimist, eelkõige seoses vajadusega muuta liidu poliitikaid ja meetmeid rangemaks. Läbivaatamisel tuleks muu hulgas arvesse võtta riikides kujunenud olukorda ning ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni alusel toimuva 2018. aasta hõlbustava dialoogi („Talanoa dialoog“) ning Pariisi kokkuleppes tuleneva ülemaailmse ülevaate tulemusi. Kõnealuse läbivaatamise osana tuleks arvesse võtta ka aastaks eraldatud heitkoguste pakkumise ja nõudluse tasakaalu, et tagada käesolevas määruses sätestatud kohustuste piisavus. Lisaks peaks komisjon määruse (EL) nr 525/2013 kohaste korrapärase aruannete esitamise käigus hindama ka Talanoa dialoogi tulemust hiljemalt 31. oktoobriks 2019. 2030. aastale järgneva perioodi läbivaatamine peaks olema kooskõlas pikaajaliste eesmärkidega ja kohustustega, mis on võetud Pariisi kokkuleppega, ning sel eesmärgil peaks see kajastama edasiminekut aja jooksul.
- (29) Selleks et tagada tõhus, läbipaistev ja kulutasuv aruandlus ning et kontrollida kasvuhoonegaaside heite ja liikmesriikidele aastaks eraldatud heitkoguste järgimisega seotud edusammude hindamiseks vajalikku muud teavet, tuleks käesolevas määruses aastaaruannete ja hindamise kohta kehtestatud nõuded lisada määruse (EL) nr 525/2013 asjakohastesse artiklitesse. Kõnealune määrus peaks ka tagama, et liikmesriikides kasvuhoonegaaside heite vähendamisel tehtud edusamme hinnatakse igal aastal ja et võetakse arvesse edasiminekut liidu poliitikasuundades ja meetmete rakendamisel ning liikmesriikidelt saadud teavet. Iga kahe aasta tagant tuleb hinnangule lisada ülevaade sellest, millised on liidu kavandatud edusammud heite vähendamise eesmärkide täitmisel ning liikmesriikide kavandatud edusammud kohustuste täitmisel. Mahaarvamist võiks kohaldada vaid iga viie aasta tagant, nii et arvesse saaks võtta metsastatud maa, raadatud maa, majandatava põllumaa ja majandatava rohumaad võimalikku panust vastavalt määrusele (EL) 2018/841. See ei mõjuta komisjoni kohustust tagada, et liikmesriigid täidaksid käesolevast määrusest tulenevaid kohustusi, ega komisjoni õigust algatada asjakohane rikkumismenetlus.
- (30) Määrust (EL) nr 525/2013 tuleks vastavalt muuta.
- (31) Kuna käesoleva määruse eesmärke, eelkõige eesmärki sätestada liikmesriikide kohustused vähima nõutava panuse osas aastateks 2021–2030, et saavutada liidu eesmärk vähendada kasvuhoonegaaside heidet ning aidata saavutada Pariisi kokkuleppe eesmärke, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid meetme ulatuse ja toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.

⁽¹⁾ ELTL 123, 12.5.2016, lk 1.

(32) Käesolev määrus ei piira rangemate siseriiklike eesmärkide seadmist,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesolevas määruses sätestatakse aastateks 2021–2030 liikmesriikide kohustused vähima nõutava panuse osas, et saavutada liidu eesmärk vähendada käesoleva määruse artikliga 2 hõlmatud sektorites kasvuhoonegaaside heidet 2030. aastaks 30 % võrreldes 2005. aasta tasemega, ning sellega aidatakse saavutada Pariisi kokkuleppe eesmärke. Käesolevas määruses sätestatakse ka õigusnormid aastaks eraldatud heitkoguste kindlaksmääramise kohta ja õigusnormid, mille alusel hinnatakse liikmesriikide edusamme miinimumeesmärkide täitmisel.

Artikkel 2

Kohaldamisala

1. Käesolevat määrust kohaldatakse valitsustevahelise kliimamuutuste rühma energeetika, tööstusprotsesside ja toote kasutamise, põllumajanduse ja jäätmekäitluse allikakategooriatesse kuuluvate kasvuhoonegaaside heite suhtes, mis on kindlaksmääratud vastavalt määrusele (EL) nr 525/2013 ning seda ei kohaldata direktiivi 2003/87/EÜ I lisas loetletud tegevusaladest tuleneva kasvuhoonegaaside heite suhtes.
2. Ilma et see piiraks käesoleva määruse artikli 7 ja artikli 9 lõike 2 kohaldamist, ei kohaldata käesolevat määrust määrusega (EL) 2018/841 hõlmatud kasvuhoonegaaside heite ja nende sidumise suhtes.
3. Käesoleva määruse kohaldamisel loetakse valitsustevahelise kliimamuutuste rühma allikakategooria „1.A.3.A. Tsiviilennundus“ CO₂-heite väärtus võrdseks nulliga.

Artikkel 3

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „kasvuhoonegaaside heide“ – CO₂-ekvivalenttonnides kajastatav süsinikdioksiidi (CO₂), metaani (CH₄), dilämmastikoksiidi (N₂O), fluorosüivesinike (HFCd), perfluorosüivesinike (PFCd), lämmastiktrifluoriidi (NF₃) ja väävelheksafluoriidi (SF₆) heide, mis on kindlaks määratud vastavalt määrusele (EL) nr 525/2013 ja mis kuulub käesoleva määruse kohaldamisalasse;
- 2) „aastaks eraldatud heitkoguse ühikud“ – suurim lubatud kasvuhoonegaaside heide, mis määratakse kindlaks ajavahemiku 2021–2030 iga aasta kohta vastavalt artikli 4 lõikele 3 ja artiklile 10;
- 3) „ELi HKS-i lubatud heitkoguse ühik“ – direktiivi 2003/87/EÜ artikli 3 punktis a määratletud lubatud heitkoguse ühik.

Artikkel 4

Aastased heite tasemed ajavahemikuks 2021–2030

1. Liikmesriik vähendab kasvuhoonegaaside heidet 2030. aastaks võrreldes 2005. aasta kasvuhoonegaaside heitetasemega, mis on kindlaks määratud vastavalt käesoleva artikli lõikele 3, vähemalt liikmesriigi jaoks I lisas sätestatud määral.
2. Liikmesriik tagab, võttes arvesse käesoleva määruse artiklites 5, 6 ja 7 sätestatud paindlikkusmeetmeid ja käesoleva määruse artikli 10 lõike 2 kohast kohandamist ning kõiki otsuse nr 406/2009/EÜ artikli 7 kohaldamisest tulenevaid mahaarvamisi, et kasvuhoonegaaside heide ei ületa ühelgi ajavahemikku 2021–2029 kuuluval aastal lineaarse trajektoori abil kindlaksmääratud piirmäära, mille alguspunkt on vastavalt käesoleva artikli lõikele 3 kindlaksmääratud kasvuhoonegaaside 2016., 2017. ja 2018. aasta keskmine heide ning mille lõpp-punkt on määratletud 2030. aasta ja piirmääraga, mis on kõnealuse liikmesriigi jaoks sätestatud käesoleva määruse I lisas. Liikmesriigi lineaarse trajektoori alguspunktiks võetakse viis kaheteistkümnendikku aastate 2019 ja 2020 vahel või 2020. aasta, olenevalt sellest, kumb tähendab konkreetse liikmesriigi puhul väiksemat lubatud heitkogust.
3. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, milles määratakse kindlaks aastaks eraldatud heitkogused aastateks 2021–2030 CO₂-ekvivalenttonnides, nagu on sätestatud käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2. Kõnealuste rakendusaktide kehtestamiseks vaatab komisjon põhjalikult läbi kõige värskemad riiklikud inventuuriandmed, mille liikmesriigid on esitanud 2005. aasta ja 2016.–2018. aasta kohta vastavalt määruse (EL) nr 525/2013 artiklile 7.

Kõnealustes rakendusaktides tuuakse ära ka liikmesriigi 2005. aasta kasvuhoonegaaside heitkogus, mida kasutati lõigetes 1 ja 2 sätestatud aastaks eraldatud heitkoguste kindlaksmääramiseks.

4. Kõnealustes rakendusaktides sätestatakse liikmesriikide poolt artikli 6 lõike 3 alusel teatatud andmete põhjal ka üldkogused, mida võib arvesse võtta hindamaks artikli 9 nõuete täitmist liikmesriigi poolt aastatel 2021–2030. Kui kõikide liikmesriikide üldkoguste summa kokku on suurem kui 100 miljonit, vähendatakse iga liikmesriigi üldkoguseid proportsionaalselt nii, et 100 miljoni piiri ei ületata.

5. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu artiklis 14 osutatud kontrollimenetluse kohaselt.

Artikkel 5

Paindlikkusmeetmed, mis seisnevad laenamises, järgmistesse aastatesse ülekandmises ja teisele liikmesriigile loovutamises

1. Aastatel 2021–2025 võib liikmesriik laenata heitkoguseid kuni 10 % ulatuses talle järgmiseks aastaks eraldatud heitkogusest.

2. Aastatel 2026–2029 võib liikmesriik heitkoguseid laenata kuni 5 % ulatuses talle järgmiseks aastaks eraldatud heitkogusest.

3. Liikmesriik, kelle kasvuhoonegaaside heide on teataval aastal talle selleks aastaks eraldatud heitkogusest väiksem, võib käesoleva artikli ja artikli 6 kohaste paindlikkusmeetmete kasutamist arvesse võttes:

a) kanda 2021. aasta puhul selleks aastaks eraldatud heitkoguste ülejäägi üle järgmistesse aastatesse kuni aastani 2030 ning

b) kanda 2022.–2029. aasta puhul asjaomaseks aastaks eraldatud heitkoguste ülejäägi kuni 30 % ulatuses talle asjaomase aastani eraldatud heitkogustest üle järgmistesse aastatesse kuni aastani 2030.

4. Liikmesriik võib teatavaks aastaks eraldatud heitkogusest loovutada teistele liikmesriikidele kuni 5 % aastate 2021–2025 puhul ja kuni 10 % aastate 2026–2030 puhul. Vastuvõttev liikmesriik võib seda kogust kasutada artikli 9 nõuete täitmiseks asjaomasel aastal või sellele järgnevatel aastatel kuni aastani 2030.

5. Liikmesriik, kelle kasvuhoonegaaside heite läbivaadatud tase on teataval aastal talle selleks aastaks eraldatud heitkogusest väiksem, võib käesoleva artikli lõigetes 1–4 ja artiklis 6 sätestatud paindlikkusmeetmete kasutamist arvesse võttes loovutada asjaomaseks aastaks eraldatud heitkoguste ülejäägi teistele liikmesriikidele. Vastuvõttev liikmesriik võib seda kogust kasutada artikli 9 nõuete täitmiseks asjaomasel aastal või sellele järgnevatel aastatel kuni aastani 2030.

6. Liikmesriigid võivad kasutada tulu, mis on tekkinud aastaks eraldatud heitkoguste loovutamisest vastavalt lõigetele 4 ja 5, kliimamuutuste vastu võitlemiseks liidus ja kolmandates riikides. Liikmesriigid teavitavad komisjoni kõigist käesoleva lõike kohaselt võetud meetmetest.

7. Lõigete 4 ja 5 kohane aastaks eraldatud heitkoguste loovutamine võib tuleneda kasvuhoonegaaside heite vähendamise projektist või programmist, mis viiakse läbi müüjaks olevas liikmesriigis ja mida rahastab vastuvõttev liikmesriik, tingimusel et välditakse topeltarvestust ja tagatakse jälgitavus.

8. Liikmesriigid võivad käesoleva määruse artikli 9 nõuete täitmiseks kasutada direktiivi 2003/87/EÜ artikli 24a lõike 1 kohastest projektidest saadud ühikuid ilma koguselise piiranguta ja tingimusel, et välditakse topeltarvestust.

Artikkel 6

Paindlikkusmeede, mida kohaldatakse teatavate liikmesriikide suhtes pärast ELi HKS-i lubatud heitkoguse ühikute arvu vähendamist

1. Käesoleva määruse II lisas loetletud liikmesriigid võivad käesoleva määruse nõuete täitmiseks ühiselt kehtetuks tunnistada kuni 100 miljonit ELi HKS-i lubatud heitkoguse ühikut. Kehtetuks tunnistamine tehakse asjaomase liikmesriigi enampakkumisel müüdavate lubatud heitkoguse ühikute määrast vastavalt direktiivi 2003/87/EÜ artiklile 10.

2. Otsuse (EL) 2015/1814 artikli 1 lõike 4 kohaldamisel loetakse käesoleva artikli lõike 1 alusel arvesse võetud ELi HKS-i lubatud heitkoguse ühikute ringluses olevateks ELi HKS-i lubatud heitkoguse ühikuteks.

Komisjon kaalub esimesel kõnealuse otsuse artikli 3 kohasel läbivaatamisel, kas jätkata käesoleva lõike esimeses lõigus sätestatud arvestust.

3. Käesoleva määruse II lisas loetletud liikmesriigid teavitavad komisjoni hiljemalt 31. detsembriks 2019 sellest, kas nad kavatsevad artikli 9 nõuete täitmiseks kasutada käesoleva artikli lõikes 1 osutatud ELi HKSi lubatud heitkoguse ühikute piiratud kehtetuks tunnistamist protsendimäärani, mis on sätestatud iga asjaomase liikmesriigi jaoks iga aasta kohta ajavahemikul 2021–2030 käesoleva määruse II lisas.

Käesoleva määruse II lisas loetletud liikmesriigid võivad otsustada, et vähendavad teatatud protsendimäärasid üks kord 2024. aastal ja üks kord 2027. aastal. Sellisel juhul teavitab asjaomane liikmesriik komisjoni sellest vastavalt hiljemalt 31. detsembril 2024 või 31. detsembril 2027.

4. Direktiivi 2003/87/EÜ artikli 20 lõike 1 kohaselt määratud põhihaldaja („põhihaldaja“) võtab liikmesriigi taotluse korral arvesse käesoleva määruse artikli 4 lõikes 4 osutatud üldkoguse ni küündivat kogust, et tagada käesoleva määruse artikli 9 nõuete täitmine asjaomases liikmesriigis. Ajavahemikus 2021–2030 tunnistatakse kõnealuse liikmesriigi puhul iga aastal direktiivi 2003/87/EÜ artikli 12 lõike 4 kohaselt kehtetuks üks kümnendik käesoleva määruse artikli 4 lõike 4 kohaselt kindlaksmääratud ELi HKSi lubatud heitkoguse ühikute üldkogusest.

5. Kui liikmesriik on käesoleva artikli lõike 3 kohaselt teavitanud komisjoni oma otsusest vähendada eelnevalt teatatud protsendimäära, tunnistatakse kõnealuse liikmesriigi puhul kehtetuks sellele vastav väiksem kogus ELi HKSi lubatud heitkoguse ühikuid iga aasta kohta ajavahemikel 2026–2030 või 2028–2030.

Artikkel 7

Maakasutusest ja metsandusest tuleneva kuni 280 miljoni tonni netosidumise täiendav kasutamine

1. Kui liikmesriigi kasvuhoonegaaside heide ületab talle asjaomaseks aastaks eraldatud aastast heitkogust, sealhulgas võimalikku käesoleva määruse artikli 5 lõike 3 kohaselt ülekantud aastast heitkogust, võib käesoleva määruse artikli 9 nõuete täitmiseks asjaomase aasta osas arvesse võtta määruse (EL) 2018/841 artikli 2 lõike 1 punktides a ja b osutatud metsastatud maad, raadatud maad, majandatavat põllumaad ja majandatavat rohumaad ning, kui käesoleva artikli lõike 2 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides on nii sätestatud, majandatavat metsamaad ja majandatavaid märgalasid hõlmavatest kombineeritud maa-arvestuskategooriatest tuleneva kogu netosidumise ja netoheite summale vastavat kogust, tingimusel et:

- a) liikmesriigi poolt aastatel 2021–2030 arvesse võetud kumulatiivne kogus ei ületa asjaomase liikmesriigi jaoks käesoleva määruse III lisas kehtestatud kogu netosidumise maksimumkogust;
- b) asjaomane kogus ületab määruse (EL) 2018/841 artiklis 4 asjaomase liikmesriigi jaoks kehtestatud nõudeid;
- c) liikmesriik ei ole omandanud teistelt liikmesriikidelt määruse (EL) 2018/841 kohaselt rohkem netosidumisi, kui ta on loovutanud;
- d) liikmesriik on täitnud määruse (EL) 2018/841 nõuded ning
- e) liikmesriik on esitanud käesoleva lõike kohaselt lubatud paindlikkusmeetme kavandatud kasutuse kirjelduse kooskõlas määruse (EL) nr 525/2013 artikli 7 lõike 1 teise lõiguga.

2. Komisjon võtab kooskõlas käesoleva määruse artikliga 13 vastu delegeeritud õigusaktid, et muuta III lisa pealkirja maa-arvestuskategooriate osas, et:

- a) kajastada majandatavat metsamaad käsitleva maa-arvestuskategooria panust, pidades samas kinni käesoleva määruse III lisas osutatud iga liikmesriigi kogu netosidumise maksimumsummast, kui delegeeritud õigusaktidega kehtestatud metsade võrdlustasemed võetakse vastu määruse (EL) 2018/841 artikli 8 lõike 8 või 9 kohaselt, ning
- b) kajastada majandatavat märgala käsitleva maa-arvestuskategooria panust, pidades samas kinni käesoleva määruse III lisas osutatud iga liikmesriigi kogu netosidumise maksimumsummast, kui kõik liikmesriigid peavad arvestama seda kategooriat vastavalt määrusele (EL) 2018/841.

*Artikkel 8***Parandusmeetmed**

1. Kui komisjon leiab määruse (EL) nr 525/2013 artikli 21 kohaselt tehtud iga-aastasel hindamisel ja võttes arvesse käesoleva määruse artiklites 5, 6 ja 7 osutatud paindlikkusmeetmete kavandatavat kasutust, et liikmesriik ei tee piisavaid edusamme käesoleva määruse artikli 4 kohaste kohustuste täitmisel, peab kõnealune liikmesriik esitama komisjonile kolme kuu jooksul parandusmeetmete kava, mis sisaldab järgmist:

- a) täiendavad meetmed, mida liikmesriik rakendab selleks, et täita käesoleva määruse artikli 4 kohaseid konkreetseid kohustusi nii siseriiklike poliitikasuundade ja meetmete kui ka liidu meetme rakendamise kaudu;
- b) kõnealuste meetmete rakendamise range ajakava, mis võimaldab hinnata rakendamise käigus igal aastal tehtud edusamme.

2. Euroopa Keskkonnaamet abistab komisjoni kõigi selliste parandusmeetmete hindamisel vastavalt iga-aastasele tööprogrammile.

3. Komisjon võib esitada arvamuse parandusmeetmete kavade teostatavuse kohta, mis on esitatud vastavalt lõikele 1, ja peab sellisel juhul tegema seda nelja kuu jooksul alates nende kavade kättesaamisest. Asjaomane liikmesriik võtab komisjoni arvamust võimalikult suurel määral arvesse ja võib oma parandusmeetmete kava vastavalt muuta.

*Artikkel 9***Vastavuskontroll**

1. Kui aastatel 2027 ja 2032 tehtava läbivaatamise tulemusel selgub, et liikmesriigi aastane kasvuhoonegaaside heide on kõnealuse ajavahemiku mis tahes aastal suurem kui talle aastaks eraldatud heitkogus, võttes arvesse käesoleva artikli lõiget 2 ja artiklites 5, 6 ja 7 sätestatud paindlikkusmeetmete kasutamist, siis kohaldatakse järgmisi meetmeid:

- a) vastavalt artikli 12 kohaselt vastu võetud meetmetele suurendatakse asjaomase liikmesriigi järgmise aasta kasvuhoonegaaside heitkogust nii, et ülemäärane kasvuhoonegaaside heide CO₂-ekvivalenttonnides korrutatakse koefitsiendiga 1,08, ning
- b) asjaomasel liikmesriigil on ajutiselt keelatud loovutada aastaks eraldatud heitkoguseid teistele liikmesriikidele seni, kuni ta tagab artikli 4 nõuete täitmise.

Põhihaldaja kannab esimese lõigu punktis b osutatud keelu liidu registrisse.

2. Kui liikmesriigi kasvuhoonegaaside heide on kas määruse (EL) 2018/841 artiklis 4 osutatud ajavahemikul 2021–2025 või 2026–2030 ettenähtust suurem kui liikmesriigis seotud kogused, nagu on kindlaks määratud kõnealuse määruse artiklis 12, vähendab põhihaldaja asjaomasele liikmesriigile aastaks eraldatavaid heitkoguseid CO₂-ekvivalenttonnides niivõrd, kuivõrd nendel aastatel heitkoguseid ületati.

*Artikkel 10***Kohandamine**

1. Komisjon kohandab igale liikmesriigile käesoleva määruse artikli 4 kohaselt määratud aastaks eraldatud heitkoguseid, et need kajastaksid järgmist:

- a) direktiivi 2003/87/EÜ artikli 11 alusel välja antud ELi HKS-i lubatud heitkoguse ühikute arvu kohandusi, mis tulenesid kõnealuse direktiiviga hõlmatud heite tekkeallikate muutumisest, vastavalt komisjoni otsustele, mis on vastu võetud kõnealuse direktiivi alusel aastate 2008–2012 riiklike lubatud heitkoguse ühikute jaotuskavade lõpliku heakskiitmise kohta;
- b) direktiivi 2003/87/EÜ artikli 24 ja artikli 24a alusel välja antud ELi HKS-i lubatud heitkoguse ühikute arvu kohandusi seoses kasvuhoonegaaside heite vähendamisega asjaomases liikmesriigis ning
- c) direktiivi 2003/87/EÜ artikli 27 alusel ELi HKS-i süsteemist välja arvatud käitiste eraldatud ELi HKS-i lubatud heitkoguse ühikute arvu kohandusi süsteemist väljajätmise ajal.

2. IV lisas kindlaksmääratud kogused lisatakse kõnealusel lisas loetletud liikmesriikidele 2021. aastaks eraldatud heitkogustele.
3. Komisjon avaldab kõnealusest kohandamisest tulenevad arvanded.

Artikkel 11

Tagavarareserv

1. Liidu registris luuakse tagavarareserv, mis vastab kogusele, mis ei ületa 105 miljonit CO₂-ekvivalenttonni, tingimusel et saavutatakse artiklis 1 osutatud liidu eesmärk. Tagavarareserv on kasutatav lisaks artiklites 5, 6 ja 7 osutatud paindlikkusmeetmetele.
2. Liikmesriik saab tagavarareservist abi, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:
 - a) vastavalt Eurostati poolt 2016. aasta aprillis avaldatud andmetele oli tema SKP elaniku kohta (turuhindades) 2013. aastal alla liidu keskmise;
 - b) tema kumulatiivsed kasvuhoonegaaside heitkogused aastatel 2013–2020 olid käesoleva määrusega hõlmatud sektorites väiksemad kui aastaks eraldatud kumulatiivsed heitkogused aastatel 2013–2020 ning
 - c) kasvuhoonegaaside heitkogused on suuremad kui aastaks eraldatud heitkogused aastatel 2026–2030, kuigi ta:
 - i) on kasutanud ära artikli 5 lõigete 2 ja 3 kohased paindlikkusmeetmed;
 - ii) on kasutanud maksimaalselt ära netosidumisi artikli 7 kohaselt, isegi kui kogus ei saavuta III lisas sätestatud taset, ning
 - iii) ei ole teinud netoloovutamisi teistele liikmesriikidele artikli 5 kohaselt.
3. Liikmesriik, kes vastab käesoleva artikli lõikes 2 sätestatud tingimustele, saab kõnealusest tagavarareservist täiendava koguse maksimaalselt tema puudujäägi ulatuses, mida tuleb kasutada artikli 9 nõuete täitmiseks. Nimetatud kogus ei tohi olla suurem kui 20 % tema üldisest ülejäägist aastatel 2013–2020.

Kui sellest tulenev kollektiivne kogus on kõikide käesoleva artikli lõikes 2 sätestatud tingimustele vastavate liikmesriikide puhul suurem käesoleva artikli lõikes 1 osutatud kogusest, vähendatakse iga nimetatud liikmesriigi kogust proportsionaalselt.

4. Kogus, mis jääb tagavarareservi pärast lõike 3 esimeses lõigus sätestatud jaotamist, jaotatakse proportsionaalselt nimetatud lõigus osutatud liikmesriikide vahel vastavalt nende järelejäänud puudujäägile, seda samal ajal mitte ületades. See kogus võib iga nimetatud liikmesriigi puhul lisanduda kõnealuses lõigus osutatud protsendimäärale.
5. Pärast määruse (EL) nr 525/2013 artiklis 19 osutatud ülevaatuselõpetamist 2020. aasta kohta avaldab komisjon iga käesoleva artikli lõike 2 punktides a ja b osutatud tingimusi täitva liikmesriigi jaoks käesoleva artikli lõike 3 esimeses lõigus osutatud maksimumkogused, mis vastavad 20 %-le tema üldisest ülejäägist aastatel 2013–2020.

Artikkel 12

Register

1. Komisjon võtab kooskõlas artikliga 13 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada käesolevat määrust tagamaks, et käesoleva määruse alusel peetakse liidu registri kaudu täpset arvestust järgmise üle:
 - a) aastaks eraldatud heitkogused;
 - b) artiklite 5, 6 ja 7 alusel kohaldatavad paindlikkusmeetmed;
 - c) artikli 9 kohane vastavuskontroll;
 - d) artikli 10 kohane kohandamine ning
 - e) artikli 11 kohane tagavarareserv.

2. Põhihaldaja kontrollib automaatselt kõiki käesoleva määruse alusel liidu registris tehtud tehinguid ja blokeerib vajaduse korral tehingud, tagamaks, et ei esineks õigusrikkumisi.
3. Lõike 1 punktides a kuni e ja lõikes 2 osutatud teave on üldsusele kättesaadav.

Artikkel 13

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artikli 7 lõikes 2 ja artikli 12 lõikes 1 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates 9. juulist 2018. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 7 lõikes 2 ja artikli 12 lõikes 1 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.
5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
6. Artikli 7 lõike 2 ja artikli 12 lõike 1 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavastegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 14

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab kliimamuutuste komitee, mis on loodud määruse (EL) nr 525/2013 kohaselt. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Artikkel 15

Läbivaatamine

1. Käesolevat määrust vaadatakse regulaarselt läbi, võttes muu hulgas arvesse riikides kujunenud olukorda, viisi, kuidas kõik majandussektorid aitavad kaasa kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamisele, ning rahvusvahelisi arenguid ja jõupingutusi, mis on tehtud Pariisi kokkuleppe pikaajaliste eesmärkide saavutamiseks.
2. Komisjon esitab kuue kuu jooksul pärast iga Pariisi kokkuleppe artiklis 14 kokku lepitud ülemaailmse ülevaate koostamist Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva määruse toimimise kohta, sealhulgas aastaks eraldatud heitkoguste pakkumise ja nõudluse vahelise tasakaalu kohta, käesoleva määruse panuse kohta 2030. aastaks seatud liidu kasvuhoonegaaside heite vähendamise üldeesmärgi täitmisel ja Pariisi kokkuleppe eesmärkide saavutamisel, eelkõige seoses vajadusega täiendavate liidu poliitikate ja meetmete järele, pidades silmas vajalikku kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamist liidu ja selle liikmesriikide poolt, sealhulgas 2030. aasta järgset raamistikku, ning võib vajaduse korral teha ettepanekuid.

Aruannetes võetakse arvesse määruse (EL) nr 525/2013 artikli 4 kohaselt koostatud strateegiaid, et aidata kaasa liidu pikaajalise strateegia väljatöötamisele.

Artikkel 16

Määruse (EL) nr 525/2013 muutmine

Määrust (EL) nr 525/2013 muudetakse järgmiselt.

1) Artikli 7 lõiget 1 muudetakse järgmiselt:

a) lisatakse järgmine punkt:

„aa) alates 2023. aastast Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/842 (*) artiklis 2 osutatud inimtekkeliste kasvuhoonegaaside heite kohta aastal X-2 kooskõlas ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni aruandlusnõuetega;

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määrus (EL) 2018/842, milles käsitletakse liikmesriikide kohustust vähendada kasvuhoonegaaside heidet aastatel 2021–2030, millega panustatakse kliimameetmesse, et täita Pariisi kokkuleppega võetud kohustused, ning millega muudetakse määrust (EL) nr 525/2013 (ELT L 156, 19.6.2018, lk 26).“;

b) teine lõik asendatakse järgmisega:

„Liikmesriigid teatavad komisjonile igal aastal esitatavas aruandes oma kavatsusest kasutada määruse (EL) 2018/842 artikli 5 lõigetes 4 ja 5 ning artiklis 7 sätestatud paindlikkusmeetmeid ning kõnealuse määruse artikli 5 lõike 6 kohasest tulu kasutamisest. Kolme kuu jooksul kõnealuse teabe saamisest liikmesriikidelt teeb komisjon teabe kättesaadavaks käesoleva määruse artiklis 26 osutatud komiteele.“

2) Artikli 13 lõike 1 punkti c lisatakse järgmine punkt:

„ix) alates 2023. aastast teave nende poolt määruse (EL) 2018/842 kohaselt kehtestatud kohustuste täitmiseks rakendatud poliitikasuundade ja meetmete kohta ning teave täiendavate poliitikasuundade ja meetmete kohta, mis on kavandatud kasvuhoonegaaside heite vähendamiseks käesoleva määruse kohastest kohustustest suuremas ulatuses;“.

3) Artikli 14 lõikesse 1 lisatakse järgmine punkt:

„f) alates 2023. aastast kasvuhoonegaaside heiteprognosid kokku ning eraldi hinnangud määrusega (EL) 2018/842 ja direktiiviga 2003/87/EÜ hõlmatud heiteallikatest pärit kasvuhoonegaaside prognoositud heite kohta.“

4) Artikli 21 lõikesse 1 lisatakse järgmine punkt:

„c) määruse (EL) 2018/842 artiklis 4 sätestatud kohustused. Hindamisel võetakse arvesse liidu poliitikasuundade ja meetmete rakendamisel tehtud edusamme ning liikmesriikidelt saadud teavet. Iga kahe aasta tagant tuleb hinnangule lisada ka ülevaade sellest, millised on liidu kavandatud edusammud Pariisi kokkuleppe kohase riiklikult kindlaksmääratud panuse rakendamisel, mis sisaldub liidu kohustuses vähendada kasvuhoonegaaside heidet, ning liikmesriikide kavandatud edusammud kõnealuses määruuses sätestatud kohustuste täitmisel.“

Artikkel 17

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Strasbourg, 30. mai 2018

Euroopa Parlamendi nimel

president

A. TAJANI

Nõukogu nimel

eesistuja

L. PAVLOVA

I LISA

LIIKMESRIIGI KASVUHOONEGAASIDE HEITE VÄHENDAMINE VASTAVALT ARTIKLI 4 LÕIKELE 1

	Liikmesriigi kasvuhooonegaaside heite vähendamine 2030. aastal võrreldes 2005. aastaga, mis on kindlaks määratud vastavalt artikli 4 lõikele 3
Belgia	- 35 %
Bulgaaria	- 0 %
Tšehhi Vabariik	- 14 %
Taani	- 39 %
Saksamaa	- 38 %
Eesti	- 13 %
Iirimaa	- 30 %
Kreeka	- 16 %
Hispaania	- 26 %
Prantsusmaa	- 37 %
Horvaatia	- 7 %
Itaalia	- 33 %
Küpros	- 24 %
Läti	- 6 %
Leedu	- 9 %
Luksemburg	- 40 %
Ungari	- 7 %
Malta	- 19 %
Madalmaad	- 36 %
Austria	- 36 %
Poola	- 7 %
Portugal	- 17 %
Rumeenia	- 2 %
Sloveenia	- 15 %
Slovakkia	- 12 %
Soome	- 39 %
Rootsi	- 40 %
Ühendkuningriik	- 37 %

II LISA

LIIKMESRIIGID, KELLEL ON LUBATUD KEHTETUKS TUNNISTADA PIIRATUD KOGUSES ELI HKSI LUBATUD HEITKOGUSE ÜHIKUID, MIDA VASTAVALT ARTIKLILE 6 VÕETAKSE ARVESSE NÕUETE TÄITMISEL

	2005. aasta kasvuhoonegaaside heitkogustel põhinev maksimaalne protsendimäär, mis on kindlaks määratud vastavalt artikli 4 lõikele 3
Belgia	2 %
Taani	2 %
Iirimaa	4 %
Luksemburg	4 %
Malta	2 %
Madalmaad	2 %
Austria	2 %
Soome	2 %
Rootsi	2 %

III LISA

METSASTATUD MAAST, RAADATUD MAAST, MAJANDATAVAST PÖLLUMAAST JA MAJANDATAVAST ROHUMAAST TULENEVATE NETOSIDUMISTE KOGUSUMMA, MIDA LIIKMESRIIGID VÕIVAD VASTAVALT ARTIKLI 7 LÕIKE 1 PUNKTILE A AASTATEL 2021–2030 NÕUETE TÄITMISEL ARVESSE VÕTTA

	Maksimumkogus väljendatuna miljonites CO ₂ -ekvivalenttonnides
Belgia	3,8
Bulgaaria	4,1
Tšehhi Vabariik	2,6
Taani	14,6
Saksamaa	22,3
Eesti	0,9
Iirimaa	26,8
Kreeka	6,7
Hispaania	29,1
Prantsusmaa	58,2
Horvaatia	0,9
Itaalia	11,5
Küpros	0,6
Läti	3,1
Leedu	6,5
Luksemburg	0,25
Ungari	2,1
Malta	0,03
Madalmaad	13,4
Austria	2,5
Poola	21,7
Portugal	5,2
Rumeenia	13,2
Sloveenia	1,3
Slovakkia	1,2
Soome	4,5
Rootsi	4,9
Ühendkuningriik	17,8
Maksimaalne kogusumma:	280

IV LISA

KOHANDAMISE KOGUSED VASTAVALT ARTIKLI 10 LÕIKELE 2

	CO ₂ -ekvivalenttonnid
Bulgaaria	1 602 912
Tšehhi Vabariik	4 440 079
Eesti	145 944
Horvaatia	1 148 708
Läti	1 698 061
Leedu	2 165 895
Ungari	6 705 956
Malta	774 000
Poola	7 456 340
Portugal	1 655 253
Rumeenia	10 932 743
Sloveenia	178 809
Slovakkia	2 160 210

DIREKTIIVID

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV (EL) 2018/843,

30. mai 2018,

millega muudetakse direktiivi (EL) 2015/849, mis käsitleb finantsüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist, ning millega muudetakse direktiive 2009/138/EÜ ja 2013/36/EL

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Keskpannga arvamust ⁽¹⁾,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ⁽²⁾,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽³⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2015/849 ⁽⁴⁾ on peamine õigusakt, millega tõkestatakse liidu finantsüsteemi kasutamist rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärgil. Nimetatud direktiivis, mis tuli üle võtta 26. juuniks 2017, on sätestatud terroristlikel eesmärkidel raha või vara kogumise vastase tegevuse tõhus ja terviklik õigusraamistik, milles nõutakse, et liikmesriigid tuvastaksid, mõistaksid ja maandaksid rahapesust ja terrorismi rahastamisest tulenevaid riske.
- (2) Hiljutised terrorirünnakud on toonud esile uusi suundumusi, seda eelkõige viisides, kuidas terroristlike rühmituste operatsioone rahastatakse ja ellu viiakse. Teatavad tänapäeva tehnoloogia teenused leiavad järjest laialdasemat kasutust alternatiivse finantsüsteemina, jäädes samas liidu õiguse kohaldamisalast välja ja kasutades ära selliseid erandeid õigusnormidest, mis ei pruugi olla enam põhjendatud. Muutuvate suundumustega kaasas käimiseks tuleks võtta lisameetmeid, et tagada finantstehingute, äriühingute ja muude juriidiliste isikute, samuti usaldusfondide ja selliste õiguslike üksuste suurem läbipaistvus, millel on usaldusfondidega sarnane struktuur või ülesanded („sarnane õiguslik üksus“), et parandada olemasolevat tõkestavat raamistikku ja võidelda tulemuslikumalt terrorismi rahastamise vastu. On oluline märkida, et võetavad meetmed peaksid olema riskidega proportsionaalsed.
- (3) Ühinenud Rahvaste Organisatsioon (ÜRO), Interpol ja Europol on teatanud organiseeritud kuritegevuse ja terrorismi vastastikusest lähenemisest. Organiseeritud kuritegevuse ja terrorismi seotus ning kriminaalsete ja terroristlike rühmituste vahelised sidemed on liidu jaoks üha suurem julgeolekuoht. Selle ohuga toimetulemise strateegiasse kuulub lahutamatu finantsüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamine.

⁽¹⁾ ELT C 459, 9.12.2016, lk 3.

⁽²⁾ ELT C 34, 2.2.2017, lk 121.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi 19. aprilli 2018. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 14. mai 2018. aasta otsus

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/849, mis käsitleb finantsüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012 ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/60/EÜ ja komisjoni direktiiv 2006/70/EÜ (ELT L 141, 5.6.2015, lk 73).

- (4) Kuigi viimastel aastatel on tehtud märgatavaid edusamme rahapesuvastase töökonna standardite vastuvõtmisel ja rakendamisel ning liikmesriigid on toetanud Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni tööd läbipaistvuse valdkonnas, on selge, et liidu majandus- ja finantskeskkonna üldist läbipaistvust tuleb suurendada. Rahapesu ja terrorismi rahastamist saab tulemuslikult tõkestada siis, kui keskkond on ebasoodne kurjategijate suhtes, kes otsivad võimalusi kaitsta oma raha läbipaistmatute struktuuride abil. Liidu finantssüsteemi usaldusvärsus sõltub äriühingute ja muude juriidiliste isikute, usaldusfondide ja sarnaste õiguslike üksuste läbipaistvusest. Käesoleva direktiivi eesmärk ei ole mitte ainult rahapesu tuvastada ja uurida, vaid seda ka tõkestada. Läbipaistvuse suurendamisel võib olla jõuline ennetav mõju.
- (5) Kuigi tuleks järgida direktiivi (EL) 2015/849 eesmärke ning kõnealuse direktiivi kõik muudatused peaksid olema kooskõlas liidu käimasoleva võitlusega terrorismi ja terrorismi rahastamise vastu, tuleks muudatusi tehes nõuetekohaselt arvesse võtta põhiõigust isikuandmete kaitsele ning järgida ja kohaldada proportsionaalsuse põhimõtet. Komisjoni teatises Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele pealkirjaga „Euroopa julgeoleku tegevuskava“ märgiti vajadust võtta meetmeid tõhusamaks ja terviklikumaks terrorismi rahastamise vastu võitlemiseks ja toodi välja, et finantsturgudele imbumine võimaldab rahastada terrorismi. Euroopa Ülemkogu rõhutas 17.–18. detsembri 2015. aasta järeldustes samuti vajadust võtta kiiresti kõikides valdkondades terrorismi rahastamise tõkestamiseks lisameetmeid.
- (6) Komisjoni teatises Euroopa Parlamendile ja nõukogule pealkirjaga „Terrorismi rahastamise vastase võitluse tõhusamise tegevuskava“ rõhutatakse vajadust kohaneda uute ohtudega ja muuta vastavalt direktiivi (EL) 2015/849.
- (7) Samuti peaksid liidu meetmed olema vastavuses rahvusvahelisel tasandil toimuvate muutuste ja võetud kohustustega. Seetõttu tuleks arvesse võtta ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 2195 (2014) rahvusvahelise rahu ja julgeoleku ohtude kohta ning resolutsioone 2199 (2015) ja 2253 (2015) terrorismist tingitud ohu kohta rahvusvahelisele rahule ja julgeolekule. Need ÜRO julgeolekunõukogu resolutsioonid käsitlevad vastavalt terrorismi ja rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vahelisi sidemeid ning terroristlike rühmituste juurdepääsu tõkestamist rahvusvahelistele finantseerimisasutustele ning nendega laiendatakse sanktsioonide raamistikku Iraagi ja Levandi Islamiriigile.
- (8) Virtuaalväeringute ja ametlike väeringute (st riigi seaduslikuks maksevahendiks määratud müntide ja pangatähtede ning e-raha, mida tunnustatakse käibele lasknud riigis vahetusvahendina) vahetamise teenuse pakkujad, samuti rahakotiteenuse pakkujad ei ole liidus kohustatud kahtlast tegevust tuvastama. See võib anda terroristlikele rühmitustele võimaluse teha rahaülekandeid neid peites või kõnealuste platvormide võimaldatavat teatavat anonüümsust ära kasutades liidu finantssüsteemi või virtuaalväeringu võrkudes. Seetõttu on ülimalt oluline laiendada direktiivi (EL) 2015/849 kohaldamisala selliselt, et see hõlmaks virtuaalväeringute ja ametlike väeringute vahetamise teenuse pakkujaid ja rahakotiteenuse pakkujaid. Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise eesmärgil peaksid pädevad asutused olema suutelised virtuaalväeringute kasutamist kohustatud isikute kaudu jälgima. Selline jälgimine võimaldaks tasakaalustatud ja proportsionaalset lähenemist, kahjustamata alternatiivse rahastamise ja sotsiaalse ettevõtluse valdkonnas saavutatud tehnilisi edusamme ja heal tasemel läbipaistvust.
- (9) Virtuaalväeringute anonüümsus võimaldab neid kuritegelikel eesmärkidel väärkasutada. Virtuaalväeringute ja ametlike väeringute vahetamise teenuse pakkujate ning rahakotiteenuse pakkujate hõlmamine ei lahenda virtuaalväeringu tehingutega seotud anonüümsuse probleemi lõplikult, kuna suur osa virtuaalväeringu keskkonnast jääb endiselt anonüümseks, sest kasutajad saavad tehinguid teha ka ilma selliste pakkujateta. Anonüümsusega seotud riskidega võitlemiseks peaksid riiklikud rahapesu andmebürood olema suutelised hankima teavet, mis võimaldab seostada virtuaalväeringu aadresse virtuaalväeringu omaniku isikuga. Lisaks tuleks põhjalikumalt hinnata võimalust lubada kasutajatel määratud asutustele vabatahtlikult enda kohta kinnitus esitada.

- (10) Virtuaalväeringuid ei tohiks ajada segamini e-rahaga, mis on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/110/EÜ⁽¹⁾ artikli 2 punktis 2, ega rahaliste vahendite laiema mõistega, mis on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/2366⁽²⁾ artikli 4 punktis 25, ega ka rahaliste väärtustega, mis on salvestatud direktiivi (EL) 2015/2366 artikli 3 punktide k ja l kohaselt välja jäetud instrumentidel, ega mänguväeringuga, mida saab kasutada ainult konkreetse mängukeskkonnas. Kuigi virtuaalväeringut võidakse sageli kasutada maksevahendina, võib neid laialdaselt kasutada ka muudel eesmärkidel, näiteks vahetusvahendina, investeerimiseks, väärtuse säilitamise toodetena või veebikasiinodes. Käesoleva direktiivi eesmärk on hõlmata virtuaalväeringute kõikvõimalikke kasutusviise.
- (11) Kohalikke ehk täiendavaid väeringuid, mida kasutatakse väga piiratud võrgustikus, nagu ühes linnas või regioonis, ja mille kasutajaskond on väike, ei peaks käsitlema virtuaalväeringuna.
- (12) Tuleks piirata ärisuhteid või tehinguid suure riskiga kolmandate riikidega, kui asjaomaste suure riskiga kolmandate riikide rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise korras tuvastatakse märkimisväärsed puudused, v.a juhul, kui võetakse piisavaid täiendavaid maandavaid või vastumeetmeid. Selliste suure riskiga juhtumite ning selliste ärisuhte või tehingute puhul peaksid liikmesriigid nõudma kohustatud isikutelt, et nad kohaldaksid kõnealuste riskide juhtimiseks ja maandamiseks kliendi suhtes rakendatavaid tugevdatud hoolsusmeetmeid. Seega kehtestab iga liikmesriik suure riskiga kolmandate riikide suhtes võetavate tugevdatud hoolsusmeetmete liigi riiklikul tasemel. Sellised liikmesriigi erinevad lähenemised on nõrgaks kohaks komisjoni poolt tuvastatud suure riskiga kolmandate riikidega ärisuhte hoidmisel. Oluline on parandada komisjoni koostatud suure riskiga kolmandate riikide nimekirja tulemuslikkust, tagades liidu tasandil kõnealuste riikide ühtse kohtlemise. Sellise ühtlustatud lähenemisega tuleks eelkõige keskenduda kliendi suhtes rakendatavatele tugevdatud hoolsusmeetmetele, kui selliseid meetmeid ei nõuta juba siseriikliku õiguse alusel. Kooskõlas rahvusvaheliste kohustustega peaks liikmesriikidel olema võimalik nõuda, et kohustatud isikud kohaldaksid asjakohasel juhul lisaks kliendi suhtes rakendatavatele tugevdatud hoolsusmeetmetele täiendavaid maandamismeetmeid, kooskõlas riskipõhise käsitluse põhimõttega ja võttes arvesse ärisuhte või tehingute konkreetseid asjaolusid. Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise valdkonnas pädevad rahvusvahelised organisatsioonid ja standardite kehtestajad võivad kutsuda üles kohaldama sobivaid vastumeetmeid, et kaitsta rahvusvahelist finantsüsteemi teatud riikidest lähtuva pidevate ja märkimisväärsede rahapesu ja terrorismi rahastamisega seotud riskide eest. Peale selle peaksid liikmesriigid nõudma kohustatud isikutelt komisjoni poolt kindlaks tehtud suure riskiga kolmandate riikide suhtes täiendavate maandamismeetmete võtmist, arvestades seejuures üleskutseid rakendada selliseid vastumeetmeid ja soovitusi, mida on kirjeldanud näiteks rahapesuvastane töökond, ning rahvusvahelistest lepingutest tulenevaid kohustusi.
- (13) Kuna rahapesu ja terrorismi rahastamisega seotud ohtude ja haavatavuse olemus on muutlik, peaks liit kehtestama integreeritud lähenemise, millega tagada riiklike rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kordade vastavus liidu tasandi nõuetele, võttes arvesse nimetatud riiklike kordade tulemuslikkuse hindamisi. Selleks et jälgida liidu nõuete riiklikesse rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kordadesse nõuetekohast ülevõtmist, nende nõuete tulemuslikku rakendamist ja nende kordade suutlikkust luua tulemuslik tõkestav raamistik, peaks komisjon hindamisel tuginema riiklikele rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kordadele, piiramata hindamisi, mida korraldavad rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise valdkonnas pädevad rahvusvahelised organisatsioonid ja standardite kehtestajad, nagu rahapesuvastane töökond või rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise meetmeid hindav eksperdikomitee.
- (14) Üldotstarbelistel ettemaksekaartidel on õiguspärane otstarve ning need soodustavad sotsiaalset ja finantsalast kaasmist. Siiski on anonüümseid ettemaksekaarte lihtne kasutada terrorirünnakute ja seonduva logistika rahastamiseks. Seetõttu on oluline välistada terroristide võimalus nende abil oma operatsioone rahastada, milleks vähendatakse veelgi ülemmäärasid ja maksimaalseid summasid, mille puhul kohustatud isikud võivad teatavad direktiivi (EL) 2015/849 kohased kliendi suhtes rakendatavad hoolsusmeetmed kohaldamata jätta. Seepärast on oluline – võttes

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta direktiiv 2009/110/EÜ, mis käsitleb e-rahaga asutuste asutamist ja tegevust ning usaldatavusnormatiivide täitmise järelevalvet ning millega muudetakse direktiive 2005/60/EÜ ja 2006/48/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2000/46/EÜ (ELT L 267, 10.10.2009, lk 7).

(2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/2366 makseteenuste kohta siseturul, direktiivide 2002/65/EÜ, 2009/110/EÜ ning 2013/36/EL ja määruse (EL) nr 1093/2010 muutmise ning direktiivi 2007/64/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 337, 23.12.2015, lk 35).

vajalikul määral arvesse tarbijate vajadusi üldotstarbeliste ettemaksekaartide kasutamisel ning takistamata selliste vahendite kasutamist sotsiaalse ja majandusliku kaasatuse edendamiseks – langetada anonüümsete üldotstarbeliste ettemaksekaartide praeguseid künniseid ja tuvastada kaugmaksetehingu korral klient, kui tehingu summa ületab 50 eurot.

- (15) Kuigi liidus välja antud anonüümsete üldotstarbeliste ettemaksekaartide kasutamine on põhimõtteliselt piiratud liidu territooriumiga, ei saa alati sama eeldada kolmandates riikides välja antud sarnaste kaartide puhul. Seetõttu on oluline tagada, et väljaspool liitu välja antud anonüümseid üldotstarbelisi ettemaksekaarte saab kasutada liidus üksnes siis, kui neid saab pidada vastavaks nõuetele, mis on liidu õiguses sätestatud nõuetega samaväärsed. See reegel tuleks sätestada, järgides igati rahvusvahelisest kaubandusest tulenevaid liidu kohustusi, eriti teenustekaubanduse üldlepingu raames.
- (16) Rahapesu andmebüroodel on oluline roll terrorivõrgustike, eriti piiriüleste võrgustike finantstehingute ja nende rahastajate tuvastamisel. Finantsandmete analüüsil võib olla terrorismikuritegudele kaasaaitamise ning terroriorganisatsioonide võrgustike ja kavatsuste avastamisel otsustav tähtsus. Normatiivsete rahvusvaheliste standardite puudumise tõttu on rahapesu andmebüroode funktsioonid, pädevused ja volitused väga erinevad. Liikmesriigid peaksid püüdma tagada tõhusama ja koordineerituma viisi, kuidas korraldada terrorismiga seotud finantsuurimisi, sh virtuaalvääringute väärkasutamise uurimisi. Siiski ei tohiks praegused erinevused mõjutada rahapesu andmebüroode tegevust, eriti suutlikkust koostada ennetavaid analüüse, millega toetada kõiki andmete kogumise ja analüüsi, uurimise ja kohtumenetluse eest vastutavaid ametivõime ning rahvusvahelist koostööd. Rahapesu andmebüroodel peaks oma ülesannete täitmisel olema juurdepääs teabele ning nad peaks saama seda takistusteta vahetada, sh õiguskaitseasutusega tehtava asjakohase koostöö kaudu. Kuriteokahtluse korral, ja eriti kui kahtlustatakse terrorismi rahastamist, peaks teave alati liikuma ilma liigse viivitusega otse ja kiiresti. Seega on ülimalt oluline parandada veelgi rahapesu andmebüroode tulemuslikkust ja tõhusust, sätestades täpsemalt rahapesu andmebüroode volitused ja nendevahelise koostöö.
- (17) Rahapesu andmebürood peaksid olema suutelised hankima igalt kohustatud isikult kogu vajaliku teabe oma ülesannete täitmiseks. See, et nad saavad takistusteta teavet, on oluline selleks, et tagada rahavoogude nõuetekohane jälgitavus ning ebaseaduslike võrgustike ja voogude avastamine varases etapis. Rahapesu andmebüroo võib vajada rahapesu või terrorismi rahastamise kahtluse tõttu kohustatud isikult lisateavet, kas ajendatuna rahapesu andmebüroole eelnevalt teatatud kahtlasest tehingust, või ka muust, nagu rahapesu andmebüroo enda koostatud analüüs, pädevate asutuste esitatud andmete analüüs või mõnes muus rahapesu andmebüroos hoitav teave. Rahapesu andmebürood peaksid seega oma ülesannetega seoses olema suutelised hankima teavet kõikidelt kohustatud isikult, isegi kui kahtlasest tehingust ei ole varem teatatud. See ei tähenda rahapesu andmebüroo analüüsi raames valimatuid teabenõudeid kohustatud isikutele, vaid ainult piisavalt kindlaks määratud tingimustel põhinevaid teabenõudeid. Rahapesu andmebüroo peaks olema suuteline ka liidu mõne teise rahapesu andmebüroo taotlusel sellist teavet hankima ning seda teavet taotlenud rahapesu andmebürooga jagama.
- (18) Rahapesu andmebüroo eesmärk on koguda ja analüüsida saadud teavet, tuvastamaks sidemeid kahtlaste tehingute ja nende aluseks oleva kriminaalse tegevuse vahel, et rahapesu ja terrorismi rahastamist tõkestada ja sellega võidelda, samuti levitada analüüsi tulemusi ja lisateavet pädevatele asutustele, kui on alust kahtlustada rahapesu, seotud eelkuritegusid või terrorismi rahastamist. Rahapesu andmebüroo ei tohiks hoiduda või keelduda teabe vahetamisest (omal algatusel või taotluse korral) teise rahapesu andmebürooga seetõttu, et seotud eelkuritegu ei ole tuvastatud, liikmesriikide õigusnormid ja seotud eelkuritegude määratlused on erinevad või puudub viide konkreetsele seotud eelkuriteole. Samuti peaks rahapesu andmebüroo andma oma eelneva nõusoleku teisele rahapesu andmebüroole teabe edastamiseks pädevatele asutustele, sõltumata võimaliku seotud eelkuriteo liigist, et teabe levitamise ülesannet saaks tõhusalt täita. Rahapesu andmebürood on teatanud raskustest teabe vahetamisel, sest teatud eelkuritegude (näiteks maksukuriteod) määratlused, mis ei ole liidu õigusega ühtlustatud, on liikmesriigiti erinevad. Sellised erinevused ei tohiks takistada käesolevas direktiivis määratletud teabe vastastikust vahetamist, levitamist pädevatele asutustele ja kasutamist. Rahapesu andmebürood peaksid tagama kolmandate riikide rahapesu andmebüroodega rahapesu, seotud eelkuritegude ja terrorismi rahastamise küsimustes kiire, konstruktiivse ja tõhusa koostöö kooskõlas rahapesuvastase töökonna soovitustega ja Egmonti põhimõtetega teabe vahetamiseks rahapesu andmebüroode vahel.

- (19) Krediidiasutuste ja finantseerimisasutuste usaldusväärusega seonduv teave, näiteks teave juhtorgani liikmete ja aktsionäride sobivuse, sisekontrollimehhanismide, juhtimise või nõuetele vastavuse ja riskijuhtimise kohta, on nende asutuste rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisega seotud järelevalve jaoks sageli hädavajalik. Samamoodi on rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisega seotud teave oluline ka nende asutuste usaldatavusnõuete täitmise järelevalve jaoks. Seetõttu ei tohiks konfidentsiaalse teabe vahetamist ning koostööd krediidiasutuste ja finantseerimisasutuste rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisega tegelevate pädevate asutuste ning usaldatavusnõuete täitmise üle järelevalvet tegevate asutuste vahel takistada õigusliku ebakindlusega, mis võib tekkida, kui selles valdkonnas puuduvad sõnaselged sätted. Õigusraamistiku selgemaks muutmine on eriti oluline ka seetõttu, et usaldatavusnõuete täitmise järelevalve on mitmel juhul tehtud ülesandeks järelevalveasutustele, kes ei tegele rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisega, nagu Euroopa Keskpank (EKP).
- (20) Kui rahapesu andmebürood ja muud pädevad asutused pääsevad panga- ja maksekontode ning hoiulaegaste omanike, eeskätt kui need on anonüümsed, isikut käsitlevale teabele juurde viivitusega, pidurdab see terrorismiga seotud rahaülekannete tuvastamist. Ühele isikule kuuluvate panga- ja maksekontode ning hoiulaegaste tuvastamist võimaldavad andmed on killustatud ega ole seepärast rahapesu andmebüroodele ja muudele pädevatele asutustele õigeaegselt juurdepääsetavad. Seetõttu on oluline luua kõikides liikmesriikides automatiseeritud keskmehhanismid, nagu registreerimis- või andmeotsingu süsteemid kui tõhusad vahendid, millega saada õigeaegselt juurdepääs panga- ja maksekontode ning hoiulaegaste omanike, nende esindajate ja tegelikult kasu saavate omanike isikut käsitlevale teabele. Juurdepääsu käsitlevate sätete kohaldamisel on asjakohane kasutada olemasolevaid mehhanisme, tingimusel et riiklikud rahapesu andmebürood pääsevad viivitamata juurde päringuga taotletud andmetele filtreerimata kujul. Liikmesriigid peaksid kaaluma võimalust lisada sellistesse mehhanismidesse muud teavet, mida peetakse vajalikuks ja proportsionaalseks, et rahapesu ja terrorismi rahastamise riske tõhusamalt maandada. Tuleks tagada, et rahapesu andmebüroode ja pädevate asutuste, välja arvatud süüdistuse esitamise eest vastutavate asutuste uurimised ja teabenõuded oleksid täiesti konfidentsiaalsed.
- (21) Eraelu puutumatus austamise ja isikuandmete kaitsmise huvides tuleks panga- ja maksekontode sellistes automatiseeritud keskmehhanismides nagu registreerimis- või andmeotsingu süsteemid hoida üksnes andmeid, mis on rahapesu ja terrorismi tõkestamise uurimiste jaoks minimaalselt vajalikud. Liikmesriikidel peaks olema võimalik kindlaks määrata, milliste andmete kogumine on tegelikult kasu saavate omanike sisuliseks kindlakstegemiseks kasulik ja mis on seejuures proportsionaalne, võttes arvesse kehtivaid süsteeme ja õigustraditsioone. Kõnealuseid mehhanisme käsitlevate sätete ülevõtmisel peaksid liikmesriigid kehtestama samaväärsed andmete säilitamisperioodid, nagu kehtivad dokumentidele ja teabele, mis on saadud kliendi suhtes rakendatavate hooldusmeetmete kohaldamisega. Liikmesriikidel peaks olema võimalik pikendada andmete säilitamisperioodi üldkohaldatavate õigusnormidega, ilma et tuleks otsustada üksikjuhtumipõhiselt. Täiendav säilitamisperiood ei tohiks ületada viit lisa-aastat. See tähtaeg ei tohiks piirata siseriiklikku õigust, millega kehtestatakse teistsugused andmete säilitamise nõuded, mis võimaldavad kriminaal- või haldusmenetluste hõlbustamiseks teha otsuseid üksikjuhtumipõhiselt. Juurdepääs nimetatud mehhanismidele tuleks anda üksnes põhjendatud teadmishajaduse korral.
- (22) Füüsiliste ja juriidiliste isikute andmete täpne identifitseerimine ja kontrollimine on rahapesu või terrorismi rahastamisega võitlemisel ülimalt oluline. Tehingute ja maksete digiteerimise viimased suundumused võimaldavad turvalist kaug- või e-identimist. Neid Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 910/2014⁽¹⁾ sätestatud identifitseerimisvahendeid tuleks arvesse võtta, eriti selliseid teavitatud e-identimise süsteeme ja viise, mis tagavad piiriülese õigusliku tunnustamise, võimaldavad väga turvaliste lahenduste kasutamist ja tagavad võrdlusnäitajad, mille järgi kontrollida liikmesriigi tasandil kehtestatud identimismeetodeid. Lisaks võib arvesse võtta muid turvalise kaug- või e-identimise protsesse, mis on liikmesriigi pädeva asutuse poolt liikmesriigi tasandil reguleeritud, tunnustatud, heaks kiidetud või aktsepteeritud. Asjakohasel juhul tuleks identimisprotsessis arvesse võtta ka e-dokumente ja usaldusteenuseid, mis on sätestatud määruses (EL) nr 910/2014. Käesoleva direktiivi kohaldamisel tuleks arvesse võtta tehnoloogianeutraalsuse põhimõtet.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta määrus (EL) nr 910/2014 e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul, millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 1999/93/EÜ (ELT L 257, 28.8.2014, lk 73).

- (23) Et määrata liidus kindlaks riikliku taustaga isikud, peaksid liikmesriigid koostama loetelud, milles on näidatud konkreetsed ülesanded, mis kvalifitseeruvad siseriiklike õigus- ja haldusnormide kohaselt avaliku võimu olulisteks ülesanneteks. Liikmesriigid peaksid nõudma igalt nende territooriumil paiknevalt akrediteeritud rahvusvaheliselt organisatsioonilt sellise loetelu koostamist ja ajakohastamist, mis sisaldab avaliku võimu ülesandeid kõnealuses rahvusvahelises organisatsioonis.
- (24) Praeguses raamistikus sätestatud lähenemisviis olemasolevate klientide ülevaatamiseks on riskipõhine. Arvestades teatavate vahendajate struktuuriga seostatavat suuremat rahapesu, terrorismi rahastamise ja seonduvate eelkuritegude riski, ei pruugi selline lähenemisviis aga võimaldada riskide õigeaegset tuvastamist ja hindamist. Seepärast on oluline tagada, et ka olemasolevaid teatavate selgelt määratletud kategooriate kliente jälgitaks korrapäraselt.
- (25) Liikmesriigid on praegu kohustatud tagama, et nende territooriumil asutatud äriühingud ja muud juriidilised isikud koguksid ja hoiaksid asjakohast, täpset ja ajakohastatud teavet oma tegelikult kasu saava omaniku kohta. Tegelikult kasu saava omaniku kohta täpse ja ajakohastatud teabe vajadus on võtmetegur selliste kurjategijate jälgimisel, kes võiksid vastasel juhul kasutada äriühingu struktuuri taha varjumise võimalust. Finantssüsteemi üleilmne seotus teeb kapitali üle kogu maailma peitmise ja liigutamise võimalikuks ning rahapesijad ja terrorismi rahastajad, samuti muud kurjategijad on seda võimalust järjest enam kasutanud.
- (26) Täpsustada tuleks konkreetne tegur, mille alusel määratakse kindlaks usaldusfondi ja sarnase õigusliku üksuse tegelikult kasu saavat omanikku käsitleva teabe jälgimise ja registreerimise eest vastutav liikmesriik. Liikmesriikide õigussüsteemide erinevuste tõttu ei jälgita ega registreerita teatavaid usaldusfonde ja sarnaseid õiguslikke üksusi mitte kusagil liidus. Usaldusfondi ja sarnase õigusliku üksuse tegelikult kasu saavat omanikku käsitlev teave tuleks registreerida seal, kus usaldusfondi usaldusisik ning sarnases õiguslikus üksuses samaväärseid positsioone omav isik on asutatud või kus ta elab. Selleks, et tagada usaldusfondide ja sarnaste õiguslike üksuste tegelikult kasu saavat omanikku käsitleva teabe tulemuslik jälgimine ja registreerimine, on vajalik ka liikmesriikidevaheline koostöö. Kui usaldusfondide ja sarnaste õiguslike üksuste tegelikult kasu saavate omanike registrid liikmesriikides oleksid omavahel sidestatud, oleks nimetatud teave juurdepääsetav ning see tagaks sellise olukorra ärahoidmise, et sama usaldusfond või sarnane õiguslik üksus registreeritakse liidus mitu korda.
- (27) Normid, mida kohaldatakse usaldusfondide ja sarnaste õiguslike üksuste suhtes seoses juurdepääsuga teabele nende tegelikult kasu saavate omanike kohta, peaksid olema võrreldavad normidega, mida kohaldatakse äriühingute ja muude juriidiliste isikute suhtes. Kuna liidus on praegu suurel hulgal eri liiki usaldusfonde ja sarnaste õiguslike üksuste osas on pilt veelgi kirjum, peaks jääma liikmesriikide otsustada, kas usaldusfond või sarnane õiguslik üksus on äriühingu või mõne muu juriidilise isikuga võrreldavalt sarnane. Nimetatud sätteid ülevõtivate siseriiklike õigusnormide eesmärk peaks olema vältida usaldusfondide või sarnaste õiguslike üksuste kasutamist rahapesuks, terrorismi rahastamiseks või seotud eelkuritegudeks.
- (28) Võttes arvesse usaldusfondide ja sarnaste õiguslike üksuste eri tunnuseid, peaksid liikmesriigid saama määrata kindlaks nende usaldusfondide ja sarnaste õiguslike üksuste läbipaistvuse taseme, mis ei ole äriühingute ja muude juriidiliste isikutega võrreldavad, toimides siseriikliku õiguse kohaselt ja kooskõlas andmekaitse normidega. Rahapesu ja terrorismi rahastamisega kaasnevad riskid võivad varieeruda, sõltuvalt usaldusfondi või sarnase õigusliku üksuse tunnustest, ning nende riskide mõistmine võib ajaga muutuda, näiteks riiklike või riigiüleste riskihindamiste tulemusena. Seetõttu peaks liikmesriikidel olema võimalik sätestada oma õiguses ulatuslikum juurdepääs teabele usaldusfondide ja sarnaste õiguslike üksuste tegelikult kasu saavate omanike kohta, kui selline juurdepääs on vajalik ja proportsionaalne meede õiguspärase eesmärgi jaoks tõkestada finantssüsteemi kasutamist rahapesuks või terrorismi rahastamiseks. Määrates kindlaks nende usaldusfondide või sarnaste õiguslike üksuste tegelikult kasu saavaid omanikke käsitleva teabe läbipaistvuse määra, peaksid liikmesriigid võtma nõuetekohaselt arvesse üksikisikute põhiõiguste kaitset, eelkõige õigust eraelu puutumatusel ja isikuandmete kaitsele. Juurdepääs teabele usaldusfondide või sarnaste õiguslike üksuste tegelikult kasu saavate omanike kohta tuleks anda igale õigustatud huvi tõendada suutvale isikule. Juurdepääs tuleks anda ka isikule, kes esitab kirjaliku taotluse, mis puudutab usaldusfondi või sarnast õiguslikku üksust, kes omab otseselt või kaudselt väljaspool liitu asutatud äriühingut või muud juriidilist isikut või kellele kuulub selles kontrolliv osalus, kaasa arvatud esitajaaktsiate või -osade või

muul viisil kontrollimise kaudu. Usaldusfondide või sarnaste õiguslike üksuste tegelikult kasu saavaid omanikke käsitlevale teabele juurdepääsu kriteeriumid ja tingimused peaksid olema piisavalt täpsed ja käesoleva direktiivi eesmärkidega kooskõlas. Liikmesriikidel peaks olema võimalik keelduda kirjaliku taotluse rahuldamisest, kui on põhjendatult alust arvata, et kirjalik taotlus ei ole käesoleva direktiivi eesmärkidega kooskõlas.

- (29) Et tagada õiguskindlus ja võrdsed võimalused, on väga oluline sätestada selgelt, missuguseid liidus asutatud õiguslikke üksusi tuleks lugeda nende ülesannete või struktuuri alusel usaldusfondide sarnaseks. Seepärast peaks igal liikmesriigil olema kohustus määrata kindlaks usaldusfondid, kui siseriiklik õigus neid tunnustab, ning sarnased õiguslikud üksused, mida võib liikmesriigi õiguskorras või tavale tuginedes asutada ning mis sarnanevad struktuuri või ülesannete poolest usaldusfondile, näiteks võimaldades hoida lahus vara juriidilise omaniku ning tegelikult kasu saava omaniku. Seejärel peaksid liikmesriigid teatama komisjonile nende usaldusfondide ja sarnaste õiguslike üksuste kategooriad, tunnused, nimetused ja kui see on kohaldatav, õigusliku aluse, et need avaldataks *Euroopa Liidu Teatajas*, võimaldamaks teistel liikmesriikidel neid tuvastada. Arvesse tuleks võtta asjaolu, et usaldusfondide ja sarnaste õiguslike üksuste õiguslikud tunnused võivad olla liidu lõikes erinevad. Kui usaldusfondi või sarnase õigusliku üksuse tunnused on struktuurilt või ülesannetelt võrreldavad äriühingute ja muude juriidiliste isikute tunnustega, aitaks üldsuse juurdepääs tegelikult kasu saavaid omanikke käsitlevale teabele võidelda usaldusfondide ja sarnaste õiguslike üksuste väärkasutamise vastu, samamoodi nagu üldsuse juurdepääs võib aidata tõkestada äriühingute ja muude juriidiliste isikute väärkasutamist rahapesuks ja terrorismi rahastamiseks.
- (30) Üldsuse juurdepääs tegelikult kasu saavaid omanikke käsitlevale teabele võimaldab kodanikuühiskonnal teavet tõhusamalt kontrollida, sh ajakirjanduse või kodanikuühiskonna organisatsioonide poolt, ning aitab säilitada usaldust äritehingute ja finantssüsteemi suhtes. See võib aidata võidelda äriühingute ja muude juriidiliste isikute ja õiguslike üksuste rahapesuks ja terrorismi rahastamiseks väärkasutamise vastu, nii uurimiste toetamisega kui ka mainele avalduva mõju kaudu, sest kõik potentsiaalsed tehingupartnerid teavad, kes on tegelikult kasu saavad omanikud. See hõlbustab ka teabe kättesaadavust õigeaegselt ja tõhusalt nii finantseerimisasutuste kui ka kõnealuste õigusrikkumiste vastu võitlevate muude asutuste, sh kolmandate riikide asutuste jaoks. Nimetatud teabele juurdepääs aitaks ka uurida rahapesu, seotud eelkuritegusid ja terrorismi rahastamist.
- (31) Investorite ja üldsuse usaldus finantsturgude vastu on suurel määral sellest, kas on olemas täpne avalikustamise kord, mis tagab tegelikult kasu saava omaniku ja äriühingute kontrollstruktuuride suhtes läbipaistvuse. See kehtib eriti selliste äriühingu üldjuhtimise süsteemide puhul, mida iseloomustab omandi koondumine; selliste hulka kuulub ka liidu süsteem. Ühelt poolt võivad olulise hääleõiguse ja rahavoo õigustega suurinvestorid pikaajalist majanduskasvu ja ettevõtete tulemuslikkust soodustada. Teisalt võib suure hääleõigusega tegelikult kasu saavate omanike kontrollimine soodustada olukorda, et isikliku kasu saamiseks ja vähemuseinvestoreid kahjustades juhitakse kõrvale äriühingu vara ja võimalusi. Võimalikku usalduse kasvu finantsturgude vastu tuleks pidada läbipaistvuse suurendamise positiivseks kõrvalmõjuna, ent mitte eesmärgiks, sest eesmärk on luua keskkond, mille kasutamine rahapesuks ja terrorismi rahastamiseks oleks vähem tõenäoline.
- (32) Investorite ja üldsuse usaldus finantsturgude vastu on suurel määral sellest, kas on olemas täpne avalikustamise kord, mis tagab läbipaistvuse äriühingute ja muude juriidiliste isikute, samuti teatud liiki usaldusfondide ja sarnaste õiguslike üksuste tegelikult kasu saavate omanike ja kontrollstruktuuride suhtes. Seepärast peaksid liikmesriigid võimaldama juurdepääsu tegelikult kasu saavaid omanikke käsitlevale teabele piisavalt sidusalt ja kooskõlastatult, kehtestades üldsuse juurdepääsu kohta selged reeglid, nii et kolmandad isikud saaksid kogu liidus välja selgitada, kes on äriühingute ja muude juriidiliste isikute, samuti teatud liiki usaldusfondide ja sarnaste õiguslike üksuste tegelikult kasu saavad omanikud.
- (33) Liikmesriigid peaksid seepärast võimaldama juurdepääsu äriühingute ja muude juriidiliste isikute tegelikult kasu saavaid omanikke käsitlevale teabele piisavalt sidusalt ja kooskõlastatult, kasutades tegelikult kasu saavaid omanikke käsitlevat teavet sisaldavaid keskregistreid ja kehtestades üldsuse juurdepääsu kohta selged reeglid, nii et kolmandad isikud saaksid kogu liidus välja selgitada, kes on äriühingute ja muude juriidiliste isikute tegelikult kasu saavad omanikud. Samuti on oluline kehtestada sidus õigusraamistik, mis tagaks, et teave usaldusfondide ja sarnaste õiguslike üksuste tegelikult kasu saavate omanike kohta oleks kogu liidus pärast nende registreerimist paremini juurdepääsetav. Normid, mida kohaldatakse usaldusfondide ja sarnaste õiguslike üksuste suhtes seoses juurdepääsuga teabele nende tegelikult kasu saavate omanike kohta, peaksid olema võrreldavad normidega, mis kehtivad äriühingutele ja muudele juriidilistele isikutele.

- (34) Kõigil juhtudel, nii äriühingute ja muude juriidiliste isikute kui ka usaldusfondide ja sarnaste õiguslike üksuste puhul, tuleks eelkõige leida õiglane tasakaal rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise küsimuses eksisteeriva üldise avaliku huvi ning andmesubjekti põhiõiguste vahel. Üldsusele kättesaadavaks tehtav andmekogum peaks olema piiratud, selgelt ja ammendavalt määratletud ning üldist laadi, et vähendada tegelikult kasu saavate omanike kahjustamise võimalust. Samas ei tohiks üldsusele kättesaadavaks tehtav teave olulisel määral erineda praegu kogutavatest andmetest. Selleks et eraelu puutumatus üldine riive ja konkreetset isikuandmete kaitset riive oleks võimalikult minimaalne, peaks see teave sisuliselt käsitlema äriühingute ja muude juriidiliste isikute ning usaldusfondide ja sarnaste õiguslike üksuste tegelikult kasu saavate omanike staatust ning piirduma üksnes tegelikult kasu saavate omanike majandustegevuse valdkonnaga. Juhud, kui tegelikult kasu saava omanikuna on märgitud kõrgema astme juht üksnes seepärast, et ta on kõrgema astme juhi ametikohal, mitte et tal oleks osalus või et ta kontrolliks isikut või üksust muul viisil, tuleks registrites selgelt ära näidata. Mis puudutab teavet tegelikult kasu saavate omanike kohta, võivad liikmesriigid näha ette keskregistrisse teabe lisamise kodakondsuse kohta, eelkõige välismaalastest tegelikult kasu saavate omanike puhul. Registripidamise hõlbustamiseks ja arvestades, et valdav enamik tegelikult kasu saavaid omanikke on keskregistrit pidava riigi kodanikud, võivad liikmesriigid eeldada, et tegelikult kasu saav omanik on sama riigi kodanik, kui registris ei ole märgitud teisiti.
- (35) Suurem avalik kontroll aitab kaasa juriidiliste isikute ja õiguslike üksuste väärkasutuse, sh maksude vältimise ärahoidmisele. Seetõttu on oluline, et tegelikult kasu saavaid omanikke käsitlev teave jääks riiklike registrite ja registrite sidestamise süsteemi kaudu kättesaadavaks veel vähemalt viieks aastaks pärast seda, kui usaldusfondi või sarnase õigusliku üksuse tegelikult kasu saavat omanikku käsitleva teabe registrisse kandmise aluseid enam ei esine. Siiski peaksid liikmesriigid saama õigusaktidega sätestada, kuidas tegelikult kasu saavaid omanikke käsitlevat teavet töödeldakse, sh isikuandmete töötlemise muudel otstarvetel, kui selline töötlemine vastab avaliku huvi eesmärgile ning on taotletava õiguspärase eesmärgi jaoks vajalik ja proportsionaalne.
- (36) Samuti peaks liikmesriikidel olema võimalik näha proportsionaalse ja tasakaalustatud lähenemise huvides ning eraelu puutumatus ja isikuandmete kaitse õiguste tagamiseks ette tegelikult kasu saavaid omanikke käsitleva teabe registri kaudu avalikustamise ja sellele teabele juurdepääsu erandid erandlikel asjaoludel, kui kõnealuse teabe tulemusel ähvardaks tegelikult kasu saavat omanikku kelmuse, inimröövi, šantažeerimise, väljapressimise, ahistamise, vägivalda või ähvardamise ebaproportsionaalne oht. Liikmesriikidel peaks olema ka võimalik nõuda veebipõhist registreerimist, et teha kindlaks isikud, kes registrit teavet taotlevad, samuti küsida registris sisalduvale teabele juurdepääsu eest tasu.
- (37) Kuna liikmesriikide keskregistrid, mis sisaldavad teavet tegelikult kasu saavate omanike kohta, on omavahel sidestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2017/1132⁽¹⁾ loodud Euroopa keske platvormi kaudu, tuleb liikmesriikide erinevate tehniliste näitajatega süsteemide toimimine kooskõlastada. Sellest tulenevalt tuleb võtta vastu tehnilised meetmed ja kirjeldused, mis arvestavad registritevahelisi erinevusi. Selleks et tagada käesoleva direktiivi ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused asjaomaste tehniliste ja operatiivsete küsimuste lahendamiseks. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 182/2011⁽²⁾ artiklis 5 osutatud kontrollimenetlusega. Igal juhul tuleks liikmesriikide kaasatus kogu süsteemi toimimisse tagada komisjoni ja liikmesriikide esindajate korrapärase dialoogiga, mis käsitleks süsteemi käitamist ja edasist arengut.
- (38) Käesoleva direktiivi raames toimuvale isikuandmete töötlemisele kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/679⁽³⁾. Sellest tulenevalt tuleks füüsilisi isikuid, kelle isikuandmeid hoitakse tegelikult kasu saavate omanikena riiklikes registrites, asjakohaselt teavitada. Lisaks tuleks kättesaadavaks teha üksnes isikuandmed,

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2017. aasta direktiiv (EL) 2017/1132 äriühinguõiguse teatavate aspektide kohta (ELT L 169, 30.6.2017, lk 46).

(2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

(3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

mis on ajakohased ja käsitlevad tegelikult kasu saavaid omanikke, ning puudutatud isikuid tuleks teavitada nende õigustest liidu praeguse andmekaitsealase õigusraamistiku kohaselt, nagu on sätestatud määruses (EL) 2016/679 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2016/680, ⁽¹⁾ ning kõnealuste õiguste kasutamise menetlusest. Lisaks, et hoida ära registrites sisalduva teabe väärkasutamist ja selleks et tegelikult kasu saavate omanike õigustega piisavalt arvestada, võiksid liikmesriigid pidada asjakohaseks kaaluda, kas teha tegelikult kasu saavale omanikule kättesaadavaks teave päringu esitanud isiku ja päringu õigusliku aluse kohta.

- (39) Kui lahknevustest teatamine rahapesu andmebüroode ja pädevate asutuste poolt ohustaks käimasolevat uurimist, peaksid rahapesu andmebürood ja pädevad asutused lahknevusest teatamise edasi lükkama ajani, mil põhjust mitte teatada enam ei ole. Lisaks ei tohiks rahapesu andmebürood ja pädevad asutused lahknevustest teatada, kui see oleks vastuolus siseriiklikus õiguses sätestatud konfidentsiaalsusnõudega või kujutaks endast õigusvastast hoiatamist.
- (40) Käesolev direktiiv ei piira pädevate asutuste poolt direktiivi (EL) 2016/680 kohaselt töödeldavate isikuandmete kaitset.
- (41) Teabe kättesaadavust ja õigustatud huvi määratlust tuleks reguleerida selle liikmesriigi õigusega, kus usaldusfondi usaldusisik või sarnases õiguslikus üksuses samaväärset positsiooni omav isik on asutatud või elab. Kui usaldusfondi usaldusisik või sarnase õiguslikus üksuses samaväärset positsiooni omav isik ei ole asutatud ega ela üheski liikmesriigis, tuleks teabe kättesaadavust ja õigustatud huvi määratlust reguleerida selle liikmesriigi õigusega, kus on käesoleva direktiivi kohaselt registreeritud teave usaldusfondi või sarnase õigusliku üksuse tegelikult kasu saava omaniku kohta.
- (42) Liikmesriigid peaksid siseriiklikus õiguses määratlema õigustatud huvi nii üldmõistena kui ka tegelikult kasu saavaid omanikke käsitlevale teabele juurdepääsu kriteeriumina. Eelkõige ei tohiks need määratlused piirata õigustatud huvi mõistet üksnes poolelioleva haldus- või kohtumenetlusega, ning need peaksid võimaldama asjakohasel juhul arvesse võtta vabaihenduste ja uurivate ajakirjanike tegevust rahapesu, terrorismi rahastamise ja seotud eelkuritegude tõkestamisel. Kui liikmesriikide tegelikult kasu saavate omanike registrid saavad omavahel sidestatud, tuleks asjaomase liikmesriigi pädeva asutuse otsusega võimaldada nii riigisisest kui ka piiriülest juurdepääsu iga liikmesriigi registrile tulenevalt selle liikmesriigi õigustatud huvi määratlusest, kus usaldusfondi või sarnase õigusliku üksuse tegelikult kasu saavaid omanikke käsitlev teave on käesoleva direktiivi kohaselt registreeritud. Liikmesriikidel peaks olema ka võimalik kehtestada edasikaebamise kord liikmesriigi tegelikult kasu saavate omanike registris olevale teabele juurdepääsu andmise või sellest keeldumise otsuste vaidlustamiseks. Registreerimise ja teabevahetuse sidususe ja tõhususe tagamiseks peaksid liikmesriigid tagama, et liikmesriigis usaldusfondi või sarnase õigusliku üksuse tegelikult kasu saavaid omanikke käsitleva teabe jaoks loodud registri eest vastutav asutus teeks koostööd teistes liikmesriikides sama ülesannet täitvate asutustega, jagades teavet ühe liikmesriigi õiguse alusel reguleeritud ja teises liikmesriigis hallatavate usaldusfondide ja sarnaste õiguslike üksuste kohta.
- (43) Kolmandate riikide respondentasutustega toimivaid korrespondentsuhteid iseloomustab nende suhete jätkuvus ja korduvus. Seepärast peaksid liikmesriigid selles kontekstis tugevdatud hooldusmeetmete rakendamist nõudes arvestama, et korrespondentsuhted ei hõlma ühekordseid tehinguid ega pelka teadete vahetamist. Kuna eri piiriüleste korrespondentpangateenustega kaasneb erineval tasemel rahapesu ja terrorismi rahastamise risk, saab käesoleva direktiiviga kehtestatud meetmete intensiivsuse määrata lähtuvalt riskipõhise käsitlemise põhimõtetest ning ei tohi eelarvamuslikult otsustada, kui suur on mingi respondentfinantseerimisasutuse puhul rahapesu ja terrorismi rahastamise risk.
- (44) Oluline on tagada, et kohustatud isikud rakendaksid rahapesu ja terrorismi rahastamise vastaseid norme nõuete kohaselt. Sellega seoses peaksid liikmesriigid tugevdama rolli, mida täidavad rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise ülesandeid täitma määratud pädeva asutusena tegutsevad avaliku sektori asutused, sh rahapesu andmebürood, rahapesu, seotud eelkuritegude ja terrorismi rahastamise uurimisasutused ning prokuratuur, kuritegelike varade jälitamise ja arestimise või külmutamise ja konfiskeerimise eest vastutavad asutused, samuti sularaha ja

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/680, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset seoses pädevates asutustes isikuandmete töötlemisega süütegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmise või kriminaalkaristuste täitmisele pööramise eesmärgil ning selliste andmete vaba liikumist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu raamotsus 2008/977/JSK (ELT L 119, 4.5.2016, lk 89).

vabalt kaubeldavate esitaja maksevahendite piiriülese liikumise kohta aruandeid saavad asutused ning kohustatud isikute poolse õigusnormide täitmisega seotud järelevalve või kontrollimise ülesandeid täitvad asutused. Liikmesriigid peaksid tugevdama muude asjaomaste asutuste, sealhulgas maksuhaldurite ja korrupsiooni tõkestavate asutuste osatähtsust.

- (45) Liikmesriigid peaksid tagama kõigi kohustatud isikute tõhusa ja erapooletu järelevalve, mida peaksid soovitavalt teostama avaliku sektori asutused eraldi sõltumatu riikliku reguleeriva asutuse või järelevalveasutuse kaudu.
- (46) Kurjategijad liigutavad ebaseaduslikku tulu selle avastamise vältimiseks paljude finantsvahendajate kaudu. Seetõttu tuleb krediidiasutustel ja finantseerimisasutustel lubada vahetada teavet mitte üksnes kontserni liikmete vahel, vaid ka teiste krediidiasutuste ja finantseerimisasutustega, järgides siseriiklikus õiguses sätestatud andmekaitse norme.
- (47) Pädevad asutused, kes teostavad järelevalvet selle üle, kuidas kohustatud isikud täidavad käesoleva direktiivi nõudeid, peaksid oma laadist või staatusest sõltumata saama teha koostööd ja vahetada konfidentsiaalset teavet. Selleks peaks pädevatel asutustel olema konfidentsiaalse teabe vahetamiseks piisav õiguslik alus, ning rahapesu ja terrorismi rahastamist tõkestavate pädevate järelevalveasutuste ja usaldatavusnõuete täitmise üle järelevalvet teostavate asutuste koostööd ei tohiks tahtmatult takistada õiguslik ebakindlus, mida võib põhjustada sellealaste sõnaselgete õigusnormide puudumine. Järelevalve rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise tõhusa rakendamise üle kontsernide suhtes peaks toimuma kooskõlas ühtse järelevalve tingimuste ja põhimõtete, mis on kehtestatud Euroopa vastavates valdkondlikes õigusaktides.
- (48) Käesoleva direktiivi kohaldamisel on oluline liikmesriikide pädevate asutuste vaheline koostöö ja teabevahetus. Seetõttu ei tohiks liikmesriigid keelata pädevatel asutustel üksteist abistada ja teavet vahetada ega seada sellele põhjendamatuid või ülemäära piiravaid tingimusi.
- (49) Kooskõlas liikmesriikide ja komisjoni 28. septembri 2011. aasta ühise poliitilise deklaratsiooniga selgitavate dokumentide kohta ⁽¹⁾ kohustuvad liikmesriigid põhjendatud juhtudel lisama ülevõtmismeetmeid käsitlevale teatele ühe või mitu dokumenti, milles selgitatakse seost direktiivi osade ja ülevõtvate liikmesriigi õigusaktide vastavate osade vahel. Käesoleva direktiivi puhul leiab seadusandja, et nimetatud dokumentide esitamine on põhjendatud.
- (50) Kuna käesoleva direktiivi eesmärki, milleks on rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise, avastamise ja uurimise abil finantssüsteemi kaitsmine, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, sest liikmesriikide poolt oma finantssüsteemi kaitseks võetavad meetmed ei pruugi olla kooskõlas siseturu toimimisega ning õigusriigi ja liidu avaliku korra nõuetega, küll aga saab seda meetme ulatuse ja mõju tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (51) Käesolevas direktiivis järgitakse Euroopa Liidu põhiõiguste hartas (edaspidi „harta“) tunnustatud põhiõigusi ja põhimõtteid, eelkõige õigust era- ja perekonnaelu austamisele (harta artikkel 7), õigust isikuandmete kaitsele (harta artikkel 8) ning õigust ettevõtlusvabadusele (harta artikkel 16).
- (52) Käesoleva direktiivi rakendamise hindamisaruande koostamisel peaks komisjon pöörama nõuetekohaselt tähelepanu hartas tunnustatud põhiõiguste ja põhimõtete järgimisele.
- (53) Kuna on vaja kiiresti rakendada meetmeid, mida on võetud, et tugevdada rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks liidus kehtestatud korda, ja võttes arvesse, et liikmesriigid on kohustunud direktiivi (EL) 2015/849 kiiresti üle võtma, tuleks direktiivi (EL) 2015/849 muudatused üle võtta hiljemalt 10. jaanuariks 2020. Liikmesriigid peaksid looma äriühingute ja muude juriidiliste isikute tegelikult kasu saavate omanike registrid hiljemalt 10. jaanuariks 2020 ning usaldusfondide ja sarnaste õiguslike üksuste tegelikult kasu saavate omanike registrid hiljemalt 10. märtsiks 2020. Kesksregistrid tuleks Euroopa keskse platvormi kaudu omavahel sidestada hiljemalt 10. märtsiks 2021. Liikmesriigid peaksid looma hiljemalt 10. septembriks 2020 automatiseeritud keskmehhanismid, et võimaldada pangaja maksekontode ning hoiulaegaste omanike tuvastamist.

⁽¹⁾ ELT C 369, 17.12.2011, lk 14.

- (54) Euroopa Andmekaitseinspektoriga konsulteeriti kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 45/2001⁽¹⁾ artikli 28 lõikega 2 ning ta esitas oma arvamuse⁽²⁾ 2. veebruaril 2017.
- (55) Seepärast tuleks direktiivi (EL) 2015/849 vastavalt muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Direktiivi (EL) 2015/849 muutmine

Direktiivi (EL) 2015/849 muudetakse järgmiselt:

1) Artikli 2 lõike 1 punkti 3 muudetakse järgmiselt:

a) alapunkt a asendatakse järgmisega:

„a) audiitorid, raamatupidamisteenuse osutajad ja maksunõustajad ning kõik teised isikud, kes kohustuvad oma peamise äri- või kutsetegevusena kas otse või endaga seotud teiste isikute kaudu andma materiaalselt abi, tuge või nõu maksuküsimustes;“;

b) alapunkt d asendatakse järgmisega:

„d) kinnisvaraaklerid, sealhulgas need, kes tegutsevad kinnisvara väljaüürimisel vahendajatena, kuid üksnes tehingute puhul, mille kuuüür on vähemalt 10 000 eurot;“;

c) lisatakse järgmised alapunktid:

„g) teenuseosutajad, kes vahetavad virtuaalväeringut ametlikuks väeringuks ja vastupidi;

h) rahakotiteenuse pakkujad;

i) kunstikaupmehed või kunstiteoste vahendajad, sh siis, kui nende tegevus toimub kunstigaleriis või oksjonimajas ning kui tehingu või omavahel seotud tehingute väärtus on vähemalt 10 000 eurot;

j) kunstiteoste hoidmise, nendega kauplemise või nende vahendamise tegelevad isikud, kui seda tehakse vabasadamases ning kui tehingu või omavahel seotud tehingute väärtus on vähemalt 10 000 eurot.“

2) Artiklit 3 muudetakse järgmiselt:

a) punkti 4 muudetakse järgmiselt:

i) alapunkt a asendatakse järgmisega:

„a) direktiivi (EL) 2017/541 (*) II ja III jaotises sätestatud terroriaktid, terroristirühmitusega seotud kuriteod ja terroristliku tegevusega seotud kuriteod;

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2017. aasta direktiiv (EL) 2017/541 terrorismivastase võitluse kohta, millega asendatakse nõukogu raamotsus 2002/475/JSK ning muudetakse nõukogu otsust 2005/671/JSK (ELT L 88, 31.3.2017, lk 6).“;

ii) alapunkt c asendatakse järgmisega:

„c) nõukogu raamotsuse 2008/841/JSK artikli 1 punktis 1 määratletud kuritegelike ühenduste tegevus (*);

(*) Nõukogu 24. oktoobri 2008. aasta raamotsus 2008/841/JSK organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse kohta (ELT L 300, 11.11.2008, lk 42).“;

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2000. aasta määrus (EÜ) nr 45/2001 üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta (EÜT L 8, 12.1.2001, lk 1).

(2) ELT C 85, 18.3.2017, lk 3.

b) punkti 6 alapunkt b asendatakse järgmisega:

„b) usaldusfondide puhul – kõik järgmised isikud:

- i) algne omanik (algsed omanikud);
- ii) usaldusisik(ud);
- iii) kaitsja(d), kui on olemas;
- iv) kasusaajad; või juhul kui üksikisikud, kes on juriidilise isiku või õigusliku üksuse kasusaajad, tuleb alles kindlaks määrata, isikute kategooria, kelle huvides juriidiline isik või õiguslik üksus peamiselt asutati või tegutseb;
- v) kõik muud füüsilised isikud, kes usaldusfondi selle otsese või kaudse omamise kaudu või muul viisil lõplikult kontrollivad;“

c) punkt 16 asendatakse järgmisega:

„16) „e-raha“ – direktiivi 2009/110/EÜ artikli 2 punktis 2 määratletud e-raha, v.a sama direktiivi artikli 1 lõikes 4 ja lõikes 5 osutatud rahalised väärtused;“

d) lisatakse järgmised punktid:

- „18) „virtuaalvääring“ – digitaalsel kujul esitatud väärtus, mida ei ole välja andnud ega taganud keskpank ega avaliku sektori asutus, mis ei pruugi olla seotud ametliku vääringuga ja millel ei ole vääringu või raha õiguslikku staatus, kuid mida füüsilised või juriidilised isikud aktsepteerivad vahetusvahendina ning mida on võimalik elektrooniliselt üle kanda ja säilitada ning millega on võimalik elektrooniliselt kaubelda;
- 19) „rahakotiteenuse pakkuja“ – isik, kes osutab oma klientide nimel krüptograafiliste privaativõtmete kaitse teenuseid, et virtuaalvääringuid hoida, säilitada ja üle kanda.“

3) Artiklit 6 muudetakse järgmiselt:

a) lõike 2 punktid b ja c asendatakse järgmisega:

- „b) iga asjaomase sektoriga seotud riskid, sealhulgas olemasolu korral Eurostati hinnang rahapesu mahule (rahakotiteenuse) kõigis neis sektorites;
- c) kõige levinumad vahendid, mida kurjategijad kasutavad ebaseaduslikult saadud tulu rahapesuks, sealhulgas teabe olemasolu korral need vahendid, mida kasutatakse eriti tehingutes liikmesriikide ja kolmandate riikide vahel, sõltumata sellest, kas kolmas riik on artikli 9 lõike 2 alusel tuvastatud suure riskiga kolmas riik.“

b) lõige 3 asendatakse järgmisega:

„3. Komisjon teeb lõikes 1 osutatud aruande liikmesriikidele ja kohustatud isikutele kättesaadavaks, et aidata neil tuvastada, mõista, juhtida ja maandada rahapesu ja terrorismi rahastamise riske ja võimaldada muudel sidusrühmadel, sh liikmesriikide seadusandjatel, Euroopa Parlamendil, Euroopa järelevalveasutustel ja rahapesu andmebüroode esindajatel riske paremini mõista. Aruanded (välja arvatud nende salastatud teavet sisaldavad osad) avalikustatakse hiljemalt kuus kuud pärast nende liikmesriikidele kättesaadavaks tegemist.“

4) Artiklit 7 muudetakse järgmiselt:

a) lõikele 4 lisatakse järgmised punktid:

- „f) esitab aruande oma rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise korra, sealhulgas rahapesu andmebüroo, maksuhaldurite ja prokuratuuri institutsioonilise struktuuri ja menetluste kohta, samuti eraldatud inimressurside ja rahaliste vahendite kohta niivõrd, kui see teave on kättesaadav;
- g) annab aru sellest, milliseid meetmeid on riik rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks võtnud ja milliseid vahendeid (töötajad ja eelarve) selleks eraldanud.“

b) lõige 5 asendatakse järgmisega:

„5. Liikmesriigid teevad oma riskihinnangu tulemused, sh riskihinnangu ajakohastamise tulemused kättesaadavaks komisjonile, Euroopa järelevalveasutustele ja teistele liikmesriikidele. Teised liikmesriigid võivad asjakohasel juhul anda riske hindavale liikmesriigile asjassepuutuvat lisateavet. Hinnangu kokkuvõtte tehakse üldsusele kättesaadavaks. See kokkuvõtte ei või sisaldada salastatud teavet.“

5) Artiklit 9 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 64 vastu delegeeritud õigusakte suure riskiga kolmandate riikide tuvastamiseks, võttes arvesse strateegilisi puudusi eeskätt järgmistes valdkondades:

a) kolmanda riigi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise õiguslik ja institutsiooniline raamistik, eelkõige:

i) rahapesu ja terrorismi rahastamise kriminaliseerimine;

ii) kliendi suhtes rakendatavad hoolsusmeetmed;

iii) andmete säilitamise nõuded;

iv) kahtlastest tehingutest teatamise nõuded;

v) kuivõrd kättesaadav on pädevatele asutustele täpne ja õigeaegne teave juriidiliste isikute ja õiguslike üksuste tegelikult kasu saavate omanike kohta;

b) kolmanda riigi pädevate asutuste volitused ja menetlused rahapesu ja terrorismi rahastamisega võitlemisel, sealhulgas piisavalt tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad karistused, samuti kolmanda riigi tavad koostööl ja teabe vahetamisel liikmesriikide pädevate asutustega;

c) kolmanda riigi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise korra tulemuslikkus rahapesu ja terrorismi rahastamisega seotud riskide maandamisel.“;

b) lõige 4 asendatakse järgmisega:

„4. Lõikes 2 osutatud delegeeritud õigusaktide koostamisel võtab komisjon arvesse rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise valdkonnas pädevate rahvusvaheliste organisatsioonide ja standardite kehtestajate asjakohaseid hindamisi, hinnanguid ja aruandeid.“

6) Artikli 10 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Liikmesriigid keelavad oma krediitiasutustel ja finantseerimisasutustel hoida anonüümseid kontosid, anonüümseid hoiuraamatuid või anonüümseid hoiulaekaid. Liikmesriigid näevad igal juhul ette, et olemasolevate anonüümsete pangakontode, anonüümsete hoiuraamatute või anonüümsete hoiulaegaste omanikele ja kasusaajatele kohaldatakse kliendi suhtes rakendatavaid hoolsusmeetmeid hiljemalt 10. jaanuarist 2019 ja igal juhul enne seda, kui neid kontosid, hoiuraamatuid või hoiulaekaid mis tahes viisil kasutatakse.“

7) Artiklit 12 muudetakse järgmiselt:

a) lõiget 1 muudetakse järgmiselt:

i) esimese lõigu punktid a ja b asendatakse järgmistega:

„a) maksevahend ei ole uuesti laetav või selle igakuine maksetehingute ülemlimiit on 150 eurot, mida saab kasutada ainult asjaomases liikmesriigis;

b) elektrooniliselt hoitava rahasumma suurus ei ületa 150 eurot;“

ii) teine lõik jäetakse välja;

b) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud erandit ei kohaldata e-raha rahalise väärtuse sularahas tagastamise või väljavõtmise puhul, kui tagastatava või väljavõetava summa suurus ületab 50 eurot, ega ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/2366 (*) artikli 4 punktis 6 määratletud kaugmaksetehingute korral, kui makstava summa suurus ületab 50 eurot.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/2366 makseteenuste kohta siseturul, direktiivide 2002/65/EÜ, 2009/110/EÜ ning 2013/36/EL ja määruse (EL) nr 1093/2010 muutmise ning direktiivi 2007/64/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 337, 23.12.2015, lk 35).“;

c) lisatakse järgmine lõige:

„3. Liikmesriigid tagavad, et kaardi aktsepteerijana tegutsevad krediitiasutused ja finantseerimisasutused võtavad vastu üksnes sellistes kolmandates riikides välja antud anonüümsete ettemaksekaartidega tehtud makseid, kus sellised kaardid vastavad nõuetele, mis on lõigete 1 ja 2 nõuetele samaväärsed.

Liikmesriigid võivad otsustada, et nad ei aktsepteeri oma territooriumil anonüümsete ettemaksekaartidega tehtud makseid.“

8) Artikli 13 lõiget 1 muudetakse järgmiselt:

a) punkt a asendatakse järgmisega:

„a) kliendi isikusamasuse tuvastamine ja kontroll usaldusväärsest ja sõltumatust allikast, sh olemasolu korral Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 910/2014 (*) sätestatud e-identimise vahendi või asjakohaste usaldusteenuste või mõne muu, asjaomase riigiasutuse poolt reguleeritud, tunnustatud, heakskiidetud või aktsepteeritud turvalise, kaug- või elektroonilise identifitseerimismenetluse kaudu hangitud dokumentide, andmete või teabe abil;

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta määrus (EL) nr 910/2014 e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 1999/93/EÜ (ELT L 257, 28.8.2014, lk 73).“;

b) punkti b lõppu lisatakse järgmine lause:

„Kui tuvastatud tegelikult kasu saav omanik on artikli 3 punkti 6 alapunkti a alapunktis ii osutatud kõrgema juhtkonna liige, peavad kohustatud isikud võtma vajalikke mõistlikke meetmeid kõrgema juhtkonna liikme ametikohal oleva füüsilise isiku isikusamasuse kontrollimiseks ning registreerima kontrolli käigus tehtud toimingud ja kogetud takistused.“

9) Artiklit 14 muudetakse järgmiselt:

a) lõikesse 1 lisatakse järgmine lause:

„Kui astutakse uude ärisuhtesse sellise äriühingu, muu juriidilise isiku, usaldusfondi või sellise õigusliku üksusega, millel on usaldusfondiga sarnane struktuur või ülesanded („sarnane õiguslik üksus“), mille tegelikult kasu saavaid omanikke käsitlev teave tuleb artikli 30 või 31 kohaselt registreerida, peavad kohustatud isikud saama registreerimistöendi või registri väljavõtte.“;

b) lõige 5 asendatakse järgmisega:

„5. Liikmesriigid nõuavad, et kohustatud isikud rakendavad hoolsusmeetmeid mitte ainult kõigi uute klientide suhtes, vaid asjakohasel juhul ja riskitundlikkusest lähtuvalt ka olemasolevate klientide suhtes, sealhulgas juhul, kui kliendiga seotud asjaolud muutuvad, või kui kohustatud isik on õiguslikult kohustatud asjaomase kalendriaasta jooksul kliendiga ühendust võtma, et kontrollida tegelikult kasu saavate omanikega seonduvat asjakohast teavet, või kui kohustatud isikut kohustas selleks nõukogu direktiiv 2011/16/EL (*).

(*) Nõukogu 15. veebruari 2011. aasta direktiiv 2011/16/EL maksustamisalase halduskoostöö kohta ja direktiivi 77/799/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 64, 11.3.2011, lk 1).“

10) Artiklit 18 muudetakse järgmiselt:

a) lõike 1 esimene lõik asendatakse järgmisega:

„Käesoleva direktiivi artiklites 18a–24 osutatud juhtudel, samuti muudel liikmesriikide või kohustatud isikute poolt tuvastatud suurema riskiga juhtudel nõuavad liikmesriigid kohustatud isikutelt kliendi suhtes rakendatavate tugevdatud hoolsusmeetmete kohaldamist, et kõnealuseid riske asjakohaselt juhtida ja maandada.“;

b) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Liikmesriigid nõuavad, et kohustatud isikud uuriks mõistlikus ulatuses kõigi selliste tehingute tausta ja eesmärki, mis vastavad vähemalt ühele järgmistest tingimustest:

- i) keerukad tehingud;
- ii) ebatavaliselt suuremahulised tehingud;
- iii) tehingute puhul on kasutatud ebatavalisi tehingumustreid;
- iv) tehingutel ei ole selget majanduslikku või õiguslikku eesmärki.

Eelkõige laiendavad kohustatud isikud ärisuhte seire ulatust ja laadi, et teha kindlaks, kas kõnealused tehingud või toimingud on kahtlased.“

11) Lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 18a

1. Ärisuhte või tehingute korral artikli 9 lõike 2 kohaselt suure riskiga kolmanda riigina tuvastatud riigina nõuavad liikmesriigid, et kohustatud isikud kohaldaksid järgmisi kliendi suhtes rakendatavaid tugevdatud hoolsusmeetmeid:

- a) kliendi ja tegelikult kasu saava omaniku või omanike kohta lisateabe hankimine;
- b) ärisuhte kavandatud olemuse kohta lisateabe hankimine;
- c) kliendi ja tegelikult kasu saava omaniku või omanike vahendite allika ja vara allika kohta teabe hankimine;
- d) kavandatud või sooritatud tehingute põhjuste kohta teabe hankimine;
- e) ärisuhte loomiseks või jätkamiseks kõrgema juhtkonna heakskiidu hankimine;
- f) ärisuhte tugevdatud seire, suurendades kohaldatavate kontrollide arvu ja ajastust ning valides välja täiendavat uurimist vajavad tehingumustrid.

Liikmesriigid võivad nõuda, et kohustatud isikud tagaksid kohasel juhul, et esimene makse tehakse konto kaudu, mis on avatud kliendi nimel krediidiasutuses, mis rakendab klientide suhtes hoolsusmeetmete standardeid, mis ei ole vähem kindlad kui käesolevas direktiivis sätestatud.

2. Lisaks lõikes 1 sätestatud meetmetele ja pidades kinni liidu rahvusvahelistest kohustustest, peavad liikmesriigid nõudma kohustatud isikutelt, et nad võtaksid kohasel juhul artikli 9 lõike 2 kohaselt suure riskiga kolmanda riigina tuvastatud riiki hõlmavaid tehinguid tegevate füüsiliste või juriidiliste isikute suhtes ühe või mitu täiendavat riskimaandusmeetet. Nimetatud meetmed peavad hõlmama üht või mitut järgmist meetet:

- a) tugevdatud hoolsusmeetmete lisaelementide kohaldamine;
- b) tugevdatud asjakohaste aruandlusmehhanismide või süstemaatilise finantstehingute aruandluse kasutusele võtmine;
- c) ärisuhte või tehingute piiramine artikli 9 lõike 2 kohaselt suure riskiga kolmanda riigina tuvastatud riigist pärit füüsiliste või juriidiliste isikutega.

3. Lisaks lõikes 1 sätestatud meetmetele peavad liikmesriigid lähtuvalt liidu rahvusvahelistest kohustustest võtma kohaldatavuse korral artikli 9 lõike 2 kohaselt suure riskiga kolmanda riigina tuvastatud riigi suhtes ühe või mitu järgmist meetet:

- a) keelduma asjaomase riigi kohustatud isikute tütarettevõtjate, harukontorite või esinduste asutamisest või võtma muul viisil arvesse asjaolu, et asjaomane kohustatud isik pärineb riigist, milles puudub piisav rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kord;
- b) keelama kohustatud isikutel harukontorite või esinduste asutamise asjaomases riigis või võtma muul viisil arvesse asjaolu, et harukontor või esindus asub riigis, milles puudub piisav rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kord;
- c) nõudma tugevdatud järelevalvealast uurimist või tugevdatud välisauditit asjaomases riigis asuvate kohustatud isikute filiaalide ja tütarettevõtjate suhtes;
- d) nõudma tugevdatud välisauditit finantskontsernide suhtes seoses nende asjaomases riigis asuvate filiaalide ja tütarettevõtjatega;
- e) nõudma krediidi- ja finantseerimisasutustelt, et nad vaataksid läbi korrespondentsuhted asjaomase riigi respondentasutustega ja muudaksid neid või lõpetaksid need vajaduse korral.

4. Lõigetes 2 ja 3 sätestatud meetmete sätestamisel või rakendamisel võtavad liikmesriigid konkreetsetest kolmandatest riikidest lähtuvate riskidega seoses asjakohasel juhul arvesse vastavaid rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise valdkonnas pädevate rahvusvaheliste organisatsioonide ja standardikehtestajate koostatud hindamisi, hinnanguid või aruandeid.

5. Liikmesriigid annavad enne lõigetes 2 ja 3 sätestatud meetmete sätestamist või võtmist sellest komisjonile teada.“

12) Artikli 19 sissejuhatav osa asendatakse järgmisega:

„Seoses piiriüleste korrespondentsuhetega, mis hõlmavad maksete teostamist kolmandate riikide respondentasutustega, tuleb liikmesriikidel lisaks artikli 13 kohaselt kliendi suhtes rakendatavatele hooldusmeetmetele nõuda, et nende krediitiasutused ja finantseerimisasutused teeksid ärisuhtesse astudes järgmist:“

13) Lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 20a

1. Liikmesriigid koostavad ja ajakohastavad loetelu, mis näitab, millised konkreetsed ülesanded kvalifitseeruvad siseriiklike õigus- ja haldusnormide kohaselt avaliku võimu olulisteks ülesanneteks artikli 3 punkti 9 tähenduses. Liikmesriigid nõuavad, et iga nende territooriumil paiknev akrediteeritud rahvusvaheline organisatsioon koostaks ja ajakohastaks loetelu avaliku võimu olulistest ülesannetest kõnealuses rahvusvahelises organisatsioonis artikli 3 punkti 9 tähenduses. Nimetatud loetelud saadetakse komisjonile ja võidakse avalikustada.

2. Komisjon koostab ja ajakohastab loetelu, mis näitab, millised konkreetsed ülesanded kvalifitseeruvad avaliku võimu olulisteks ülesanneteks liidu institutsioonide ja asutuste tasandil. Kõnealune loetelu hõlmab ka kõiki ülesandeid, mida võib usaldada kolmandate riikide ja rahvusvaheliste asutuste liidu tasandil akrediteeritud esindajatele.

3. Komisjon koostab käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 osutatud loetelude põhjal ühtse loetelu kõigist avaliku võimu olulistest ülesannetest artikli 3 punkti 9 tähenduses. Kõnealune ühtne loetelu avalikustatakse.

4. Käesoleva artikli lõikes 3 osutatud loetelus sisalduvaid ülesandeid käsitletakse kooskõlas artikli 41 lõikes 2 sätestatud tingimustega.“

14) Artikli 27 lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Liikmesriigid tagavad, et kohustatud isikud, kelle juurde klient suunatakse, võtavad asjakohaseid meetmeid tagamaks, et taotluse korral edastab kolmas isik viivitamata kliendi või tegelikult kasu saava omaniku isikusamasuse tuvastamise ja kontrollimise andmete koopiad, sh nende olemasolu korral määruses (EL) nr 910/2014 sätestatud e-identimise vahendi või asjakohaste usaldusteenuste või mõne muu, asjaomaste riigiasutuste poolt reguleeritud, tunnustatud, heakskiidetud või aktsepteeritud turvalise, kaug- või elektroonilise identifitseerimismenetluse kaudu hangitud andmete koopiad.“

15) Artiklit 30 muudetakse järgmiselt:

a) lõiget 1 muudetakse järgmiselt:

i) esimene lõik asendatakse järgmisega:

„Liikmesriigid tagavad, et nende territooriumil registreeritud äriühingud või muud juriidilised isikud peavad koguma ja hoidma asjakohast, täpset ja ajakohastatud teavet oma tegelikult kasu saavate omanike kohta, sh kasu saamisega seotud huvi üksikasjade kohta. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva artikli nõuete rikkumise korral kohaldatakse tõhusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid meetmeid või karistusi.“;

ii) lisatakse järgmine lõik:

„Liikmesriigid nõuavad, et äriühingute või muude juriidiliste isikute tegelikult kasu saavad omanikud, sealhulgas aktsiate, hääleõiguse, osaluse või esitajaaktsiate või -osade kaudu või muul viisil kontrolli omavad isikud annavad kõnealusele juriidilisele isikule kogu vajaliku teabe selleks, et äriühing või muu juriidiline isik saaks täita esimese lõigu nõudeid.“;

b) lõige 4 asendatakse järgmisega:

„4. Liikmesriigid nõuavad, et lõikes 3 osutatud keskregistris hoitava teave oleks piisav, täpne ja ajakohastatud, ning kehtestavad selleks vajalikud mehhanismid. Sellised mehhanismid sisaldavad nõuet, et kohustatud isikud ja kohasel juhul pädevad asutused niivõrd, kuivõrd see nõue ei takista nende ülesannete täitmist, annaksid teada kõigist lahknevustest, mille nad leiavad keskregistris oleva tegelikult kasu saavaid omanikke käsitleva teabe ja nendele kättesaadava tegelikult kasu saavaid omanikke käsitleva teabe vahel. Teatatud lahknevuste korral tagavad liikmesriigid, et võetakse asjakohaseid meetmeid lahknevuste õigeaegseks lahendamiseks ning et kohasel juhul tehakse seniks keskregistrisse vastav märge.“;

c) lõige 5 asendatakse järgmisega:

„5. Liikmesriigid tagavad, et tegelikult kasu saavaid omanikke käsitlev teave on igal juhul kättesaadav:

a) pädevatele asutustele ja rahapesu andmebüroodele ilma piiranguteta;

b) kohustatud isikutele klientide suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete raames kooskõlas II peatükiga;

c) üldsusele.

Punktis c osutatud isikutele peab olema kättesaadav teave vähemalt tegelikult kasu saava omaniku nime, sünnikuu ja -aasta, elukohariigi ja kodakondsuse ning kasu saamisega seotud huvi laadi ja ulatuse kohta.

Liikmesriigid võivad siseriiklikus õiguses kindlaks määratud tingimustel näha ette juurdepääsu täiendavale teabele, mis võimaldab tuvastada tegelikult kasu saava omaniku. Kõnealune täiendav teave peab sisaldama vähemalt sünniaega või kontaktandmeid kooskõlas andmekaitse normidega.“;

d) lisatakse järgmine lõige:

„5a. Liikmesriigid võivad otsustada teha lõikes 3 osutatud riiklikes registrites hoitava teabe kättesaadavaks tingimusel, et tuleb veebis registreeruda ja maksta tasu, mis ei ületa teabe kättesaadavaks tegemise halduskulusid, k.a registri hooldus- ja arenduskulusid.“;

e) lõige 6 asendatakse järgmisega:

„6. Liikmesriigid tagavad, et pädevad asutused ja rahapesu andmebürood saavad õigeaegselt ja piiramatult juurdepääsu kõikidele lõikes 3 osutatud keskregistris hoitavatele andmetele ilma asjaomast isikut ette hoiatamata. Samuti peavad liikmesriigid võimaldama õigeaegse juurdepääsu II peatüki kohaselt kliendi suhtes rakendatavaid hoolsusmeetmeid kohaldavatele kohustatud isikutele.“;

Lõikes 3 osutatud juurdepääsu omavad pädevad asutused on need avaliku sektori asutused, mis on määratud täitma ülesandeid rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks, samuti maksuhaldurid, kohustatud isikute järelevalveasutused ja rahapesu, seotud eelkuritegude ja terrorismi rahastamise uurimise asutused, prokuratuur ning kuritegelike varade jälitamise ja arestimise või külmutamise ja konfiskeerimise eest vastutavad asutused.“;

f) lõige 7 asendatakse järgmisega:

„7. Liikmesriigid tagavad, et pädevad asutused ja rahapesu andmebürood on võimelised andma lõigetes 1 ja 3 osutatud teavet õigeaegselt ja tasuta teiste liikmesriikide pädevatele asutustele ja rahapesu andmebüroodele.“;

g) lõiked 9 ja 10 asendatakse järgmisega:

„9. Siseriiklikus õiguses sätestatavatel erandlikel asjaoludel, kui lõike 5 esimese lõigu punktides b ja c osutatud juurdepääsu tulemusel tekiks tegelikult kasu saava omaniku suhtes ebaproportsionaalselt suur kelmuse, inimröövi, šantažeerimise, väljapressimise, ahistamise, vägivalda või ähvardamise oht või kui tegelikult kasu saav omanik on alaealine või muul viisil juriidiliselt teovõimetu, võivad liikmesriigid üksikjuhtumipõhiselt erandkorras kehtestada tegelikult kasu saavat omanikku käsitlevale täielikule või osalisele teabele sellise juurdepääsu andmisel erandi. Liikmesriigid tagavad, et erandeid tehakse pärast asjaolude erandlikkuse põhjalikku hindamist. Tagatakse õigus erandi tegemise otsuse halduskorras läbivaatamisele ja tõhusale õiguskaitsevahendile. Erandeid teinud liikmesriik avaldab igal aastal statistilised andmed tehtud erandite arvu ja põhjuste kohta ning esitab need komisjonile.

Käesoleva lõike esimese lõigu alusel tehtud erandeid ei kohaldata krediidasutuste ja finantseerimisasutuste suhtes ega artikli 2 lõike 1 punkti 3 alapunktis b osutatud kohustatud isikute suhtes, kes on ametiisikud.

10. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva artikli lõikes 3 osutatud keskregistrid on omavahel sidestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2017/1132 (*) artikli 22 lõike 1 kohaselt loodud Euroopa keske platvormi kaudu. Liikmesriikide keskregistrid sidestatakse selle platvormiga direktiivi (EL) 2017/1132 artikli 24 alusel komisjoni vastu võetud rakendusaktides sätestatud tehnilise kirjelduse ja korra ning käesoleva direktiivi artikli 31a kohaselt.

Liikmesriigid tagavad, et käesoleva artikli lõikes 1 osutatud teave on kooskõlas käesoleva artikli lõikeid 5, 5a ja 6 rakendavate siseriiklike õigusnormidega direktiivi (EL) 2017/1132 artikli 22 lõike 1 kohaselt loodud registreid sidestamise süsteemi kaudu kättesaadav.

Lõikes 1 osutatud teave peab olema riiklike registreid ja registreid sidestamise süsteemi kaudu kättesaadav vähemalt viis aastat ja mitte enam kui 10 aastat pärast äriühingu või muu juriidilise isiku registrist kustutamist. Liikmesriigid teevad omavahel ja komisjoniga koostööd, et kooskõlas käesoleva artikliga rakendada erinevaid juurdepääsu liike.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2017. aasta direktiiv (EL) 2017/1132 äriühinguõiguse teatavate aspektide kohta (ELT L 169, 30.6.2017, lk 46).“

16) Artiklit 31 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Liikmesriigid tagavad, et käesolevat artiklit kohaldatakse usaldusfondide ja muud liiki õiguslike üksuste suhtes, nagu muu hulgas *fiducie*, teatavat liiki *Treuhand* või *fideicomiso*, kui sellistel üksustel on usaldusfondiga sarnane struktuur või ülesanded. Liikmesriigid määravad kindlaks tunnused, mille alusel otsustatakse, kas nende õiguste reguleeritud õiguslike üksuste struktuur või ülesanded sarnanevad usaldusfondide struktuuri või ülesannetega.

Liikmesriigid kohustavad liikmesriigis hallatava usaldusfondi usaldusisikuid koguma ja hoidma asjakohast, täpset ja ajakohastatud teavet usaldusfondi tegelikult kasu saavate omanike kohta. Kõnealune teave hõlmab andmeid järgmiste isikute kohta:

a) algne omanik (algsed omanikud);

- b) usaldusisik(ud);
- c) kaitsja(d) (kui on olemas);
- d) kasusaajad või kasusaajate liik;
- e) usaldusfondi üle kontrolli omav muu füüsiline isik.

Liikmesriigid tagavad, et käesoleva artikli nõuete rikkumise korral kohaldatakse tõhusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid meetmeid või karistusi.“;

- b) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Liikmesriigid tagavad, et usaldusisikud või isikud, kellel on samaväärne positsioon käesoleva artikli lõikes 1 osutatud sarnastes õiguslikes üksustes, avalikustavad kohustatud isikutele oma staatuse ning esitavad neile õigeaegselt käesoleva artikli lõikes 1 osutatud teabe, kui nad usaldusisikuna või sarnases õiguslikus üksuses samaväärset positsiooni omava isikuna loovad ärisuhte või teevad juhutehingu, mille maht ületab artikli 11 punktides b, c ja d sätestatud künnise.“;

- c) lisatakse järgmine lõige:

„3a. Liikmesriigid nõuavad, et lõikes 1 osutatud usaldusfondi ja sarnaste õiguslike üksuste tegelikult kasu saavaid omanikke käsitlevat teavet tuleb hoida selle liikmesriigi loodud kasu saavate omanike keskregistris, kus usaldusfondi usaldusisik või isik, kellel on samaväärne positsioon sarnases õiguslikus üksuses, on asutatud või elab.

Kui usaldusfondi usaldusisik või isik, kellel on samaväärne positsioon sarnases õiguslikus üksuses, on asutatud või elab väljaspool liitu, hoitakse lõikes 1 osutatud teavet selle liikmesriigi loodud keskregistris, kus usaldusfondi usaldusisik või isik, kellel on samaväärne positsioon sarnases õiguslikus üksuses, astub usaldusfondi või sarnase õigusliku üksuse nimel ärisuhtesse või omandab kinnisvara.

Kui usaldusfondi usaldusisik või isik, kellel on samaväärne positsioon sarnases õiguslikus üksuses, on asutatud või elab eri liikmesriikides või kui usaldusfondi usaldusisik või isik, kellel on samaväärne positsioon sarnases õiguslikus üksuses, astub usaldusfondi või sarnase õigusliku üksuse nimel mitmesse ärisuhtesse eri liikmesriikides, võib tegelikult kasu saava omaniku registreerimistõendit või ühe liikmesriigi registris hoitavat tegelikult kasu saavat omanikku käsitleva teabe väljavõtet pidada registreerimise kohustuse täitmise seisukohast piisavaks.“;

- d) lõige 4 asendatakse järgmisega:

„4. Liikmesriigid tagavad, et teave usaldusfondi või sellega sarnase õigusliku üksuse tegelikult kasu saavate omanike kohta on igal juhul kättesaadav:

- a) pädevatele asutustele ja rahapesu andmebüroodele ilma piiranguteta;
- b) kohustatud isikutele klientide suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete raames kooskõlas II peatükiga;
- c) füüsilistele või juriidilistele isikutele, kes suudavad tõendada õigustatud huvi;
- d) füüsilisele või juriidilisele isikule, kes esitab kirjaliku taotluse, mis puudutab usaldusfondi või sarnast õiguslikku üksust, mille kaudu omatakse otseselt või kaudselt kontrollivat osalust äriühingus või muus juriidilises isikus, millele ei ole osutatud artikli 30 lõikes 1, kaasa arvatud esitajaaktsiate või -osade või muul viisil kontrollimise kaudu.

Esimese lõigu punktides c ja d osutatud füüsilistele või juriidilistele isikutele kättesaadav teave sisaldab tegelikult kasu saava omaniku nime, sünnikuud ja -aastat, elukohariiki ja kodakondsust ning kasu saamisega seotud huvi laadi ja ulatust.

Liikmesriigid võivad siseriiklikus õiguses kindlaks määratud tingimustel anda juurdepääsu täiendavale teabele, mis võimaldab tegelikult kasu saava omaniku kindlaks teha. Kõnealune täiendav teave sisaldab vähemalt sünniaega või kontaktandmeid kooskõlas andmekaitse normidega. Liikmesriigid võivad lubada ulatuslikumat juurdepääsu registris hoitavale teabele vastavalt nende õigusele.

Lõikes 3a osutatud keskregistrile juurdepääsu omavad pädevad asutused on need avaliku sektori asutused, mis on määratud täitma ülesandeid rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks, samuti maksuhaldurid, kohustatud isikute järelevalveasutused ja rahapesu, seotud eelkuritegude ja terrorismi rahastamise uurimise asutused, prokuratuur ning kuritegelike varade jälitamise ja arestimise või külmutamise ja konfiskeerimise eest vastutavad asutused.“;

e) lisatakse järgmine lõige:

„4a. Liikmesriigid võivad otsustada teha lõikes 3a osutatud riiklikes registrites hoitava teabe kättesaadavaks tingimusel, et tuleb veebis registreeruda ja maksta tasu, mis ei ületa teabe kättesaadavaks tegemise halduskulusid, k.a registri hooldus- ja arenduskulusid.“;

f) lõige 5 asendatakse järgmisega:

„5. Liikmesriigid nõuavad, et lõikes 3a osutatud keskregistris hoitav teave oleks piisav, täpne ja ajakohastatud, ning kehtestavad selleks vajaliku korra. Selline kord peab sisaldama nõuet, et kohustatud isikud ja kohasel juhul pädevad asutused niivõrd, kui võrd see nõue ei takista nende ülesannete täitmist, annaksid teada kõigist lahknevustest, mille nad leiavad keskregistris oleva tegelikult kasu saavaid omanikke käsitleva teabe ja nende kättesaadava tegelikult kasu saavaid omanikke käsitleva teabe vahel. Teatatud lahknevuste korral tagavad liikmesriigid, et võetakse asjakohaseid meetmeid lahknevuste õigeaegseks lahendamiseks ning et kohasel juhul tehakse seniks keskregistrisse vastav märge.“;

g) lõige 7 asendatakse järgmisega:

„7. Liikmesriigid tagavad, et pädevad asutused ja rahapesu andmebürood on võimelised andma lõigetes 1 ja 3 osutatud teavet õigeaegselt ja tasuta teiste liikmesriikide pädevatele asutustele ja rahapesu andmebüroodele.“;

h) lisatakse järgmine lõige:

„7a. Siseriiklikus õiguses sätestatavatel erandlikel asjaoludel, kui lõike 4 esimese lõigu punktides b, c ja d osutatud juurdepääsu tulemusel tekiks tegelikult kasu saava omaniku suhtes ebaproportsionaalselt suur kelmuse, inimröövi, šantažeerimise, väljapressimise, ahistamise, vägivalda või ähvardamise oht või kui tegelikult kasu saav omanik on alaealine või muul viisil juriidiliselt teovõimetu, võivad liikmesriigid üksikjuhtumipõhiselt erandkorras kehtestada tegelikult kasu saavat omanikku käsitlevale täielikule või osalisele teabele sellise juurdepääsu andmisel erandi. Liikmesriigid tagavad, et erandeid tehakse pärast asjaolude erandlikkuse põhjalikku hindamist. Tagatakse õigus erandi tegemise otsuse halduskorras läbivaatamisele ja tõhusale õiguskaitsevahendile. Erandeid teinud liikmesriik avaldab igal aastal statistilised andmed tehtud erandite arvu ja põhjuste kohta ning esitab need komisjonile.

Esimese lõigu alusel tehtud erandeid ei kohaldata krediidasutuste ja finantseerimisasutuste suhtes ning artikli 2 lõike 1 punkti 3 alapunktis b osutatud kohustatud isikute suhtes, kes on ametiisikud.

Kui liikmesriik otsustab kehtestada esimese lõigu kohaselt erandi, ei tohi ta piirata pädevate asutuste ja rahapesu andmebüroode juurdepääsu teabele.“;

i) lõige 8 jäetakse välja;

j) lõige 9 asendatakse järgmisega:

„9. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva artikli lõikes 3a osutatud keskregistrid on omavahel sidestatud direktiivi (EL) 2017/1132 artikli 22 lõike 1 kohaselt loodud Euroopa keske platvormi kaudu. Liikmesriikide kesksüsteemid sidestatakse selle platvormiga direktiivi (EL) 2017/1132 artikli 24 alusel komisjoni vastu võetud rakendusaktides sätestatud tehnilise kirjelduse ja korra ning käesoleva direktiivi artikli 31a kohaselt.

Liikmesriigid tagavad, et käesoleva artikli lõikes 1 osutatud teave on kooskõlas käesoleva artikli lõikeid 4 ja 5 rakendavate siseriiklike õigusnormidega kättesaadav direktiivi (EL) 2017/1132 artikli 22 lõike 2 kohaselt loodud registrite sidestamise süsteemi kaudu.

Liikmesriigid võtavad piisavaid meetmeid tagamaks, et nende riiklike registrite ja registrite sidestamise süsteemi kaudu tehakse kättesaadavaks üksnes selline lõikes 1 osutatud teave, mis on ajakohane ja käsitleb tegelikult kasu saavaid omanikke, ning sellele teabele antakse juurdepääs kooskõlas andmekaitsestandarditega.

Lõikes 1 osutatud teave peab olema riiklike registrite ja registrite sidestamise süsteemi kaudu kättesaadav vähemalt viis aastat ja mitte enam kui 10 aastat pärast seda, kui lõikes 3a osutatud tegelikult kasu saavaid omanikke käsitleva teabe registrisse kandmise aluseid enam ei esine. Liikmesriigid teevad komisjoniga koostööd, et kooskõlas lõigete 4 ja 4a rakendada erinevaid juurdepääsuliike.“;

k) lisatakse järgmine lõige:

„10. Liikmesriigid teatavad komisjonile lõikes 1 osutatud usaldusfondide ja sarnaste õiguslike üksuste kategooriad, tunnused, nimetused ja, kui see on kohaldatav, õigusliku aluse hiljemalt 10. juuliks 2019. Komisjon avaldab *Euroopa Liidu Teatajas* usaldusfondide ja sarnaste õiguslike üksuste koondloetelu hiljemalt 10. septembriks 2019.

Komisjon esitab 26. juuniks 2020 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles ta hindab, kas kõik liikmesriikide õiguses reguleeritud usaldusfondid ja sarnased õiguslikud üksused, millele on osutatud lõikes 1, on nõuetekohaselt kindlaks tehtud ja kas nende suhtes kohaldatakse käesolevas direktiivis sätestatud kohustusi. Vajaduse korral võtab komisjon vajalikud meetmed vastavalt aruande järeldustele.“

17) Lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 31a

Rakendusaktid

Vajaduse korral võtab komisjon, lisaks direktiivi (EL) 2017/1132 artikli 24 kohaselt vastu võetud rakendusaktidele ning kooskõlas käesoleva direktiivi artiklite 30 ja 31 kohaldamisalaga, rakendusaktidega vastu artikli 30 lõikes 10 ja artikli 31 lõikes 9 osutatud liikmesriikide keskregistrite omavaheliseks sidestamiseks vajalikud tehnilised nõuded ja menetlused, mis hõlmavad järgmist:

- a) tehniline kirjeldus, millega määratakse kindlaks platvormi toimimiseks vajalike tehniliste andmete kogum ning nende andmete talletamise, kasutamise ja kaitsmise meetod;
- b) ühised kriteeriumid, mille kohaselt on tegelikult kasu saavaid omanikke käsitlev teave registrite sidestamise süsteemi kaudu kättesaadav, olenevalt liikmesriikide antud juurdepääsu tasemest;
- c) tehnilised üksikasjad selle kohta, kuidas tegelikult kasu saavaid omanikke käsitlev teave kättesaadavaks tehakse;
- d) registrite sidestamise süsteemi poolt pakutavate teenuste kättesaadavuse tehnilised tingimused;
- e) tehnilised üksikasjad selle kohta, kuidas tagada erisugune juurdepääs tegelikult kasu saavat omanikku käsitlevale teabele artikli 30 lõike 5 ja artikli 31 lõike 4 alusel;
- f) maksetingimused, kui juurdepääs tegelikult kasu saavat omanikku käsitlevale teabele on artikli 30 lõike 5a ja artikli 31 lõike 4a kohaselt tasuline, võttes arvesse olemasolevaid makseviise, nagu kaugmaksetehingud.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 64a lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Komisjon püüab oma rakendusaktides kasutada juba ennast õigustanud tehnoloogiat ja levinud praktikat. Komisjon tagab, et uute süsteemide väljatöötamine ei too kaasa suuremaid kulusid kui käesoleva direktiivi rakendamiseks vältimatult vajalik. Komisjoni rakendusaktid peavad olema läbipaistvad ning lähtuma komisjoni ja liikmesriikide kogemuste ja teabe vahetamisest.“

18) Artiklisse 32 lisatakse järgmine lõige:

„9. Ilma et see piiraks artikli 34 lõike 2 kohaldamist, peavad kõik rahapesu andmebürood oma ülesannete täitmisel olema käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud eesmärgil suutelised kõigilt kohustatud isikutelt teavet nõudma, saama ja seda kasutama, seda isegi juhul, kui varem ei ole esitatud artikli 33 lõike 1 punkti a või artikli 34 lõike 1 kohast teadet.“

19) Lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 32a

1. Liikmesriigid loovad automatiseeritud keskmehhanismid, nagu keskregistrid või kesksed elektroonilised andmeotsingu süsteemid, mis võimaldavad õigeaegselt tuvastada kõiki füüsilisi või juriidilisi isikuid, kellel või kelle kontrolli all on nende territooriumil asuvas krediitiasutuses maksekontosid ja IBAN-numbriga pangakontosid, nagu on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 260/2012 (*), ja hoiulaekaid. Liikmesriigid teatavad komisjonile kõnealuste riiklike mehhanismide kirjelduse.

2. Liikmesriigid tagavad riiklikele rahapesu andmebüroodele vahetu, kiire ja filtreerimata juurdepääsu käesoleva artikli lõikes 1 osutatud keskmehhanismides hoitavale teabele. See teave peab olema kättesaadav ka liikmesriikide pädevatele asutustele käesolevas direktiivis sätestatud kohustuste täitmiseks. Liikmesriigid tagavad, et rahapesu andmebürood suudavad õigeaegselt esitada käesoleva artikli lõikes 1 osutatud keskmehhanismides hoitavat teavet teistele rahapesu andmebüroodele kooskõlas artikliga 53.

3. Lõikes 1 osutatud keskmehhanismide kaudu peab olema juurdepääsetav ja otsitav järgmine teave:

- kliendikonto omaniku ja kõigi arvatavalt kliendi nimel tegutsevate isikute kohta: nimi, millele lisanduvad muud artikli 13 lõike 1 punkti a ülevõtvates liikmesriigi sätetes nõutud andmed isikusamasuse tuvastamiseks või kordumatu tunnuskood;
- kliendikonto omaniku asemel tegelikult kasu saava omaniku kohta: nimi, millele lisanduvad muud artikli 13 lõike 1 punkti b ülevõtvates liikmesriigi sätetes nõutud andmed isikusamasuse tuvastamiseks või kordumatu tunnuskood;
- panga- või maksekonto kohta: IBAN-number ning konto avamise ja sulgemise kuupäev;
- hoiulaeka kohta: üürilevõtja nimi ning muud artikli 13 lõiget 1 ülevõtvates liikmesriigi sätetes nõutud andmed isikusamasuse tuvastamiseks või kordumatu tunnuskood ja üüri kestus.

4. Liikmesriigid võivad kaaluda nõuet, mille kohaselt muu teave, mida rahapesu andmebürood ja pädevad asutused peavad oma käesolevast direktiivist tulenevate kohustuste täitmiseks vajalikuks, oleks keskmehhanismide kaudu kättesaadav ja võimaldaks teha päringuid.

5. Komisjon esitab hiljemalt 26. juuniks 2020 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles hinnatakse tingimusi, tehnilisi nõudeid ja korda, millega tagatakse automatiseeritud keskmehhanismide turvaline ja tõhus sidestamine. Kohasel juhul lisatakse aruandele seadusandlik ettepanek.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. märtsi 2012. aasta määrus (EL) nr 260/2012, millega kehtestatakse eurodes tehtavatele kredit- ja otsekorraldustele tehnilised ja ärilised nõuded ning muudetakse määrust (EÜ) nr 924/2009 (ELT L 94, 30.3.2012, lk 22).“

20) Lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 32b

1. Liikmesriigid tagavad rahapesu andmebüroodele ja pädevatele asutustele juurdepääsu teabele, mis võimaldab teha õigeaegselt kindlaks kõik kinnisvara omavad füüsilised või juriidilised isikud, sh registreeritud või elektrooniliste andmeotsingusüsteemide abil, kui sellised registrid või süsteemid on olemas.

2. Komisjon esitab hiljemalt 31. detsembriks 2020 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles hinnatakse registritesse kantud teabe ühtlustamise vajalikkust ja proportsionaalsust ning registreeritud omavahelise sidestamise vajadust. Kohasel juhul lisatakse aruandele seadusandlik ettepanek.“

21) Artikli 33 lõike 1 punkt b asendatakse järgmisega:

„b) esitada rahapesu andmebüroole selle taotluse korral vahetult kogu vajalik teave.“

22) Artiklisse 34 lisatakse järgmine lõige:

„3. Liikmesriikide poolt määratud iseregulatsiooni organid peavad oma aastaaruandes avaldama järgmise teabe:

a) artiklite 58, 59 ja 60 alusel võetud meetmed;

b) kui see on kohaldatav, artiklis 61 osutatud rikkumisteadete arv;

c) kui see on kohaldatav, lõikes 1 osutatud iseregulatsiooni organi saadud teadete arv ja iseregulatsiooni organi poolt rahapesu andmebüroole edastatud teadete arv;

d) kui see on kohaldatav, artikli 47 ja 48 alusel võetud meetmete arv ja kirjeldus, et jälgida, kas kohustatud isikud on täitnud oma kohustusi, mis tulenevad järgmistest sätetest:

i) artiklid 10–24 (kliendi suhtes rakendatavad hoolsusmeetmed),

ii) artiklid 33, 34 ja 35 (teatamine kahtlastest tehingutest),

iii) artikkel 40 (andmete säilitamine) ja

iv) artiklid 45 ja 46 (sisekontroll).“

23) Artikkel 38 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 38

1. Liikmesriigid tagavad, et üksikisikud, sh kohustatud isiku töötajad ja esindajad, kes teatavad rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlusest kas asutusesiseselt või rahapesu andmebüroole, on õiguslikult kaitstud ähvarduste, vastumeetmete või vaenuliku tegevuse eest ning eelkõige ebasoodsa või diskrimineeriva tööalase kohtlemise eest.

2. Liikmesriigid tagavad, et isikutel, kes puutuvad kokku ähvarduste, vastumeetmete või vaenuliku tegevuse või ebasoodsa või diskrimineeriva tööalase kohtlemisega juhul, kui nad on teatanud rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlustustest asutusesiseselt või rahapesu andmebüroole, on õigus esitada ohutul viisil kaebus asjaomastele pädevatele asutustele. Samuti tagavad liikmesriigid, et sellistel isikutel on õigus tõhusale õiguskaitsevahendile, et kaitsta oma käesolevast lõikest tulenevaid õigusi, ilma et see piiraks rahapesu andmebüroode kogutud andmete konfidentsiaalsust.“

24) Artikli 39 lõige 3 asendatakse järgmisega:

„3. Käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud keeld ei takista teabe edastamist samasse kontserni kuuluvate liikmesriigi krediidiasutuste ja finantseerimisasutuste vahel või kõnealuste asutuste ja nende poolt kolmandates riikides asutatud filiaalide ja enamusosalusega tütarettevõtjate vahel, tingimusel et kõnealused üksused ja enamusosalusega tütarettevõtjad järgivad täielikult kontserniüleseid põhimõtteid ja protseduure, sealhulgas artikli 45 kohaseid menetlusi teabe jagamiseks kontsernis, ning et kontserniüleused põhimõtted ja protseduurid vastavad käesolevas direktiivis sätestatud nõuetele.“

25) Artikli 40 lõiget 1 muudetakse järgmiselt:

a) punkt a asendatakse järgmistega:

„a) kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete puhul säilitatakse dokumentide koopiasid ning teavet, mida on vaja, et täita kliendi suhtes rakendatavaid hoolsuskohustusi, mis on sätestatud II peatükis, sh olemasolu korral määruses (EL) nr 910/2014 sätestatud e-identimise vahendi, asjakohaste usaldusteenuste või mõne muu, asjaomase riigiasutuse reguleeritud, tunnustatud, heakskiidetud või aktsepteeritud turvalise, kaug- või elektroonilise identifitseerimismenetluse kaudu hangitud andmeid viie aasta jooksul pärast kliendisuhete lõppu või juhutehingu tegemise kuupäeva;“

b) lisatakse järgmine lõik:

„Käesolevas lõikes osutatud säilitamisperioodi, sealhulgas täiendavat säilitamisperioodi, mis ei tohi ületada viit lisa-aastat, kohaldatakse ka artiklis 32a osutatud keskmehhanismide kaudu juurdepääsetava teabe suhtes.“

26) Artikkel 43 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 43

Käesoleva direktiivi alusel toimuvat isikuandmete töötlemist rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise eesmärgil, nagu on osutatud artiklis 1, tuleb käsitleda avaliku huvi küsimusena Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/679 (*) mõistes.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).“

27) Artikkel 44 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 44

1. Selleks et aidata kaasa riskihinnangu koostamisele artikli 7 kohaselt, tagavad liikmesriigid, et nad on võimelised hindama oma rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise süsteemide tulemuslikkust, säilitades igakülgse statistika asjaomaste süsteemide tulemuslikkuse kohta.

2. Lõikes 1 osutatud statistika hõlmab:

- a) andmeid, millega mõõdetakse käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvate eri sektorite suurust ja olulisust, sealhulgas füüsiliste isikute ja üksuste arv ning iga sektori majanduslik tähtsus;
- b) andmeid, millega mõõdetakse riikliku rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise korra teatamis-, uurimis- ja kohtumenetluse etappe, sealhulgas rahapesu andmebüroole teatatud kahtlaste tehingute arv, andmed teatamisega seoses võetud järelemeetmete kohta ning iga-aastased andmed uuritud juhtumite ning rahapesus või terrorismi rahastamises süüdistuse saanud ja süüdi mõistetud isikute arvu kohta, eelkuritegude liikide kohta, kui selline teave on kättesaadav, ning külmutatud, arestitud või konfiskeeritud vara väärtuse (eurodes) kohta;
- c) olemasolu korral andmeid täiendavate uurimisteni viinud teadete arvu ja osakaalu kohta koos kohustatud isikutele esitatava aastaaruandega, milles selgitatakse nende poolt esitatud teadete kasulikkust ja järelemeetmeid;
- d) andmeid piiriüleste teabetaotluste arvu kohta, mille rahapesu andmebüroo koostas, sai või lükkas tagasi ning millele ta vastas osaliselt või täielikult, jaotatuna partnerriikide kaupa;
- e) andmeid rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise järelevalve eest vastutavatele pädevatele asutustele ning rahapesu andmebüroodele artiklis 32 sätestatud ülesannete täitmiseks eraldatud inimressursside kohta;
- f) kohapealsete järelevalvetoimingute ja kaugijärelevalvetoimingute arvu ning järelevalveasutuste poolt järelevalvetegevuse ja karistuste või haldusmeetmete kohaldamise tulemusena tuvastatud rikkumiste arvu.

3. Liikmesriigid tagavad, et igal aastal avaldatakse nende statistika koondülevaade.

4. Liikmesriigid edastavad lõikes 2 osutatud statistika igal aastal komisjonile. Komisjon avaldab aastaaruande, milles võetakse kokku ja selgitatakse lõikes 2 osutatud statistilisi andmeid, ning teeb selle oma veebisaidil kättesaadavaks.“

28) Artikli 45 lõige 4 asendatakse järgmisega:

„4. Liikmesriigid ja Euroopa järelevalveasutused teatavad üksteisele juhtudest, mil kolmanda riigi õigus ei võimalda rakendada lõike 1 kohaseid põhimõtteid ja protseduure. Sellistel juhtudel võib võtta lahenduse leidmiseks koordineeritud meetmeid. Hinnates, millised kolmandad riigid ei võimalda lõike 1 kohaste põhimõtete ja protseduuride rakendamist, võtavad liikmesriigid ja Euroopa järelevalveasutused arvesse kõiki õiguslikke piiranguid, mis võivad nende põhimõtete ja protseduuride nõuetekohast rakendamist takistada, sealhulgas saladuse hoidmine, andmekaitse ja muud kitsendused, mis piiravad sel eesmärgil sellise teabe vahetamist, mis võib puutuda asjasse.“

29) Artikli 47 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Liikmesriigid tagavad, et virtuaalvääringute ja ametlike vääringute vahetamise teenuse ja rahakotiteenuse pakkujad on registreeritud, et valuutavahetusasutustel ja tšekide sularahaks vahetamise asutustel ning usaldusfondi- või äriühinguteenuste pakkujal on tegevusluba või nad on registrisse kantud ning et hasartmänguteenuste pakkujad on reguleeritud.“

30) Artiklit 48 muudetakse järgmiselt:

a) lisatakse järgmine lõige:

„1a. Tõhusa koostöö, eelkõige teabevahetuse hõlbustamiseks ja edendamiseks edastavad liikmesriigid komisjonile artikli 2 lõikes 1 loetletud kohustatud isikute pädevate asutuste nimekirja, sh nende kontaktandmed. Liikmesriigid tagavad, et komisjonile esitatud teavet ajakohastatakse.“

Komisjon avaldab kõnealuste asutuste registri ja kontaktandmed oma veebisaidil. Registris olevad asutused on oma volituste piires kontaktpunktiks teiste liikmesriikide pädevate partnerasutuste jaoks. Liikmesriikide finantsjärelevalveasutused on ka Euroopa järelevalveasutuste kontaktpunktiks.

Käesoleva direktiivi nõuetekohase täitmise tagamiseks nõuavad liikmesriigid, et kõigi kohustatud isikute üle teostataks piisavat järelevalvet, mis hõlmab õigust teostada kohapealset järelevalvet ja kaugjärelevalvet, ning võtavad rikkumiste korral asjakohaseid ja proportsionaalseid haldusmeetmeid olukorra parandamiseks.“;

b) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Liikmesriigid tagavad, et pädevatel asutustel on piisavad volitused, sh õigus nõuda igasugust teavet, mis on oluline kohustuste täitmise jälgimiseks ja kontrolli teostamiseks, ning piisavad rahalised ja tehnilised vahendid ning inimressursid oma ülesannete täitmiseks. Liikmesriigid tagavad, et kõnealuste asutuste töötajad on usaldusväärsed ja asjakohaselt kvalifitseeritud ning järgivad kutsealaseid nõudeid, sh konfidentsiaalsus- ja andmekaitse-nõudeid ning huvide konflikte käsitlevaid nõudeid.“;

c) lõige 4 asendatakse järgmisega:

„4. Liikmesriigid tagavad, et selle liikmesriigi pädevad asutused, kus on kohustatud isiku püsiv tegevuskoht, teostavad järelevalvet selle üle, et püsivad tegevuskohad järgiksid kõnealuse liikmesriigi õigusnorme, millega võetakse üle käesolev direktiiv.“

Kontserni kuuluvate krediidasutuste ja finantseerimisasutuste puhul tagavad liikmesriigid, et esimeses lõigus sätestatud eesmärgil teevad emattevõtja asukohaliikmesriigi pädevad asutused koostööd kontserni kuuluvate püsivate tegevuskohtade asukohaliikmesriikide pädevate asutustega.

Artikli 45 lõikes 9 osutatud püsivate tegevuskohtade puhul võib käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud järelevalve hõlmata asjakohaste ja proportsionaalsete meetmete võtmist, et lahendada kiiret sekkumist nõudvaid tõsisaid probleeme. Kõnealused meetmed peavad olema ajutised ja nende kohaldamine tuleb lõpetada, kui tuvastatud probleemid on lahendatud kooskõlas artikli 45 lõikega 2, sh kohustatud isiku päritoluliikmesriigi pädevate asutuste abiga või nendega koostöös.“;

d) lõikesse 5 lisatakse järgmine lõik:

„Kontserni kuuluvate krediidasutuste ja finantseerimisasutuste puhul tagavad liikmesriigid, et emattevõtja asukohaliikmesriigi pädevad asutused teostavad järelevalvet artikli 45 lõikes 1 osutatud kontserniüleste põhimõtete ja protseduuride tõhusa rakendamise üle. Selleks tagavad liikmesriigid, et kontserni kuuluvate krediidasutuste ja finantseerimisasutuste asukohaliikmesriigi pädevad asutused teevad koostööd emattevõtja asukohaliikmesriigi pädevate asutustega.“

31) Artikkel 49 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 49

Liikmesriigid tagavad, et poliitikakujundajad, rahapesu andmebürood, järelevalveasutused ning muud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisega seotud asutused ning maksuhaldurid ja käesoleva direktiivi kohaldamisala piires tegutsevad õiguskaitseasutused kehtestavad tõhusad mehhanismid, mis võimaldavad neil riigisiselt teha koostööd ja koordineerida meetmeid seoses rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise põhimõtete ning meetmete väljatöötamise ja rakendamisega, sealhulgas selleks, et täita artiklist 7 tulenevat kohustust.“

32) VI peatüki 3. jakku lisatakse järgmine alajagu:

„IIa alajagu

Liikmesriikide pädevate asutuste vaheline koostöö

Artikkel 50a

Käesoleva direktiivi kohaldamisel ei keela liikmesriigid pädevate asutuste vahelist teabevahetust ega abistamist ning ei sea selleks põhjendamatuid ega ülemääraselt piiravaid tingimusi. Eelkõige tagavad liikmesriigid, et pädevad asutused ei keeldu abitaotlusest järgmistel põhjustel:

- a) leitakse, et taotlus käsitleb ka maksuküsimusi;
- b) siseriikliku õigusega nõutakse kohustatud isikutelt saladuse hoidmist või konfidentsiaalsust, v.a juhtudel, kui soovitud teavet kaitstakse kutsesaladuse või õiguspraktikas ametisaladusena, nagu on kirjeldatud artikli 34 lõikes 2;
- c) taotluse saanud liikmesriigis on käimas tõendite kogumine, uurimine või menetlus, v.a kui abi seda tõendite kogumist, uurimist või menetlust takistaks;
- d) taotleva pädeva partnerasutuse laad või staatus erineb taotluse saanud pädeva asutuse omast.“

33) Artiklit 53 muudetakse järgmiselt:

a) lõike 1 esimene lõik asendatakse järgmisega:

„1. Liikmesriigid tagavad, et rahapesu andmebürood vahetavad omal algatusel või taotluse korral mis tahes teavet, mida rahapesu andmebüroodel võib olla vaja rahapesuga või terrorismi rahastamisega ning sellesse kaasatud füüsiliste või juriidiliste isikutega seotud teabe töötlemisel või analüüsimisel, olenemata seotud eelkuritegude liigist ja isegi juhul, kui seotud eelkuritegude liik ei ole teabe vahetamise ajal kindlaks tehtud.“;

b) lõike 2 teise lõigu teine lause asendatakse järgmisega:

„Kõnealune rahapesu andmebüroo hangib teabe kooskõlas artikli 33 lõikega 1 ning edastab vastused viivitamata.“

34) Artiklisse 54 lisatakse järgmine lõik:

„Liikmesriigid tagavad, et rahapesu andmebürood määravad vähemalt ühe kontaktisiku või -punkti, kes vastutab teistes liikmesriikides asuvate rahapesu andmebüroode teabenõuete vastuvõtmise eest.“

35) Artikli 55 lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Liikmesriigid tagavad, et taotluse saanud rahapesu andmebüroo eelnev luba levitada teavet pädevatele asutustele antakse olenemata seotud eelkuritegude liigist viivitamata ja võimalikult suures ulatuses. Taotluse saanud rahapesu andmebüroo ei saa keelduda selliseks levitamiseks loa andmisest, välja arvatud juhul, kui see jääb väljapoole

rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise sätete kohaldamisala või võib kahjustada uurimist või on muul viisil vastuolus asjaomase liikmesriigi siseriikliku õiguse üldpõhimõtetega. Nõusoleku andmisest keeldumisele tuleb alati lisada nõuetekohane põhjendus. Kõnealused erandid tuleb täpsustada nii, et hoitaks ära pädevatele asutustele teabe levitamise kuritarvitamine ja põhjendamatu piiramine.“

36) Artikkel 57 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 57

Artikli 3 punktis 4 osutatud eelkuritegude määratluste erinevused liikmesriikide õiguses ei takista rahapesu andmebüroode suutlikkust abistada mõnda teist rahapesu andmebürood ega piira teabe vahetamist, levitamist ja kasutamist kooskõlas artiklitega 53, 54 ja 55.“

37) VI peatüki 3. jakku lisatakse järgmine alajagu:

„IIIa alajagu

Koostöö pädevate asutuste vahel, kes teostavad järelevalvet krediidasutuste ja finantseerimisasutuste ning muude ametisaladust hoidma kohustatud asutuste üle

Artikkel 57a

1. Liikmesriigid nõuavad, et kõik isikud, kes töötavad või on töötanud käesolevale direktiivile vastavuse tagamiseks krediidasutuste ja finantseerimisasutuste üle järelevalvet teostavate pädevate asutuste heaks, ning selliste pädevate asutuste nimel tegutsevad audiitorid ja eksperdid on kohustatud hoidma ametisaladust.

Ilma et see mõjutaks kriminaalõiguse valdkonda kuuluvaid juhtumeid, võivad esimeses lõigus osutatud isikud neile käesoleva direktiivi alusel ametikohustuste täitmisel teatavaks saanud konfidentsiaalset teavet avaldada üksnes kokkuvõttena või sellisel koondkujul, et üksikuid krediidasutusi ja finantseerimisasutusi ei ole võimalik tuvastada.

2. Lõige 1 ei takista teabevahetust järgmiste asutuste vahel:

- a) pädevad asutused, kes teostavad liikmesriigis järelevalvet krediidasutuste ja finantseerimisasutuste üle vastavalt käesolevale direktiivile või muudele seadusandlikele aktidele, mis käsitlevad krediidasutuste ja finantseerimisasutuste järelevalvet;
- b) pädevad asutused, kes teostavad eri liikmesriikides järelevalvet krediidasutuste ja finantseerimisasutuste üle vastavalt käesolevale direktiivile või muudele seadusandlikele aktidele, mis käsitlevad krediidasutuste ja finantseerimisasutuste järelevalvet, sh Euroopa Keskpank (EKP), kes tegutseb vastavalt nõukogu määrusele (EL) nr 1024/2013 (*). Kõnealuse teabevahetuse kohta kehtivad lõikes 1 sätestatud ametisaladuse hoidmise kohustuse tingimused.

Hiljemalt 10. jaanuariks 2019 sõlmivad pädevad asutused, kes teostavad vastavalt käesolevale direktiivile krediidasutuste ja finantseerimisasutuste üle järelevalvet, ning EKP, kes tegutseb vastavalt määruse (EL) nr 1024/2013 artikli 27 lõikele 2 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/36/EL (**) artikli 56 esimese lõigu punktile g, Euroopa järelevalveasutuste toetusel kokkuleppe teabevahetuse praktilise korra kohta.

3. Pädevad asutused, kes teostavad järelevalvet krediidasutuste ja finantseerimisasutuste üle ning kellele saab teatavaks lõikes 1 osutatud konfidentsiaalne teave, kasutavad seda teavet üksnes:

- a) oma kohustuste täitmiseks vastavalt käesolevale direktiivile või muudele seadusandlikele aktidele rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise, usaldatavusnõuete kohase reguleerimise ning krediidasutuste ja finantseerimisasutuste järelevalve, sh karistuste valdkonnas;
- b) krediidasutuste ja finantseerimisasutuste üle järelevalvet teostava pädeva asutuse otsuse edasikaebamiseks, sh kohtumenetlustes;
- c) kohtumenetlustes, mis on algatatud vastavalt liidu õiguse erisätetele, mis on vastu võetud käesoleva direktiivi valdkonnas või usaldatavusnõuete kohase reguleerimise ning krediidasutuste ja finantseerimisasutuste järelevalve valdkonnas.

4. Liikmesriigid tagavad, et krediidasutuste ja finantseerimisasutuste üle järelevalvet teostavad pädevad asutused teevad käesoleva direktiivi kohaldamisel võimalikult tihedat koostööd, olenemata nende laadist või staatusest. Selline koostöö hõlmab ka võimet teha taotluse saanud pädeva asutuse volituste piires päringuid taotluse esitanud pädeva asutuse nimel ja selliste päringute tulemusel saadud teabe vahetamist.

5. Liikmesriigid võivad anda oma riiklikele krediidasutuste ja finantseerimisasutuste üle järelevalvet teostavatele pädevatele asutustele loa sõlmida koostööd ja konfidentsiaalse teabe vahetamist käsitlevaid koostöölepinguid kolmandate riikide pädevate asutustega, kes on kõnealuste riiklike pädevate asutuste partnerasutused. Koostöölepinguid sõlmitakse vastastikkuse põhimõtte alusel ja üksnes juhul, kui avaldatava teabe kohta kehtib vähemalt lõikes 1 osutatud nõudega samaväärne ametisladuse hoidmise nõue. Kõnealuste koostöölepingute alusel vahetatud konfidentsiaalset teavet kasutatakse kõnealuste asutuste järelevalveülesande täitmiseks.

Kui vahetatud teave pärineb mõnest teisest liikmesriigist, avaldatakse see üksnes teabe avaldanud pädeva asutuse sõnaselgel nõusolekul ja asjakohasel juhul üksnes eesmärkidel, millega kõnealune asutus on nõustunud.

Artikkel 57b

1. Olenemata artikli 57a lõigetest 1 ja 3 ning ilma et see piiraks artikli 34 lõike 2 kohaldamist, võivad liikmesriigid lubada teabevahetust pädevate asutuste vahel samas liikmesriigis või erinevates liikmesriikides, pädevate asutuste ja asutuste vahel, kes vastutavad finantssektori üksuste ning artikli 2 lõike 1 punktis 3 osutatud, oma kutsealal tegutsevate füüsiliste või juriidiliste isikute teostatava järelevalve eest, ning asutuste vahel, kes õigusaktide kohaselt vastutavad finantsturgude järelevalve eest oma järelevalveülesannete täitmisel.

Saadud teabe suhtes kehtivad igal juhul ametisladuse hoidmise nõuded, mis on vähemalt samaväärsed artikli 57a lõikes 1 osutatud nõuetega.

2. Olenemata artikli 57a lõigetest 1 ja 3 võivad liikmesriigid vastavalt siseriikliku õiguse sätetele lubada teatava teabe avaldamist ka muudele riigiasutustele, kes õigusaktide kohaselt vastutavad finantsturgude järelevalve eest või on määratud täitma ülesandeid rahapesu, sellega seotud eelkuritegude või terrorismi rahastamise vastase võitluse või uurimise valdkonnas.

Käesoleva lõike kohaselt vahetatud konfidentsiaalset teavet võib kasutada üksnes asjaomaste asutuste õiguslike kohustuste täitmiseks. Isikute suhtes, kellel on juurdepääs sellisele teabele, kohaldatakse ametisladuse hoidmise nõudeid, mis on vähemalt samaväärsed artikli 57a lõikes 1 osutatud nõuetega.

3. Liikmesriigid võivad lubada avaldada teatavat teavet, mis on seotud järelevalvega selle üle, kuidas krediidasutused täidavad käesoleva direktiivi nõudeid, oma parlamentaarsetele uurimiskomisjonidele, oma kontrollikodadele ja oma teistele uurimise eest vastutavatele üksustele järgmistel tingimustel:

- a) neil üksustel on siseriiklikus õiguses sätestatud täpne volitus uurida selliste asutuste tegevust, kes vastutavad kõnealuste krediidasutuste järelevalve eest või sellist järelevalvet käsitlevate õigusaktide eest;
- b) teave on rangelt vajalik punktis a osutatud volituse täitmiseks;
- c) nende isikute suhtes, kellel on teabele juurdepääs, kohaldatakse siseriikliku õiguse kohaseid ametisladuse nõudeid, mis on vähemalt samaväärsed artikli 57a lõikes 1 osutatud nõuetega;
- d) kui teave pärineb mõnest teisest liikmesriigist, avaldatakse see üksnes teabe avaldanud pädevate asutuste sõnaselgel nõusolekul ja üksnes eesmärkidel, millega need asutused on nõustunud.

(*) Nõukogu 15. oktoobri 2013. aasta määrus (EL) nr 1024/2013, millega antakse Euroopa Keskpangale eriülelendid seoses krediidasutuste usaldatusnõuete täitmise järelevalve poliitikaga (ELT L 287, 29.10.2013, lk 63).

(**) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/36/EL, mis käsitleb krediidasutuste tegevuse alustamise tingimusi ning krediidasutuste ja investeerimisühingute usaldatusnõuete täitmise järelevalvet, millega muudetakse direktiivi 2002/87/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2006/48/EÜ ja 2006/49/EÜ (ELT L 176, 27.6.2013, lk 338).“

38) Artikli 58 lõikesse 2 lisatakse järgmine lõik:

„Lisaks tagavad liikmesriigid, et kui nende pädevad asutused tuvastavad rikkumisi, mille suhtes kohaldatakse kriminaalkaristusi, teavitavad nad sellest õigeaegselt õiguskaitseasutusi.“

39) Artiklit 61 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Liikmesriigid tagavad, et pädevad asutused ja kui see on kohaldatav, iseregulatsiooni organid, kehtestavad tõhusa ja usaldusväärse korra, et julgustada teatama käesolevat direktiivi üle võtvate siseriiklike sätete võimalikest või tegelikest rikkumistest pädevatele asutustele ja kui see on kohaldatav, iseregulatsiooni organitele.“

Selleks näevad nad ette ühe või mitu turvalist sidekanalit, et isikud saaksid edastada esimeses lõigus osutatud teateid. Selliste kanalitega tagatakse, et teavet andvate isikute identiteet on teada ainult pädevatele asutustele ja kui see on kohaldatav, iseregulatsiooni organitele.“;

b) lõikesse 3 lisatakse järgmised lõigud:

„Liikmesriigid tagavad, et üksikisikud, sh kohustatud isiku töötajad ja esindajad, kes teatavad rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlusest kas asutusesiselt või rahapesu andmebüroole, on õiguslikult kaitstud ähvarduste, vastumeetmete või vaenuliku tegevuse eest ning eelkõige ebasoodsa või diskrimineeriva tööalase kohtlemise eest.“

Liikmesriigid tagavad, et isikutel, kes puutuvad kokku ähvarduste, vaenuliku tegevuse või ebasoodsa või diskrimineeriva tööalase kohtlemisega juhul, kui nad on teatanud rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlusest asutusesiselt või rahapesu andmebüroole, on õigus esitada ohutul viisil kaebus asjaomasele pädevale asutusele. Samuti tagavad liikmesriigid, et sellistel isikutel on õigus tõhusale õiguskaitsevahendile, et kaitsta oma käesolevast lõikest tulenevaid õigusi, ilma et see piiraks rahapesu andmebüroo kogutud andmete konfidentsiaalsust.“

40) Lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 64a

1. Komisjoni abistab rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise komitee (edaspidi „komitee“), millele on osutatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2015/847 (*) artiklis 23. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 (**) tähenduses.

2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta määrus (EL) 2015/847, mis käsitleb rahaülekannetes edastatavat teavet ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1781/2006 (ELT L 141, 5.6.2015, lk 1).

(**) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisoluliste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).“

41) Artikkel 65 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 65

1. Hiljemalt 11. jaanuaril 2022 ja seejärel iga kolme aasta järel koostab komisjon aruande käesoleva direktiivi rakendamise kohta ning esitab selle Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

Aruanne sisaldab eelkõige järgmist:

a) ülevaade liidu ja liikmesriikide tasandil võetud erimeetmetest ja loodud mehhanismidest, mille eesmärk on liidu finantsüsteemi ohustavaid probleeme või uusi arengusuundumusi ennetada ja nendega toime tulla;

b) järelemeetmed, mis on võetud liidu ja liikmesriikide tasandil probleemide põhjal, millele on nende tähelepanu juhitud, sh kaebuste põhjal, mis on seotud siseriiklike õigusaktidega, mis takistavad pädevate asutuste ja iseregulatsiooni organite järelevalve- ja uurimisvolitusi;

- c) ülevaade sellest, kuidas on rahandussüsteemi rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise vältimiseks asjakohane teave kättesaadav liikmesriikide pädevatele asutustele ja rahapesu andmebüroodele;
- d) ülevaade rahvusvahelisest koostööst ja teabevahetusest pädevate asutuste ja rahapesu andmebüroode vahel;
- e) ülevaade vajalikest komisjoni meetmetest, millega kontrollida, kas liikmesriigid võtavad meetmeid kooskõlas käesoleva direktiiviga, ning hinnata esilekerkivaid probleeme või uusi arengusuundumusi liikmesriikides;
- f) analüüs liidu ja liikmesriikide tasandil erimeetmete ja mehhanismide teostatavuse kohta seoses võimalustega koguda teavet väljaspool liitu asutatud äriühingute ja muude juriidiliste isikute tegelikult kasu saavate omanike kohta ning seoses artikli 20 punktis b osutatud meetmete proportsionaalsusega ning seoses võimalusega sellisele teabele juurde pääseda;
- g) hinnang selle kohta, kuidas on järgitud Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhiõigusi ja põhimõtteid.

Vajaduse korral esitatakse koos esimese aruandega, mis avaldatakse 11. jaanuariks 2022, asjakohased seadusandlikud ettepanekud, mis käsitlevad asjakohasel juhul virtuaalvääringuid, volitusi rahapesu andmebüroo jaoks juurdepääsetava kasutajate isiku ja rahakottide aadressi registreerimise keskandmebaasi loomiseks ning haldamiseks, samuti virtuaalvääringute kasutajate täidetavate kinnituste vorme ja liikmesriikide kriminaaltulu jälitamise talituste koostöö parandamist ning artikli 20 punktis b osutatud meetmete riskipõhist kohaldamist.

2. 1. juuniks 2019 hindab komisjon rahapesu andmebüroode ja kolmandate riikide koostöö raamistikku ning takistusi ja võimalusi koostöö tõhustamiseks rahapesu andmebüroode vahel liidus, sh võimalust luua koordineerimis- ja toetusmehhanism.

3. Komisjon esitab kohasel juhul Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles hinnatakse, kui vajalik ja proportsionaalne on vähendada juriidiliste isikute tegelikult kasu saava omaniku kindlakstegemise protsendimäära, võttes arvesse soovitusi, mille on uue hindamise tulemusel andnud rahvusvahelised organisatsioonid ja standardite kehtestajad, kellel on pädevus rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise valdkonnas, ning esitab asjakohasel juhul seadusandliku ettepaneku.“

42) Artikli 67 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 26. juuniks 2017.

Liikmesriigid kohaldavad artikli 12 lõiget 3 alates 10. juulist 2020.

Liikmesriigid loovad artiklis 30 osutatud registrid hiljemalt 10. jaanuariks 2020, artiklis 31 osutatud registrid hiljemalt 10. märtsiks 2020 ning artiklis 32a osutatud automatiseeritud keskmehhanismid hiljemalt 10. septembriks 2020.

Komisjon tagab artiklites 30 ja 31 osutatud registrite omavahelise sidestamise koostöös liikmesriikidega hiljemalt 10. märtsiks 2021.

Liikmesriigid edastavad käesolevas lõikes osutatud normide teksti viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nende ametlikul avaldamisel nendesse või nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.“

43) II lisa punkti 3 sissejuhatav osa asendatakse järgmisega:

„3) Geograafilised riskitegurid – registreerimine, asukoht, elukoht.“

44) III lisa muudetakse järgmiselt:

a) punkti 1 lisatakse järgmine alapunkt:

„g) klient on kolmanda riigi kodanik, kes taotleb liikmesriigis elamisõigust või kodakondsust kapitalisiirete, vara või riigivõlakirjade ostmise või selles liikmesriigis tegutsevatesse äriühingutesse investeerimise eest.“;

b) punkti 2 muudetakse järgmiselt:

i) alapunkt c asendatakse järgmisega:

„c) ärisuhe või tehingud, mille puhul ei viibita samas kohas ja ei võeta teatavaid kaitseabinõusid, nagu e-identimise vahendid või asjakohased usaldusteenused, mis on määratletud määruses (EL) nr 910/2014, või mõni muu, asjaomase riigiasutuse reguleeritud, tunnustatud, heakskiidetud või aktsepteeritud turvaline, kaug- või elektrooniline identifitseerimismenetlus;“

ii) lisatakse järgmine alapunkt:

„f) tehingud, mis on seotud nafta, relvade, väärismetallide, tubakatoodete, kultuuriväärtuste ja muude arheoloogilise, ajaloolise, kultuurilise või usulise tähtsusega või haruldase teadusliku väärtusega esemetega ning elevantiluu ja kaitstud liikidega.“

Artikkel 2

Direktiivi 2009/138/EÜ muutmine

Direktiivi 2009/138/EÜ artikli 68 lõike 1 punkti b lisatakse järgmine alapunkt:

„iv) asutused, kes vastutavad järelevalve eest selle üle, kuidas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849 (*) artikli 2 lõike 1 punktides 1 ja 2 osutatud kohustatud isikud täidavad kõnealuse direktiivi nõudeid;

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/849, mis käsitleb finantsüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012 ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/60/EÜ ja komisjoni direktiiv 2006/70/EÜ (ELT L 141, 5.6.2015, lk 73).“

Artikkel 3

Direktiivi 2013/36/EL muutmine

Direktiivi 2013/36/EL artikli 56 esimesse lõiku lisatakse järgmine punkt:

„g) asutused, kes vastutavad järelevalve eest selle üle, kuidas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849 (*) artikli 2 lõike 1 punktides 1 ja 2 osutatud kohustatud isikud täidavad kõnealuse direktiivi nõudeid.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/849, mis käsitleb finantsüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012 ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/60/EÜ ja komisjoni direktiiv 2006/70/EÜ (ELT L 141, 5.6.2015, lk 73).“

Artikkel 4

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 10. jaanuariks 2020. Liikmesriigid edastavad kõnealuste normide teksti viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nende ametlikul avaldamisel nendesse või nende juurde viite käesolevale direktiivile.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastu võetud põhiliste õigusnormide teksti.

Artikkel 5

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

*Artikkel 6***Adressaadid**

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Strasbourg, 30. mai 2018

Euroopa Parlamendi nimel
president
A. TAJANI

Nõukogu nimel
eesistuja
L. PAVLOVA

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV (EL) 2018/844,**30. mai 2018,****millega muudetakse direktiivi 2010/31/EL hoonete energiatõhususe kohta ja direktiivi 2012/27/EL energiatõhususe kohta****(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 194 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ⁽¹⁾,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust ⁽²⁾,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽³⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Liit on võtnud kohustuse luua säästlik, konkurentsivõimeline, turvaline ja vähese CO₂-heitega energiasüsteem. Liit on võtnud energialiidu ning aastani 2030 seatud energia- ja kliimapoliitika raamistikuga nõudliku kohustuse vähendada veelgi kasvuhoonegaaside heitkoguseid 2030. aastaks vähemalt 40 % võrra 1990. aasta tasemega võrreldes, suurendada tarbitava taastuvenergia osakaalu, et saavutada liidu tasandi ambitsioonidega kooskõlas olev energiasääst ning suurendada Euroopa energiajulgeolekut, konkurentsivõimet ja säästlikkust.
- (2) Nende eesmärkide saavutamiseks hõlmab liidu energiatõhusust käsitlevate õigusaktide läbivaatamine 2016. aastal liidu 2030. aastaks seatud energiatõhususe eesmärgi ümberhindamist, nagu Euroopa Ülemkogu 2014. aastal nõudis, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2012/27/EL ⁽⁴⁾ ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/31/EL ⁽⁵⁾ kõige olulisemate sätete läbivaatamist ning Euroopa struktuuri- ja investeerimisfonde ning Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi (EFSD) hõlmava soodsama rahastamisraamistiku tugevdamist, millega kokkuvõttes parandatakse turul energiatõhususse tehtavate investeeringute rahastamise tingimusi.
- (3) Direktiivi 2010/31/EL kohaselt peab komisjon vaatama nimetatud direktiivi läbi 1. jaanuariks 2017, pidades silmas nimetatud direktiivi kohaldamisel saadud kogemusi ja tehtud edusamme, ning vajaduse korral tegema ettepanekuid.
- (4) Komisjon astus selleks läbivaatamiseks valmistumisel rea samme, et koguda tõendeid selle kohta, kuidas direktiivi 2010/31/EL on liikmesriikides rakendatud, keskendudes sellele, millised sätted toimivad ja mida saaks parandada.
- (5) Läbivaatamise tulemustest ja komisjoni mõjuhinnangust nähtub, et on vaja teha rida muudatusi, et direktiivi 2010/31/EL kehtivaid sätteid tõhustada ja seda teatavates aspektides lihtsustada.
- (6) Liit on võtnud kohustuse luua 2050. aastaks säästlik, konkurentsivõimeline, turvaline ja vähese CO₂-heitega energiasüsteem. Selle eesmärgini jõudmiseks vajavad liikmesriigid ja investorid meetmeid, et saavutada pikaajalised kasvuhoonegaaside heite vähendamise eesmärgid ja vähendada aastaks 2050 hoonefondi CO₂-heidet, mille arvele langeb ligikaudu 36 % kõikidest liidu CO₂ heitkogustest. Liikmesriigid peaksid püüdlema kulutasuva tasakaalu

⁽¹⁾ ELT C 246, 28.7.2017, lk 48.

⁽²⁾ ELT C 342, 12.10.2017, lk 119.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi 17. aprilli 2018. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 14. mai 2018. aasta otsus.

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta direktiiv 2012/27/EL, milles käsitletakse energiatõhusust, muudetakse direktiive 2009/125/EÜ ja 2010/30/EL ning tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2004/8/EÜ ja 2006/32/EÜ (ELT L 315, 14.11.2012, lk 1).

⁽⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. mai 2010. aasta direktiiv 2010/31/EL hoonete energiatõhususe kohta (ELT L 153, 18.6.2010, lk 13).

poole energiavarustuse CO₂ heitkoguste vähendamise ja energia lõpptarbimise vähendamise vahel. Selleks vajavad liikmesriigid ja investorid oma poliitika ja investeerimisotsuste suunamiseks selget nägemust, mis hõlmab riiklikke energiatõhususe parandamise esialgseid vahe-eesmärke ja meetmeid, et saavutada lühiajalise perioodi (2030. aastaks täidetavad), keskpika perioodi (2040. aastaks täidetavad) ja pikaajalise perioodi (2050. aastaks täidetavad) eesmärgid. Neid eesmärke silmas pidades ja võttes arvesse liidu üldisi energiatõhususe eesmärke on väga oluline, et liikmesriigid määraksid kindlaks oma pikaajalise renoveerimisstrateegia oodatava tulemuse ja jälgiksid arengut, määrares kindlaks riigisiseseid edunäitajad, mis vastavad riiklikele tingimustele ja arengule.

- (7) Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 21. istungjärgu järel sõlmitud 2015. aasta Pariisi kliimakokkulepe toetab liidu jõupingutusi vähendada oma hoonefondi CO₂-heidet. Võttes arvesse asjaolu, et peaaegu 50 % liidu energia lõpptarbimisest kasutatakse kütmiseks ja jahutamiseks, millest 80 % kasutatakse omakorda hoonetes, on liidu energia- ja kliimaeesmärkide saavutamine tihedalt seotud jõupingutustega, mida liit teeb oma hoonefondi renoveerimiseks, pidades esmatähtsaks energiatõhusust, järgides energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtet ning kaaludes taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu.
- (8) Direktiivi 2012/27/EL sätteid pikaajaliste renoveerimisstrateegiade kohta tuleks üle viia direktiivi 2010/31/EL, millesse need sobituvad paremini. Liikmesriigid peaksid saama kasutada oma pikaajalisi renoveerimisstrateegiaid selleks, et tegeleda tuleohutuse ja tugeva seisvilisusega seotud riskidega, mis mõjutavad energiatõhusat renoveerimist ja hoonete eluiga.
- (9) Selleks et saavutada väga energiatõhusus ja vähese CO₂-heittega hoonefond ning tagada, et pikaajaliste renoveerimisstrateegiatega tuleks saavutada vajalikud edusammud olemasolevate hoonete ümberehitamisel liginullenergiahooneteks, eelkõige arvukamate täielike renoveerimistega, peaksid liikmesriigid andma selged suunised ja kavandama mõõdetavad ja sihipärased meetmed ning edendama võrdset juurdepääsu rahastamisele, sealhulgas riigi hoonefondi halvimate tõhususnäitajatega segmendi osas, tarbijate jaoks, kellel on raskusi energia eest tasumisega, sotsiaaleluruumide ning selliste leibkondade jaoks, kelle probleemiks on omaniku ja üürniku huvide lahknemine, ning võtma samal ajal arvesse taskukohasust. Selleks et veelgi toetada vajalikke parendusi liikmesriikide üürihoonefondis, peaksid liikmesriigid kaaluma niisuguste nõuete kehtestamist või jätkuvat kohaldamist, mille kohaselt peab üürikinnisvara vastama energiamärgise kohaselt teatavale energiatõhususe tasemele.
- (10) Liidu energiatõhususe eesmärkide kulutasuvaks saavutamiseks peaks renoveerimise keskmine määr komisjoni mõjuhindangu kohaselt olema 3 % aastas. Võttes arvesse, et iga täiendav 1 % energiasäästu vähendab imporditava gaasi kogust 2,6 %, on selged eesmärgid olemasoleva hoonefondi renoveerimiseks väga olulised. Seega aitaksid jõupingutused hoonete energiatõhususe suurendamiseks aktiivselt kaasa liidu energiasõltumatusel ning lisaks on neil suur potentsiaal luua liidus töökohti, eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate jaoks. Sellega seoses peaksid liikmesriigid võtma arvesse vajadust selge seose järele oma pikaajaliste renoveerimisstrateegiatega ning selliste asjakohaste algatuste vahel, mille eesmärk on edendada oskuste arendamist ja haridust ehitussektoris ja energiatõhususe sektoris.
- (11) Kooskõlas liikmesriikide poolt kindlaksmääratud kriteeriumidega tuleks võtta arvesse energiaostuvõimetuse leevendamise vajadust. Oma renoveerimisstrateegiates energiaostuvõimetuse leevendamisele kaasa aitavate riiklike meetmete kehtestamisel on liikmesriikidel õigus kindlaks määrata, mida nad peavad asjakohasteks meetmeteks.
- (12) Oma pikaajalistes renoveerimisstrateegiates ning tegevuse ja meetmete kavandamisel võiksid liikmesriigid kasutada selliseid põhimõtteid nagu otsustav hetk hoone olusringis, milleks on näiteks kulutasuvuse või mingi häire seisukohast sobiv aeg, et hoonet energiatõhususe parandamiseks renoveerida.
- (13) Maailma Terviseorganisatsiooni 2009. aasta suunistes on siseõhu kvaliteediga seoses ette nähtud, et paremate tõhususnäitajatega hoonetes on kasutajatele tagatud suurem mugavus ja heaolu, samuti parem tervis. Külmasildade, ebapiisava isolatsiooni ja õhu planeerimata liikumisteede tõttu võib pinnatemperatuur langeda alla õhu kastepunkti ja tekkida niiskus. Seetõttu on oluline tagada hoone, sealhulgas rõdude, akende, katuste, seinte, uste ja põrandate täielik ja ühtlane isolatsioon, ning erilist tähelepanu tuleks pöörata sellele, et temperatuur hoone mis tahes sisepinnal ei langeks alla kastepunkti temperatuuri.

- (14) Liikmesriigid peaksid toetama olemasolevate hoonete energiatõhususe suurendamist, millega aidatakse kaasa tervisliku sisekeskkonna saavutamisele, sealhulgas asbesti ja muude kahjulike ainete kõrvaldamisega, vältides kahjulike ainete ebaseaduslikku kõrvaldamist ning lihtsustades kehtivate õigusaktide, nagu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivide 2009/148/EÜ ⁽¹⁾ ja (EL) 2016/2284 ⁽²⁾ järgimist.
- (15) Oluline on tagada, et meetmed, mille eesmärk on parandada hoonete energiatõhusust, ei keskenduks ainult hoone välispiirdele, vaid hõlmaks kõiki hoone asjakohaseid ehitusdetalle ja tehnosüsteeme, näiteks passiivelemente, mis on seotud passiivtehnoloogiaga, mille eesmärk on vähendada energياجavadust kütmisel või jahutamisel ning energiatarbimist valgustuse ja ventileerimise puhul ning parandada seeläbi soojus- ja visuaalset mugavust.
- (16) Riikide pikaajalistes renoveerimisstrateegiates peaksid kesksel kohal olema finantsmehhanismid ja -stiimulid ning finantseerimisasutuste kaasamine hoonete renoveerimisel energiatõhususe parandamiseks, ja neid tuleks liikmesriikides aktiivselt edendada. Sellised meetmed peaksid hõlmama energiatõhusate hüpoteeklaenu andmise soodustamist hoonete energiatõhusust parandavate sertifitseeritud renoveerimiste jaoks, avaliku sektori investeeringute soodustamist energiatõhusasse hoonefondi, näiteks avaliku ja erasektori partnerluse või vabatahtlike energiatõhususe lepingute kaudu, investeeringute arvatavate riskide vähendamist, tarbijatele selliste kättesaadavate ja läbipaistvate nõustamis- ja abivahendite pakkumist, nagu integreeritud teenuse kontaktpunktid energiatõhusamaks renoveerimiseks, samuti selliste muude meetmete ja algatuste rakendamist, millele osutatakse komisjoni arukate hoonete aruka rahastamise algatuses.
- (17) Looduspõhised lahendused, näiteks hästi läbimõeldud haljastus ning murukatused ja -seinad, mis pakuvad hoonetele isolatsiooni ja varju, aitavad vähendada energianõudlust, vähendades vajadust kütmise ja jahutamise järele ning parandades hoone energiatõhusust.
- (18) Ergutada tuleks niisuguste teadusuuringute ja katsete tegemist, mis on seotud uute lahendustega, mille eesmärk on parandada ajalooliste hoonete ja rajatiste energiatõhusust – samal ajal kultuuripärandit kaitses ja säilitades.
- (19) Uute hoonete ja oluliselt rekonstrueeritavate hoonete puhul peaksid liikmesriigid soodustama alternatiivsete suure tõhususega süsteemide kasutuselevõttu, kui see on tehniliselt, funktsionaalselt ja majanduslikult teostatav, võttes koostöös riigisiseste ohutusnormidega arvesse ka siseruumide tervislikke kliimatingimusi, tuleohutust ning tugeva seismilisusega seotud riske.
- (20) Energiatõhususe poliitika eesmärkide saavutamiseks hoonete puhul tuleks energiamärgistega seotud läbipaistvuse suurendamiseks tagada, et nii sertifitseerimise kui ka energiatõhususe miinimumnõuete puhul on sätestatud kõik arvutusteks vajalikud näitajad ja neid kasutatakse järjepidevalt. Liikmesriigid peaksid võtma asjakohased meetmed, millega tagatakse näiteks, et hoones paikneva paigaldatud, asendatud või uuendatud kütte-, kliima- või vee soojendamise tehnosüsteemi tõhusus on hoone sertifitseerimise ja nõuetekohasuse kontrollimise huvides dokumenteeritud.
- (21) Tuleks kaaluda olemasolevatesse hoonetesse niisuguste isereguleerivate seadmete paigaldamist, mis reguleerivad temperatuuri taset igas ruumis eraldi või, kui see on põhjendatud, hoone osa kindlaksmääratud köetaval alal, kui see on majanduslikult teostatav, näiteks juhul, kui nende maksumus moodustab vähem kui 10 % asendatavate soojusgeneraatorite üldmaksumusest.
- (22) Innovatsioon ja uued tehnilised lahendused loovad ka võimaluse toetada hoonete kaudu CO₂ heitkoguste vähendamist majanduses tervikuna, sealhulgas transpordisektoris. Näiteks saab hoonete kaudu aidata kaasa elektrisõidukite nutilaadimiseks vajaliku taristu väljakujunemisele ja samuti võimaldada liikmesriikidel kasutada autoakusid soovi korral energiaallikana.
- (23) Kombineerituna taastuvatest allikatest pärit elektri suurema osakaaluga toodavad elektrisõidukid vähem CO₂-heitmeid, mis toob kaasa parema õhukvaliteedi. Elektrisõidukid on oluline tegur üleminekul puhtale energiale, mis põhineb energiatõhususe meetmetel, alternatiivsetel kütustel, taastuvenergiail ja energia paindliku haldamise innovatiivsetel lahendustel. Ehitusnormide mõju saab tõhusalt võimendada, kehtestades sihipärased nõuded, et toetada

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/148/EÜ töötajate kaitsmise kohta asbestiga kokkupuutest tulenevate ohtude eest tööl (ELT L 330, 16.12.2009, lk 28).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/2284, mis käsitleb teatavate õhusaasteainete riiklike heitkoguste vähendamist, millega muudetakse direktiivi 2003/35/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2001/81/EÜ (ELT L 344, 17.12.2016, lk 1).

laadimistaristu kasutuselevõttu elu- ja mittelehoonete parklates. Liikmesriigid peaksid samuti nägema ette meetmed laadimistaristu kasutuselevõtu lihtsustamiseks, et kõrvaldada sellised takistused nagu huvide lahkumine ja haldusraskused, millega üksikisikust omanikud kokku puutuvad, kui nad soovivad oma parkimiskohta laadimispunkti paigaldada.

- (24) Juhtmetaristuga luuakse õiged tingimused laadimispunktide kiireks kasutuselevõtuks juhul, kui see on vajalik ja seal, kus see on vajalik. Liikmesriigid peaksid seetõttu tagama elektritranspordi tasakaalustatud ja kulutasuva arendamise. Eelkõige peaks elektritaristuga seonduvale olulisele renkonstrueerimisele järgnema asjakohase juhtmetaristu kasutuselevõtmine. Rakendades elektritranspordi nõudeid riigisisestes õigusaktides peaksid liikmesriigid võtma nõuete kohaselt arvesse võimalikke erinevaid tingimusi, nagu hoonete ja nendega külgnevate parklate omandiõigus, avalike parklate käitamine eraettevõtjate poolt ning hoonete toimimine nii eluhoonete kui ka mittelehoonetena.
- (25) Juba valmis kättesaadav taristu vähendab laadimispunkti paigaldamise kulusid üksikisikust omanike jaoks ja tagab elektrisõidukite kasutajatele juurdepääsu laadimispunktidele. Liidu tasandi elektritranspordi nõuete sätestamine parklakohtade eelseadmestamise ja laadimispunktide paigaldamise kohta on lähitulevikus tõhus viis elektrisõidukite kasutamise edendamiseks, võimaldades keskpikas ja pikas perspektiivis edasist arengut väiksemate kuludega.
- (26) Kui liikmesriigid kehtestavad alates 2025. aastast kehtima hakkavad nõuded minimaalse arvu laadimispunktide paigaldamise kohta rohkem kui kahekümne parkimiskohaga mittelehoonetesse, peaksid nad laadimispunktide proportsionaalse ja asjakohase kasutuselevõtu tagamiseks võtma arvesse asjakohaseid riiklikke, piirkondlikke ja kohalikke tingimusi, samuti võimalikke erinevaid vajadusi ja olusid lähtuvalt piirkonnast, hoonetüübist, ühistranspordi kättesaadavusest ja muudest asjakohastest kriteeriumidest.
- (27) Mõnes eriliselt haavatavas geograafilises piirkonnas võib elektritranspordi nõuete täitmisel siiski esineda spetsiifilisi raskusi. See võib puudutada Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 349 kohaseid äärepoolseimaid piirkondi seoses nende kauguse, saarelise asendi, väikese pindala, raskete looduslike olude ja ilmastikutingimustega, samuti üliväikesi eraldatud võrke, mille elektrivõrk võib vajada arendamist, et tulla edaspidi toime kohaliku transpordi elektrifitseerimisega. Sellistel juhtudel peaks liikmesriikidel olema lubatud elektritranspordi nõudeid mitte kohaldada. Vaatamata sellele erandile võib transpordi elektrifitseerimine olla võimas vahend, et lahendada õhukvaliteedi või varustuskindluse probleeme, millega nendes piirkondades ja võrkudes sageli kokku puututakse.
- (28) Käesolevas direktiivis sätestatud ja direktiivi 2010/31/EL muudatustepanekutes ette nähtud elektritranspordi taristu nõuete kohaldamisel peaksid liikmesriigid kaaluma tervikliku ja sidusa linnaplaneerimise vajalikkust, samuti alternatiivsete, ohutute ja säästvate transpordiliikide ning neid toetavate taristute edendamist, tagades näiteks sihtotstarbelise parkimistaristu elektrijalgratastele ja piiratud liikumisvõimega isikute sõidukitele.
- (29) Digitaalse ühtse turu ja energialiidu tegevuskavad tuleks omavahel kooskõlla viia ja need peaksid teenima ühiseid eesmärgi. Energiasüsteemi digiteerimine muudab kiiresti energiamaastikku alates taastuvenergia lõimimisest kuni nutivõrkude ja nutivalmis hooneteni. Ehitussektori digiteerimist silmas pidades on liidu ühenduvuse eesmärgid ja kõrgjõudlusega sidevõrkude kasutuselevõtu eesmärgid tähtsad arukate kodude ja hästi ühendatud kogukondade loomise jaoks. Nutivalmis süsteemide ja digilahenduste edendamiseks tehiskeskkonnas tuleks ette näha sihtotstarbelised stiimulid. See pakub uusi energiasäästu saavutamise võimalusi, andes tarbijatele täpsemat teavet nende tarbimisharjumuste kohta ja võimaldades süsteemihalduril võrku tõhusamalt hallata.
- (30) Nutivalmiduse näitajat tuleks kasutada selleks, et mõõta hoone suutlikkust kasutada info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat ja elektroonilisi süsteeme, et kohandada hoone toimimine kasutaja ja elektrivõrgu vajadustele ning parandada hoonete energiatõhusust ja üldisi tõhususnäitajaid. Nutivalmiduse näitaja peaks suurendama hoonete omanike ja kasutajate teadlikkust hoone tehnosüsteemide elektroonilise seire ja hooneautomaatika väärtusest ning andma hoone kasutajatele kindluse seoses asjaomasest uuest tõhustatud funktsionaalsusest tuleneva tegeliku säästuga. Hoonete nutivalmiduse hindamise kava kasutamine peaks liikmesriikidele olema vabatahtlik.

- (31) Direktiivi 2010/31/EL tehnika arenguga kohandamiseks peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada nimetatud direktiivi, määratledes nutivalmiduse näitaja ja kehtestades metoodika selle arvutamiseks. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes ⁽¹⁾ sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.
- (32) Et tagada direktiivi 2010/31/EL, nagu seda on muudetud käesoleva direktiiviga, ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisevolitused seoses hoonete nutivalmiduse hindamise vabatahtliku ühtse liidu kava üksikasjadega. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011 ⁽²⁾.
- (33) Energiatõhususega seotud finantsmeetmete parima kasutamise tagamiseks hoonete renoveerimisel peaks need olema seotud renoveerimistööde kvaliteediga, võttes arvesse kavandatud või saavutatud energiasäästu. Need meetmed peaks seetõttu olema seotud renoveerimiseks kasutatud seadmete või materjali vastupidavusega ning paigaldaja sertifitseerimis- või kvalifikatsioonitasemega, energiaauditi või sellise renoveerimisega saavutatud parendustega, mida tuleks hinnata enne ja pärast renoveerimist antud energiamärgiste võrdlemise teel, standardväärtusi kasutades või mõne muu läbipaistva ja proportsionaalse meetodi abil.
- (34) Praegusi sõltumatuid energiamärgiste kontrollimise süsteeme võib kasutada nõuetekohasuse kontrollimiseks ja neid tuleks tõhustada, et tagada energiamärgiste kvaliteet. Kui sõltumatuid energiamärgiste kontrollimise süsteeme täiendatakse vabatahtliku andmebaasiga, mis läheb kaugemale käesoleva direktiiviga muudetud direktiivi 2010/31/EL nõuetest, võib seda kasutada nõuetekohasuse kontrollimiseks ja piirkonna või riigi hoonefondi kohta statistiliste andmete saamiseks. Hoonefondi kohta on vaja kvaliteetseid andmeid ja neid on osaliselt võimalik koguda andmebaaside kaudu, mida praegu peaaegu kõik liikmesriigid loovad ja haldavad seoses energiamärgistega.
- (35) Komisjoni mõjuhindangus leiti, et kütte- ja kliimasüsteemide ülevaatus käsitlevad sätteid ei ole tõhusad, kuna need ei võimalda piisavalt tagada kõnealuste tehnosüsteemide algset ja jätkuvat töökindlust. Praegu ei kaaluta piisavalt isegi odavate ja väga lühikese tasuvusajaga energiatõhusate tehniliste lahenduste kasutamist, näiteks küttesüsteemi hüdraulilist tasakaalustamist või termostaatiliste reguleeriventilide paigaldamist või asendamist. Ülevaatusi käsitlevaid sätteid tuleks muuta, et tagada ülevaatuete parem tulemus. Kõnealustes muudatustes tuleks keskenduda keskküttesüsteemide ja kliimaseadmete ülevaatuetele, samuti juhul, kui nad on kombineeritud ventilatsioonisüsteemidega. Kõnealustest muudatustest tuleks jätta välja väikesed küttesüsteemid, nagu elektrikütteseadmed ja puuküttega ahjud, kui nende puhul ei ületata direktiivi 2010/31/EL kohaseid künniseid, mille korral on ülevaatus tegemine nõutav.
- (36) Ülevaatusi tehes ja hoone energiatõhususe kavandatud parandamise saavutamiseks tegelikkuses peaks eesmärgiks seadma küttesüsteemide, kliimaseadmete ja ventilatsioonisüsteemide tegeliku energiatõhususe parandamise reaalses oludes. Selliste süsteemide tegelik tõhusus sõltub energia kogusest, mida kasutatakse dünaamiliselt muutuvates tüüpilistes või keskmistes kasutustingimustes. Sellistes tingimustes kasutatakse tavaliselt vaid osa nominaalvõimsusest ning seetõttu peaks küttesüsteemide, kliimaseadmete ja ventilatsioonisüsteemide ülevaatus hõlmama hinnangut seadmete asjaomase suutlikkuse kohta parandada süsteemi tõhusust muutuvates tingimustes, näiteks osalise koormusega töötamise tingimustes.
- (37) On leitud, et ülevaatus asendavad eelkõige suurte süsteemide puhul tõhusalt hoone tehnosüsteemide elektrooniline seire ja hooneautomaatika, ning neil on suur potentsiaal pakkuda kulutasuvat ja märkimisväärset energiasäästu nii tarbijatele kui ka ettevõtjatele. Selliste seadmete paigaldamist tuleks käsitada ülevaatuses kõige kulutasuvama

⁽¹⁾ ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisevolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

alternatiivina suurte mitteiluhoonete ja piisava suurusega korterelamute puhul, kus nende tasuvusaeg on lühem kui kolm aastat, kuna need võimaldavad tegutseda esitatud teabe põhjal, tagades seeläbi aja jooksul energiasäästu. Väikeste süsteemide puhul peaks paigaldaja tehtav süsteemi tõhususe dokumenteerimine hõlbustama hoone kõikide tehnosüsteemide suhtes kehtestatud miinimumnõuetele vastavuse kontrollimist.

- (38) Praegu liikmesriikidele ette nähtud võimalus rakendada nõustamisel põhinevaid meetmeid alternatiivina küttesüsteemide, kliimaseadmete, kombineeritud kütte ja ventilatsioonisüsteemide ning kombineeritud kliimaseadmete ja ventilatsioonisüsteemide ülevaatusel, on vaja alles jätta, tingimusel et komisjonile esitatavas aruandes tõendatakse, et nende üldine mõju on samaväärne enne kõnealuste meetmete kohaldamist tehtud ülevaatusel mõjuga.
- (39) Küttesüsteemide ja kliimaseadmete korrapärase ülevaatuskorra rakendamine vastavalt direktiivile 2010/31/EL hõlmas märkimisväärsed liikmesriikide ja erasektori haldus- ja finantsinvesteeringuid, sealhulgas ekspertide koolitamist ja akrediteerimist, kvaliteedi tagamist ja kontrolli ning ülevaatuskulusid. Liikmesriigid, kes on võtnud vajalikud meetmed korrapärase ülevaatusel tegemiseks ning rakendanud tõhusa ülevaatuskorra, võivad pidada asjakohaseks selle korra kasutamist jätkata, sealhulgas väiksemate küttesüsteemide ja kliimaseadmete puhul. Sellistel juhtudel ei peaks liikmesriigid olema kohustatud komisjoni nendest karmimatest nõuetest teavitama.
- (40) Ilma et see piiraks liikmesriikide valikuvõimalust kohaldada Euroopa Standardikomitee (CEN) poolt komisjoni volituse M/480 alusel välja töötatud hoonete energiatõhususe standardeid, oleks nimetatud standardite tunnustamisel ja edendamisel liikmesriikides positiivne mõju käesoleva direktiiviga muudetud direktiivi 2010/31/EL läbivaatamisele.
- (41) Liginullenergiahooneid käsitlevas komisjoni soovitus (EL) 2016/1318⁽¹⁾ on kirjeldatud, kuidas direktiivi 2010/31/EL rakendamisega on võimalik ühel ajal tagada nii hoonefondi ümberehitamine kui ka liikumine kestlikuma energiavarustuse suunas, mis ühtlasi toetab kütte- ja jahutusstrateegiat. Asjakohase rakendamise tagamiseks tuleks hoonete energiatõhususe arvutamise üldist raamistikku ajakohastada ja toetada hoone välispiirde energiatõhususe suurendamist, toetudes komisjoni volituse M/480 alusel CENi tehtud tööle. Liikmesriigid saavad täiendavalt esitada ka arvnäitajaid näiteks kogu hoone üldise energiatarbimise või kasvuhoonegaaside heitkoguste kohta.
- (42) Käesolev direktiiv ei tohiks takistada liikmesriike kehtestamast rangemaid energiatõhususe nõudeid hoonete ja ehitusdetailide kohta, kui sellised nõuded ei ole vastuolus liidu õigusega. Kooskõlas direktiivide 2010/31/EL ja 2012/27/EL eesmärkidega võivad sellised nõuded teatavatel juhtudel, kui nende näol ei ole tegemist põhjendamatulturutočkkega, piirata muude kohaldatavate ühtlustamist käsitlevate liidu õigusaktide kohaste toodete paigaldamist või kasutamist.
- (43) Kuna käesoleva direktiivi eesmärki, nimelt vähendada energia hulka, mida vajatakse hoonete tüüpilise kasutusega seotud energiatarbe rahuldamiseks, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab seda ühiste eesmärkide, arusaamade ja ühise poliitilise tahtega loodava sidususe tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (44) Käesolevas direktiivis austatakse täielikult liikmesriikide eripära ja erinevusi ning nende pädevust vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 194 lõikele 2. Lisaks sellele on käesoleva direktiivi eesmärk võimaldada parimate tavade vahetamist, et hõlbustada liidus üleminekut väga energiatõhusale hoonefondile.
- (45) Liikmesriigid kohustuvad vastavalt selgitavaid dokumente käsitlevale liikmesriikide ja komisjoni 28. septembri 2011. aasta ühisele poliitilisele deklaratsioonile⁽²⁾ lisama põhjendatud juhtudel oma ülevõtmismeetmeid käsitlevale teatele ühe või mitu dokumenti, milles selgitatakse seost asjaomase direktiivi osade ja ülevõtmiseks vastu võetud riigisiseste õigusaktide vastavate osade vahel. Käesoleva direktiivi puhul leiab seadusandja, et nimetatud dokumentide esitamine on põhjendatud.

⁽¹⁾ Komisjoni 29. juuli 2016. aasta soovitus (EL) 2016/1318 suuniste kohta liginullenergiahoonete ja parimate tavade edendamiseks, et 2020. aastaks oleksid kõik uued hooned liginullenergiahooned (ELT L 208, 2.8.2016, lk 46).

⁽²⁾ ELT C 369, 17.12.2011, lk 14.

(46) Direktiive 2010/31/EL ja 2012/27/EL tuleks seetõttu vastavalt muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Direktiivi 2010/31/EL muutmine

Direktiivi 2010/31/EL muudetakse järgmiselt.

1) Artiklit 2 muudetakse järgmiselt:

a) punkt 3 asendatakse järgmisega:

„3) „hoone tehnosüsteem“ – tehnilised seadmed, mida kasutatakse hoone või hoone osa kütmiseks, jahutamiseks, ventileerimiseks, tarbevee soojendamiseks, sisseehitatud valgustuse jaoks, automatiseerimiseks ja juhtimiseks ning kohapeal elektri tootmiseks, või selliste süsteemide kogum, sealhulgas taastuvatest energiaallikatest pärit energiat kasutavad süsteemid;“;

b) lisatakse järgmine punkt:

„3a) „hoone automatiseerimis- ja juhtimissüsteem“ – süsteem, mis hõlmab kõiki tooteid, tarkvara ja inseneriteenuseid, mis võivad toetada hoone tehnosüsteemide energiatõhusat, säästlikku ja ohutut toimimist, kasutades automaatset juhtimist ja lihtsustades nimetatud hoone tehnosüsteemide manuaalset juhtimist;“;

c) lisatakse järgmised punktid:

„15a) „küttesüsteem“ – komponentide kombinatsioon, mida on tarvis siseruumide õhu töötlemiseks, et temperatuuri tõsta;

15b) „soojusgeneraator“ – see osa küttesüsteemist, milles toodetakse kasulikku soojust ühel või mitmel järgmisel viisil:

a) kütuse põletamine, näiteks katlas;

b) Joule'i efekt ehk elekterküttekeha läbiva elektrivoolu soojuslik toime;

c) soojuse sidumine ümbritsevast õhust, ventilatsioonisüsteemist väljuvast õhust või veest või maasoojusallikast soojuspumba abil;

15c) „energiatõhususe leping“ – energiatõhususe leping, mis on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2012/27/EL artikli 2 punktis 27 (*);

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta direktiiv 2012/27/EL, milles käsitletakse energiatõhusust, muudetakse direktiive 2009/125/EÜ ja 2010/30/EL ning tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2004/8/EÜ ja 2006/32/EÜ (ELT L 315, 14.11.2012, lk 1).“;

d) lisatakse järgmine punkt:

„20) „üliväike eraldatud võrk“ – üliväike eraldatud võrk, mis on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/72/EÜ artikli 2 punktis 27 (*).“

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/72/EÜ, mis käsitleb elektrienergia siseturu ühiseeskirju ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2003/54/EÜ (ELT L 211, 14.8.2009, lk 55).“

2) Lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 2a

Pikaajaline renoveerimisstrateegia

1. Iga liikmesriik koostab pikaajalise renoveerimisstrateegia nii avaliku kui ka erasektori elu- ja mitteleuhoonete renoveerimise toetamiseks kogu riigis, et saavutada 2050. aastaks väga energiatõhus ja vähese CO₂-heitega hoonefond, hõlbustades olemasolevate hoonete kulutasuvat ümberehitamist liginullenergiahooneteks. Iga pikaajaline renoveerimisstrateegia esitatakse kooskõlas kohaldatavate kavandamis- ja aruandluskoostustega ja see hõlmab järgmist:

- a) ülevaade kogu riigi hoonefondist, mis põhineb asjakohasel juhul statistilisel valimil ning renoveeritud hoonete eeldataval osakaalul aastaks 2020;
- b) hoonetüübi ja kliimatsooni suhtes asjakohaste kulutasuvate lahenduste kindlakstegemine seoses renoveerimisega, võttes vajaduse korral arvesse asjakohaseid võimalikke otsustavaid hetki hoone olemusringis;
- c) poliitika ja meetmed, millega edendatakse hoonete kulutasuvat täielikku renoveerimist, sealhulgas järkjärgulist täielikku renoveerimist, ning toetatakse sihipäraseid kulutasuvaid meetmeid ja renoveerimistöid, näiteks hoonete renoveerimispasside vabatahtliku süsteemi kasutuselevõtuga;
- d) ülevaade poliitikast ja meetmetest, mis on suunatud riigi hoonefondi halvimate tõhususnäitajatega segmentidele, huvide lahknemise olukordadele ja turutõrgetele, ning ülevaade energiaostuvõimetuse leevendamisele kaasa aitavatest asjakohastest riiklikest meetmetest;
- e) poliitika ja meetmed, mis on suunatud kõigile üldkasutatavatele hoonetele;
- f) ülevaade riiklikest algatustest, mille eesmärk on edendada arukaid tehnoloogiaid ning omavahel hästi ühendatud hooned ja kogukondi, samuti oskusi ja haridust ehitussektoris ja energiatõhususe sektoris ning
- g) eeldatava energiasäästu ja laiema kasu, näiteks tervise, ohutuse ja õhukvaliteediga seotud kasu tõendus põhine hinnang.

2. Iga liikmesriik koostab oma pikaajalise renoveerimisstrateegia raames meetmete ja riigi tasandil kindlaksmääratud mõõdetavate edusammude näitajatega tegevuskava, pidades silmas pikaajalist, aastaks 2050 seatud eesmärki vähendada liidus kasvuhoonegaaside heitkoguseid 80–95 % võrreldes 1990. aastaga, tagada väga energiatõhus ja vähese CO₂-heituga riiklik hoonefond ning hõlbustada olemasolevate hoonete kulutasuvat ümberehitamist lignull-energiahooneteks. Tegevuskava hõlmab soovituslikke vahe-eesmärke aastateks 2030, 2040 ja 2050 ning täpsustab, kuidas need aitavad saavutada liidu energiatõhususe eesmärke vastavalt direktiivile 2012/27/EL.

3. Selleks et toetada investeeringute tegemist renoveerimisse, mida on vaja lõikes 1 osutatud eesmärkide saavutamiseks, hõlbustavad liikmesriigid juurdepääsu asjakohastele mehhanismidele, mis on mõeldud

- a) projektide koondamiseks, sh investeerimisrühmade või -platvormide ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate konsortsiumide abil, et võimaldada investorite juurdepääsu ning samuti pakettlahenduste pakkumist potentsiaalsetele klientidele;
- b) energiatõhususega seotud tegevuse arvatavate riskide vähendamiseks investorite ja erasektori jaoks;
- c) avaliku sektori raha kasutamiseks erasektori investeeringute suurendamise või konkreetsete turutõrgete kõrvaldamise nimel;
- d) investeeringute suunamiseks energiatõhusate üldkasutatavate hoonete fondi koostöös Eurostati juhustega ning
- e) kättesaadavate ja läbipaistvate nõustamisvahendite loomiseks, näiteks tarbijatele mõeldud kontaktpunktid ja energiaalase nõustamise teenused, mille abil saab teavet energiatõhususe nimel tehtavate renoveerimiste ja rahastamisvahendite kohta.

4. Komisjon kogub ja levitab vähemalt avaliku sektori asutustele parimaid tavasid energiatõhususe nimel renoveerimise edukate avaliku ja erasektori rahastamiskavade kohta ning teavet väikesemahuliste energiatõhususe nimel tehtavate renoveerimisprojektide koondamise kavade kohta. Komisjon teeb kindlaks tarbija seisukohast parimad tavad renoveerimist soodustavate finantsstiimulite kohta, võttes arvesse kulutõhususe erinevusi liikmesriikide vahel, ning levitab neid tavasid.

5. Oma pikaajalise renoveerimisstrateegia väljatöötamise toetamiseks korraldab iga liikmesriik enne pikaajalise renoveerimisstrateegia komisjonile esitamist selletemalise avaliku konsultatsiooni. Iga liikmesriik avaldab oma avaliku konsultatsiooni tulemuste kokkuvõtte oma pikaajalise renoveerimisstrateegia lisana.

Iga liikmesriik määrab kindlaks pikaajalise renoveerimisstrateegia rakendamise jooksul kaasaval viisil konsulteerimise korra.

6. Iga liikmesriik lisab pikaajalise renoveerimisstrateegia lisana oma pikaajalise renoveerimisstrateegia rakendamise üksikasjad, sealhulgas kavandatud poliitika ja meetmete kohta.

7. Iga liikmesriik võib kasutada oma pikaajalisi renoveerimisstrateegiaid selleks, et tegeleda tuleohutuse ning tugeva seismilisuse seotud riskidega, mis mõjutavad energiatõhusat renoveerimist ja hoonete eluiga.“

3) Artikkel 6 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 6

Uued hooned

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et tagada uute hoonete vastavus artikli 4 kohaselt sätestatud energia- ja tõhususe miinimumnõuetele.

2. Liikmesriigid tagavad, et enne uute hoonete ehitamise algust võetakse olemasolu korral arvesse alternatiivsete suure tõhususega süsteemide tehnilist, keskkonnavalast ja majanduslikku teostatavust.“

4) Artikli 7 viies lõik asendatakse järgmisega:

„Liikmesriigid soodustavad oluliselt rekonstrueeritavate hoonete puhul alternatiivsete, suure tõhususega süsteemide kasutamist, kui see on tehniliselt, funktsionaalselt ja majanduslikult teostatav, ning võtma arvesse siseruumide tervislikke kliimatingimusi ning tuleohutust ja tugeva seismilisusega seotud riske.“

5) Artikkel 8 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 8

Hoone tehnosüsteemid, elektritransport ja nutivalmiduse näitaja

1. Hoone tehnosüsteemide energiatarbimise optimeerimiseks määravad liikmesriigid kindlaks olemasolevatesse hoonetesse paigaldatavate tehnosüsteemide üldise energiatõhususe, nõuetekohase paigaldamise ja asjakohaste mõõtmete, korrigeerimise ja kontrolli süsteeminõuded. Liikmesriigid võivad kõnealuseid süsteeminõudeid kohaldada ka uutele hoonetele.

Süsteeminõuded määratakse kindlaks hoonete ja hoone osade uute tehnosüsteemide jaoks, samuti tehnosüsteemide asendamise ja ajakohastamise jaoks ning neid kohaldatakse tehnilise, funktsionaalse ja majandusliku teostatavuse piires.

Liikmesriigid näevad ette, et kui see on tehniliselt ja majanduslikult teostatav, oleksid uued hooned varustatud isereguleerivate seadmetega, mis reguleerivad temperatuuri taset igas ruumis eraldi või, kui see on vajalik, hoone osa kindlaksmääratud köetaval alal. Olemasolevates hoonetes nõutakse niisuguste isereguleerivate seadmete paigaldamist soojusgeneraatorite asendamisel, kui see on tehniliselt ja majanduslikult teostatav.

2. Rohkem kui kümne parkimiskohaga uute mitteeluhoonete ja oluliselt rekonstrueeritavate mitteeluhoonete puhul tagavad liikmesriigid, et paigaldatakse vähemalt üks laadimispunkt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/94/EL (*) tähenduses ja juhtmetaristu, st torud elektrijuhtmete jaoks, vähemalt iga viie parklakoha kohta, et võimaldada hiljem paigaldada elektrisõidukite jaoks laadimispunktid, kui

a) parkla asub hoone sees ning, olulise rekonstrueerimise korral, kui rekonstrueerimine hõlmab ka parklat või hoone elektritaristut või

b) parkla asub hoone kõrval ning, olulise rekonstrueerimise korral, kui rekonstrueerimine hõlmab ka parklat või parkla elektritaristut.

Komisjon annab 1. jaanuariks 2023 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aru, mil määral võimaldab liidu ehituspoliitika elektritranspordi edendamisele kaasa aidata, ja teeb asjakohasel juhul ettepaneku sellega seoses meetmete võtmiseks.

3. Liikmesriigid kehtestavad 1. jaanuariks 2025 nõuded minimaalse arvu laadimispunktide paigaldamise kohta kõikidesse mitteeluhoonetesse, millel on rohkem kui 20 parkimiskohta.

4. Liikmesriigid võivad otsustada mitte kehtestada või kohaldada lõigetes 2 ja 3 osutatud nõudeid hoonete suhtes, mille omanik ja kasutaja on komisjoni soovitusel 2003/361/EÜ (**), lisa I jaotises esitatud määratluse kohane väike või keskmise suurusega ettevõtja.

5. Rohkem kui kümne parkimiskohaga uute eluhoonete ja oluliselt rekonstrueeritavate eluhoonete puhul tagavad liikmesriigid, et paigaldatakse juhtmetaristu, st torud elektrijuhtmete jaoks, iga parklakoha kohta, et võimaldada hiljem paigaldada elektrisõidukite jaoks laadimispunktid, kui

a) parkla asub hoone sees ning, olulise rekonstrueerimise korral, kui rekonstrueerimine hõlmab ka parklat või hoone elektritaristut või

b) parkla asub hoone kõrval ning, olulise rekonstrueerimise korral, kui rekonstrueerimine hõlmab ka parklat või parkla elektritaristut.

6. Liikmesriigid võivad otsustada mitte kohaldada lõikeid 2, 3 ja 5 teatavat liiki hoonete suhtes, kui

a) lõigete 2 ja 5 puhul on ehitusloa taotlused või sellega samaväärsed taotlused esitatud hiljemalt 10. märtsil 2021;

b) nõutav juhtmetaristu sõltuks üliväikesest eraldatud võrgust või hoone asub äärepoolseimas piirkonnas ELi toimimise lepingu artikli 349 tähenduses, kui see tooks kaasa tõsiseid kohaliku energiasüsteemi toimimist takistavaid probleeme ning ohustaks kohaliku võrgu stabiilsust;

c) laadimispunktide ja juhtmetaristu maksumus ületab 7 % hoone olulise rekonstrueerimise üldmaksumusest;

d) üldkasutatava hoone puhul kehtivad juba võrreldavad nõuded kooskõlas direktiivi 2014/94/EL ülevõtmise meetmetega.

7. Liikmesriigid näevad ette meetmed, et lihtsustada laadimispunktide kasutuselevõttu uutes ja olemasolevates elu- ja mitteeluhoonetes ning kaotada võimalikud õiguslikud takistused, muu hulgas seoses loa- ja heakskiitmismenetlustega, ilma et see piiraks liikmesriikide asjaõigust ja üürilepinguid käsitlevat õigust.

8. Liikmesriigid kaaluvad vajadust hooneid, pehmet ja rohelist liikuvust ning linnaplaneerimist käsitleva sidusa poliitika järele.

9. Liikmesriigid tagavad, et hoone tehnosüsteemi paigaldamisel, asendamisel või uuendamisel hinnatakse muudetud osa üldist energiatõhusust ja asjakohasel juhul muudetud süsteemi kui terviku üldist energiatõhusust. Tulemused dokumenteeritakse ja edastatakse hoone omanikule, et need oleksid käesoleva artikli lõike 1 kohaselt sätestatud miinimumnõuetele vastavuse tõendamiseks ja energiamärgise andmiseks kättesaadavad ja neid saaks selleks kasutada. Ilma et see piiraks artikli 12 kohaldamist, otsustavad liikmesriigid, kas nõuda uue energiatõhususe sertifikaadi väljaandmist.

10. Komisjon võtab 31. detsembriks 2019 kooskõlas artikliga 23 vastu delegeeritud õigusakti, millega täiendatakse käesolevat direktiivi, kehtestades hoonete nutivalmiduse hindamise vabatahtliku ühtse liidu kava. Hindamisel võetakse aluseks hoone või selle osa võime kohandada oma toimimist vastavalt kasutaja ja võrgu vajadustele ning parandada oma energiatõhusust ja üldisi tõhususnäitajaid.

Kooskõlas la lisaga on hoonete nutivalmiduse hindamise vabatahtliku ühtse liidu kava eesmärk järgmine:

a) määratleda nutivalmiduse näitaja ning

b) kehtestada meetodika selle arvutamiseks.

11. Olles eelnevalt konsulteerinud asjaomaste sidusrühmadega, võtab komisjon 31. detsembriks 2019 vastu rakendusakti, milles täpsustatakse käesoleva artikli lõikes 10 osutatud kava tõhusa rakendamise tehnilised üksikasjad, sealhulgas mittesiduva riigisisese katseetapi ajakava, ning selgitatakse, et kava on täienduseks artiklis 11 osutatud energiamärgistele.

Kõnealune rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 26 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2014. aasta direktiiv 2014/94/EL alternatiivkütuste taristu kasutuselevõtu kohta (ELT L 307, 28.10.2014, lk 1).

(**) Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määramise kohta (ELT L 124, 20.5.2003, lk 36).“

6) Artikli 10 lõige 6 asendatakse järgmisega:

„6. Liikmesriigid seovad renoveerimise teel hoonete energiatõhususe suurendamiseks ette nähtud finantsmeetmed kavandatud või saavutatud energiasäästuga, nagu on kindlaks määratud ühes või mitmes järgmistest kriteeriumidest:

a) renoveerimiseks kasutatud seadmete või materjali energiatõhusus. Sellisel juhul peavad renoveerimiseks kasutatud seadmed või materjal olema paigaldatud paigaldaja poolt, kellel on asjakohane sertifitseerimis- või kvalifikatsioonitase;

b) hoonete energiasäästu arvutamisel kasutatavad standardväärtused;

c) sellise renoveerimisega saavutatud parendused, võrreldes omavahel enne ja pärast renoveerimist antud energiamärgiseid;

d) energiaauditi tulemused;

e) mõne muu asjakohase läbipaistva ja proportsionaalse meetodi tulemused, mis näitavad energiatõhususe suurenemist.

6a. Energiamärgiste andmebaasid võimaldavad koguda andmeid asjaomaste hoonete arvutusliku või mõõdetud energiatarbimise kohta, hõlmates vähemalt neid üldkasutatavaid hooneid, millele artikli 12 kohaselt on antud artiklis 13 osutatud energiamärgis.

6b. Vähemalt anonüümitud koondandmed, mis vastavad liidu ja riiklikele andmekaitseõuetele, tehakse nõudmisel kättesaadavaks statistilise analüüsi ja teadusuuringute eesmärgil, ning hoone omanikule.“

7) Artiklid 14 ja 15 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 14

Küttesüsteemide ülevaatus

1. Liikmesriigid sätestavad vajalikud meetmed, et kehtestada hoones ruumide kütmiseks või kombineeritud kütmiseks ja ventileerimiseks ette nähtud üle 70 kW efektiivse nimivõimsusega küttesüsteemide, nagu soojusgeneraatori, kontrollisüsteemi ja tsirkulatsioonipumba (-pumpade) juurdepääsetavate osade korrapärane ülevaatus. Selline ülevaatus hõlmab hoone küttevajadusest lähtuvat soojusgeneraatori tõhususe ja võimsuse hindamist ning võtab vajaduse korral arvesse küttesüsteemi või kombineeritud kütte- ja ventilatsioonisüsteemi võimekust oma tõhusust tüüpilistes või keskmistes kasutustingimustes optimeerida.

Kui küttesüsteemi või kombineeritud kütte- ja ventilatsioonisüsteemi ei ole muudetud või hoone küttevajadus ei ole pärast käesoleva lõike kohast ülevaatus muutunud, võivad liikmesriigid otsustada, et soojusgeneraatori võimsuse hindamist ei pea kordama.

2. Lõikes 1 sätestatud nõuete täitmisest on vabastatud hoone tehnosüsteemid, mis on sõnaselgelt hõlmatud kokkulepitud energiatõhususe kriteeriumiga või lepinguliste tingimustega, milles on täpsustatud energiatõhususe parandamise kokkulepitud tase, näiteks energiatõhususe lepingutega, või hoone tehnosüsteemid, mida käitab kommunaal- või võrguettevõtja ning mille suhtes kohaldatakse seetõttu energiatõhususe jälgimise meetmeid süsteemi poolel, kui sellise lahenduse üldine mõju on samaväärne lõike 1 kohaste meetmete võtmisest tuleneva mõjuga.

3. Alternatiivina lõikele 1 ja tingimusel, et üldine mõju on samaväärne lõike 1 kohase mõjuga, võivad liikmesriigid otsustada võtta meetmeid tagamaks, et kasutajatele antakse nõu soojusgeneraatorite asendamise, küttesüsteemide või kombineeritud kütte- ja ventilatsioonisüsteemide muude muudatuste ja alternatiivsete lahenduste kohta, et hinnata kõnealuste süsteemide tõhusust ja sobivat suurust.

Enne kui iga liikmesriik kohaldab käesoleva lõike esimeses lõigus sätestatud alternatiivseid meetmeid, esitab ta komisjonile aruande, milles tõendatakse kõnealuste meetmete ning lõikes 1 osutatud meetmete samaväärsust.

Aruanne esitatakse kooskõlas kohaldatavate kavandamis- ja aruandluskohustustega.

4. Liikmesriigid kehtestavad nõuded tagamaks, et mitte-eluhooned, mille küttesüsteemi või kombineeritud kütte- ja ventilatsioonisüsteemi efektiivne nimivõimsus on üle 290 kW, oleksid aastaks 2025 varustatud automatiseerimis- ja juhtimissüsteemiga, kui see on tehniliselt ja majanduslikult teostatav.

Hoone automatiseerimis- ja juhtimissüsteem suudab

- a) energiatarbimist pidevalt jälgida, registreerida ja analüüsida ning võimaldab seda kohandada;
- b) hoone energiatõhusust võrdlevalt analüüsida, tuvastada hoone tehnosüsteemide tõhususe vähenemist ja teavitada hoone eest vastutavat isikut või hoone tehnosüsteemide haldajat energiatõhususe suurendamise võimalustest ning
- c) võimaldada andmevahetust süsteemiga ühendatud hoone tehnosüsteemide ja muude hoones asuvate seadmetega ning koostalitlust omandiõigusega kaitstud eri liiki tehnilisi lahendusi ja eri seadmeid hõlmavate ning eri tootjalt pärit hoone tehnosüsteemidega.

5. Liikmesriigid võivad kehtestada nõuded tagamaks, et eluhooned on varustatud

- a) pideva elektroonilise jälgimise lahendusega, mis mõõdab süsteemide tõhusust ja teavitab hoone omanikke või haldajaid, kui see on oluliselt vähenenud ja kui mõni süsteem vajab hooldust, ning
- b) tõhusa juhtimislahendusega, mis tagab energia optimaalse tootmise, jaotamise, salvestamise ja kasutamise.

6. Lõikes 1 sätestatud nõuete täitmisest on vabastatud hooned, mis on vastavuses lõikega 4 või 5.

Artikkel 15

Kliimaseadmete ülevaatus

1. Liikmesriigid sätestavad vajalikud meetmed, et kehtestada üle 70 kW efektiivse nimivõimsusega kliimaseadmete või kombineeritud kliima- ja ventilatsioonisüsteemide juurdepääsetavate osade korrapärane ülevaatus. Selline ülevaatus hõlmab hoone jahutusvajadusest lähtuvat kliimaseadme tõhususe ja võimsuse hindamist ning võtab vajaduse korral arvesse kliimaseadme või kombineeritud kliima- ja ventilatsioonisüsteemi võimekust oma tõhusust tüüpilistes või keskmistes kasutustingimustes optimeerida.

Kui kliimaseadet või kombineeritud kliima- ja ventilatsioonisüsteemi ei ole muudetud ja hoone jahutusvajadus ei ole pärast käesoleva lõike kohast ülevaatus muutunud, võivad liikmesriigid otsustada, et kliimaseadme võimsuse hindamist ei pea kordama.

Liikmesriigid, kes säilitavad artikli 1 lõike 3 kohaselt karmimad nõuded, vabastatakse kohustusest komisjoni nendest teavitada.

2. Lõikes 1 sätestatud nõuete täitmisest on vabastatud hoone tehnosüsteemid, mis on sõnaselgelt hõlmatud kokkulepitud energiatõhususe kriteeriumiga või lepinguliste tingimustega, milles on täpsustatud energiatõhususe parandamise kokkulepitud tase, näiteks energiatõhususe lepingutega või hoone tehnosüsteemid, mida käitab kommunaal- või võrguettevõtja ning mille suhtes kohaldatakse seetõttu tõhususe jälgimise meetmeid süsteemi poolel, kui sellise lahenduse üldine mõju on samaväärne lõike 1 kohaste meetmete võtmisest tuleneva mõjuga.

3. Alternatiivina lõikele 1 ja tingimusel, et üldine mõju on samaväärne lõike 1 kohase mõjuga, võivad liikmesriigid otsustada võtta meetmeid tagamaks, et kasutajatele antakse nõu kliimaseadmete või kombineeritud kliima- ja ventilatsioonisüsteemide asendamise, kliimaseadmete või kombineeritud kliima- ja ventilatsioonisüsteemide muude muudatuste ja alternatiivsete lahenduste kohta, et hinnata kõnealuste süsteemide tõhusust ja sobivat suurust.

Enne käesoleva lõike esimeses lõigus sätestatud alternatiivsete meetmete kohaldamist esitab iga liikmesriik komisjonele aruande, milles tõendatakse kõnealuste meetmete ning lõikes 1 osutatud meetmete samaväärsust.

Aruanne esitatakse kooskõlas kohaldatavate kavandamis- ja aruandluskohustustega.

4. Liikmesriigid kehtestavad nõuded tagamaks, et mitte-eluhooned, mille kliimaseadmete või kombineeritud kliima- ja ventilatsioonisüsteemide efektiivne nimivõimsus on üle 290 kW, oleksid aastaks 2025 varustatud automatiseerimis- ja juhtimissüsteemiga, kui see on tehniliselt ja majanduslikult teostatav.

Hoone automatiseerimis- ja juhtimissüsteem suudab

- a) energiatarbimist pidevalt jälgida, registreerida ja analüüsida ning võimaldab seda kohandada;
- b) hoone energiatõhusust võrdlevalt analüüsida, tuvastada hoone tehnosüsteemide tõhususe vähenemist ja teavitada hoone eest vastutavat isikut või hoone tehnosüsteemide haldajat energiatõhususe suurendamise võimalustest ning
- c) võimaldada andmevahetust süsteemiga ühendatud hoone tehnosüsteemide ja muude hoones asuvate seadmetega ning koostalitlust omandiõigusega kaitstud eri liiki tehnilisi lahendusi ja eri seadmeid hõlmavate ning eri tootjatelt pärit hoone tehnosüsteemidega.

5. Liikmesriigid võivad kehtestada nõuded tagamaks, et eluhooned on varustatud

- a) pideva elektroonilise jälgimise lahendusega, mis mõõdab süsteemide tõhusust ja teavitab hoone omanikke või haldajaid, kui see on oluliselt vähenenud ja kui mõni süsteem vajab hooldust, ning
- b) tõhusa juhtimislahendusega, mis tagab energia optimaalse tootmise, jaotamise, salvestamise ja kasutamise.

6. Lõikes 1 sätestatud nõuete täitmisest on vabastatud hooned, mis on vastavuses lõikega 4 või 5.“

8) Artikkel 19 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 19

Läbivaatamine

Komisjon, keda abistab artikli 26 alusel loodud komitee, vaatab käesoleva direktiivi läbi hiljemalt 1. jaanuariks 2026, võttes seejuures arvesse direktiivi kohaldamise käigus saadud kogemusi ja tehtud edusamme, ning teeb vajaduse korral ettepanekuid.

Läbivaatamise osana analüüsib komisjon, kuidas liikmesriigid saaksid kohaldada liidu ehitus- ja energiatõhususe poliitika piirkondlikku ja naabruskondlikku integreeritud käsitust, tagades kõikide hoonete vastavuse energiatõhususe miinimumnõuetele, näiteks üldiste renoveerimiskavadega, mida kohaldatakse üksikhoone asemel ruumilises kontekstis mitme hoone suhtes.

Komisjon hindab eelkõige seda, kas artikli 11 kohaseid energiamärgiseid on vaja täiendavalt parandada.“

9) Lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 19a

Teostatavusuuring

Komisjon korraldab enne 2020. aastat teostatavusuuringu, täpsustades võimalusi ja ajakava eraldiseisvate ventilatsioonisüsteemide ülevaatus- ja kehtestamiseks ja hoonete vabatahtliku energiamärgiseid täiendava renoveerimispassi kasutuselevõtuks, et esitada konkreetse hoone pikaajaline järkjärgulise renoveerimise kava, mis on koostatud kvaliteedikriteeriumide alusel ja pärast energiaauditi tegemist ning milles on esitatud asjakohased meetmed ja renoveerimistööd, mis võiksid energiatõhusust parandada.“

10) Artikli 20 lõike 2 esimene lõik asendatakse järgmisega:

„2. Eelkõige annavad liikmesriigid hoonete omanikele ja üürnikele teavet energiamärgiste, sealhulgas nende ostarbe ja eesmärkide kohta, kulutasuvate meetmete kohta ning vajaduse korral ka hoone energiatõhususe suurendamise rahastamisvahendite kohta ja fossiilkütustel töötavate katelde säästlikumate alternatiividega asendamise kohta. Liikmesriigid esitavad teabe ligipääsetavate ja läbipaistvate nõustamisvahendite kaudu, nagu renoveerimisalane nõustamine ja ühtsed kontaktpunktid tarbijate jaoks.“

11) Artikkel 23 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 23

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artiklites 5, 8 ja 22 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates 9. juulist 2018. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artiklites 5, 8 ja 22 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.
5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
6. Artiklite 5, 8 ja 22 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.“

12) Artiklid 24 ja 25 jäetakse välja.

13) Artikkel 26 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 26

Komiteemeneflus

1. Komisjoni abistab komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 4.
3. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.“

14) Lisasid muudetakse vastavalt käesoleva direktiivi lisale.

Artikkel 2

Direktiivi 2012/27/EL muutmine

Direktiivi 2012/27/EL artikkel 4 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 4

Hoonete renoveerimine

Liikmesriikide pikaajalised strateegiad investeringute tegemiseks nii avaliku kui ka erasektori elamu- ja ärihoonete renoveerimiseks avaldatakse esimest korda 30. aprilliks 2014, misjärel strateegiaid ajakohastatakse iga kolme aasta tagant ning need esitatakse komisjonile riiklike energiatõhususe tegevuskavade osana.“

*Artikkel 3***Ülevõtmine**

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 10. märtsil 2020. Liikmesriigid teatavad nendest viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nende ametlikul avaldamisel nendesse või nende juurde viite käesolevale direktiivile. Samuti lisavad liikmesriigid märkuse, et direktiivi 2010/31/EL või direktiivi 2012/27/EL üle võtvates kehtivates õigus- ja haldusnormides esinevaid viiteid käsitatakse viidetena kõnealustele direktiividele, nii nagu neid on muudetud käesoleva direktiiviga. Sellise viitamise viisi ja kõnealuse märkuse sõnastuse näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastu võetud põhiliste õigusnormide teksti.

*Artikkel 4***Jõustumine**

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

*Artikkel 5***Adressaadid**

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Strasbourg, 30. mai 2018

Euroopa Parlamendi nimel
president
A. TAJANI

Nõukogu nimel
eesistuja
L. PAVLOVA

LISA

Direktiivi 2010/31/EL lisasid muudetakse järgmiselt.

1. I lisa muudetakse järgmiselt:

a) punkt 1 asendatakse järgmisega:

„1. Hoone energiatõhusus määratakse kindlaks arvutusliku või tegeliku energiakasutuse alusel ning see kajastab ruumide kütmise ja jahutamise, tarbevee soojendamise, ventileerimise, sisseehitatud valgustuse ja hoone muude tehnosüsteemidega seotud tüüpilist energiatarbimist.

Hoone energiatõhusust mõõdetakse primaarenergia kasutust väljendava arvilise näitaja abil ühikutes kWh/(m² aastas) energiatõhususe sertifitseerimise ja energiatõhususe miinimumnõuetele vastavuse kontrollimise eesmärgil. Hoone energiatõhususe kindlakstegemiseks kasutatavad meetodid peavad olema läbipaistvad ja uuendustele avatud.

Liikmesriigid kirjeldavad oma riigisisest arvutusmeetodit lähtuvalt volituse M/480 alusel Euroopa Standardikomitees (CEN) välja töötatud üldiste standardite, nimelt ISO 52000-1, 52003-1, 52010-1, 52016-1 ja 52018-1 riiklikest lisadest. Käesolev säte ei tähenda kõnealuste standardite õiguslikku kodifitseerimist.“;

b) punkt 2 asendatakse järgmisega:

„2. Arvutatakse ruumide kütmise ja jahutamise, tarbevee soojendamise, ventileerimise, valgustuse ja hoone muude tehnosüsteemidega seotud energiavajadus, et optimeerida liikmesriikide poolt riigi või piirkondlikul tasandil kindlaks määratud tervise, siseõhu kvaliteedi ja mugavuse taset.

Primaarenergia vajaduse arvutamisel lähtutakse iga energiakandja primaarenergia- või kaaluteguritest, mis võivad põhineda riiklikul, piirkondlikul või kohalikul aasta, ning võimaluse korral ka hooaja või kuu kaalutud keskmisel või konkreetse piirkonna süsteemi kohta kättesaadavaks tehtud täpsematel andmetel.

Primaarenergia- või kaalutegurid määravad kindlaks liikmesriigid. Energiatõhususe arvutamisel neid tegureid kohaldades tagavad liikmesriigid, et püütakse saavutada hoone välispiirde optimaalne energiatõhusus.

Primaarenergiategurite arvutamisel hoone energiatõhususe arvutamise eesmärgil võivad liikmesriigid võtta arvesse taastuvatest allikatest pärit energiat, mis on tarnitud energiakandja kaudu, ja taastuvatest allikatest pärit energiat, mis on toodetud ja mida kasutatakse kohapeal, kui seda tehakse mittediskrimineerival viisil.“;

c) lisatakse järgmine punkt:

„2a. Hoone energiatõhususe märkimiseks võivad liikmesriigid kindlaks määrata täiendavad arvilised näitajad energia kogukasutuse, taastumatu ja taastuva primaarenergia kasutuse kohta, samuti kasvuhoonegaaside heitkoguste kohta väljendatuna CO₂-ekvivalentkilogrammides m² kohta aastas).“;

d) punkti 4 sissejuhatav lause asendatakse järgmisega:

„4. Võetakse arvesse järgmiste tegurite positiivset mõju.“.

2. Lisatakse järgmine lisa:

„JA LISA

HOONETE NUTIVALMIDUSE HINDAMISE ÜHINE ÜLDRAAMISTIK

1. Komisjon määratleb nutivalmiduse näitaja ja kehtestab meetodika selle arvutamiseks, et hinnata hoone või selle osa võimet kohandada oma toimimist vastavalt kasutaja ja võrgu vajadustele ning parandada oma energiatõhusust ja üldisi tõhususnäitajaid.

Nutivalmiduse näitaja hõlmab tõhustatud energiasäästu, võrdlusanalüüsi ja paindlikkust iseloomustavaid tegureid ning tõhustatud funktsionaalsust ja suutlikkust, mis tulenevad omavahel paremini ühendatud ja arukatest seadmetest.

Metoodikas võetakse arvesse selliseid tegureid nagu arukad arvestid, hoone automatiseerimis- ja juhtimissüsteemid, isereguleerivad seadmed toatemperatuuri reguleerimiseks, sisseehitatud kodumasinad, elektrisõidukite laadimis-punktid, energia salvestamine ja üksikasjalikud funktsionaalsusnäitajad ning kõnealuste tegurite koostalitlusvõime, samuti siseruumide kliimatingimuste, energiatõhususe, tulemusnäitajate ja võimaldatud paindlikkuse paranemine.

2. Metoodika põhineb hoone ja selle tehnosüsteemidega seotud kolmel kesksel funktsionaalsusnäitajal:

- a) võime säilitada hoone energiatõhusus ja toimivus energia tarbimise kohandamise abil, näiteks taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise abil;
- b) võime kohandada oma toimimisviisi vastavalt kasutaja vajadustele, pöörates nõuetekohast tähelepanu kasutajasõbralikkusele, siseruumide tervislike kliimatingimuste säilitamisele ja võimele anda aru energia tarbimisest ning
- c) hoone elektrienergia kogunõudluse paindlikkus, sh selle võime võimaldada aktiivset ja passiivset ning otsest ja kaudset osalemist tarbimiskajas, seoses võrguga, näiteks paindlikkuse ja koormuse nihutamise võimekuse abil.

3. Veel võib metoodika võtta arvesse

- a) süsteemide koostalitlusvõimet (arukad arvestid, hoone automatiseerimis- ja juhtimissüsteemid, sisseehitatud kodumasinad, isereguleerivad seadmed toatemperatuuri reguleerimiseks ning siseõhu kvaliteedi andurid ja ventilatsioon) ning
- b) olemasolevate sidevõrkude soodsat mõju, eriti sellise kiiret ühendust toetava hoonesisese füüsilise taristu nagu vabatahtlike lairibavõrgude märgiste ning korterelamute juurdepääsupunktide olemasolu vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/61/EL (*) artiklile 8.

4. Metoodika ei avalda negatiivset mõju kehtivatele riiklikele energiatõhususe sertifitseerimiskavadele ning see põhineb riikliku tasandi seonduvatel algatustel, võttes kooskõlas asjakohaste andmekaitset ja eraelu puutumatust käsitlevate liidu õigusaktidega ning küberjulgeoleku parima võimaliku tehnoloogiaga arvesse kasutaja omandiõiguse, andmekaitse, eraelu puutumatuse ja turvalisuse põhimõtteid.

5. Metoodikas kehtestatakse nutivalmiduse näitaja parameetri kõige sobivam kuju ning metoodika peab olema lihtne, läbipaistev ning tarbijatele, omanikele, investoritele ja tarbimiskaja turu osalistele kergesti mõistetav.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/61/EL kiire elektroonilise side võrkude kasutuselevõttukulude vähendamise meetmete kohta (ELT L 155, 23.5.2014, lk 1).“

3. II lisa muudetakse järgmiselt:

a) punkti 1 esimene lõik asendatakse järgmisega:

„Pädevad asutused või asutused, kellele pädevad asutused on delegeerinud vastutuse sõltumatu kontrollisüsteemi rakendamise eest, koostavad kõikide igal aastal antavate energiamärgiste seast juhusliku valimi ja kontrollivad neid märgiseid. Valim peab olema nõuetekohasust käsitlevate statistiliselt oluliste tulemuste saamiseks piisavalt suur.“;

b) lisatakse järgmine punkt:

„3. Andmebaasi lisatava teabe puhul saab pädev asutus teha seire ja kontrolli eesmärgil kindlaks asjaomase teabe lisaja.“

ISSN 1977-0650 (elektroniline väljaanne)
ISSN 1725-5082 (paberväljaanne)

Euroopa Liidu Väljaannete Talitus
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

ET